

Fjellhaug
internasjonale
Høgskole

STUDIEPLAN FOR MASTERSTUDIUM I TEOLOGI OG MISJON

120 STUDIEPOENG

Våren 2024

Samlingsbasert studieløp

Innhold

1. Innledning.....	4
1.1 Innledning.....	4
1.2 Grunnlag for oppnåelse av mastergrad.....	4
1.3 Gradsbetegnelse.....	4
2. Opptak	4
2.1 Søknad om opptak.....	4
2.2 Opptakskrav.....	4
Opptaksgrunnlag	4
Rangering.....	5
Opptak til enkeltemner	5
2.3 Politiattest	6
3. Studiets hovedmålsetting.....	6
3.1 Hovedmålsetting	6
3.2 Hva kvalifiserer studiet til?	6
4. Kvalifikasjonsrammeverk for masterstudium i teologi og misjon	7
5. Studiets faglige profil.....	8
5.1 Studieåret	8
5.2 Undervisningsspråk	8
5.3 Oppmøte og fravær	8
5.4 Arbeidskrav.....	8
5.5 Vurderingsformer	8
6. Pedagogisk profil	9
6.1 Tilbud om samlingsbasert gjennomføring.....	9
7. Studiets oppbygning.....	10
8. Prest i Den norske kirke.....	12
9. Utveksling, internasjonalisering og samarbeidspartnere.....	12
10. Kvalitetssikring av studiet.....	12
11. Emnebeskrivelser	13
11.1 Obligatoriske kjerneemner på 500-nivå	13
GT502 Gammeltestamentlig bibelteologi (10 stp./ECTS).....	13
NT502 Det nye testamente (10 stp./ECTS).....	16
ST501 Dogmatisk helhetssyn (10 stp./ECTS)	19
PT501 Menighetsbygging (10 stp./ECTS).....	22
MIS502 Religion og kultur (10 stp./ECTS).....	26
VIT501 Teologisk hermeneutikk (5 stp./ECTS)	29
MET501 Metodekurs – Det gamle testamente (5 stp./ECTS)	32
MET502 Metodekurs – Det nye testamente (5 stp./ECTS)	34

MET503 Metodekurs – Systematisk teologi (5 stp./ECTS)	37
MET504 Metodekurs – Misjonsvitenskap (5 stp./ECTS)	39
MET505 Metodekurs – Kirke- og misjonshistorie (5 stp./ECTS).....	43
MET506 Metodekurs – Praktisk teologi (PT) (5 stp./ECTS)	46
AVH501 Masteravhandling (30 stp./ECTS)	49
AVH502 Masteravhandling (50 stp./ECTS)	52
11.2 Valgfrie fordypningsemner på 600-nivå	55
GT601 Israels historie og bibelsk arkeologi (10 stp./ECTS)	55
GT602 Skapelsesteologi (10 stp./ECTS)	59
GT603 Amosboken (10 stp./ECTS).....	62
GT606 Hebraisk fordypning (10 stp./ECTS)	66
NT601 Jesu lignelser (10 stp./ECTS)	71
NT603 Apostlenes Gjerninger (10 stp./ECTS).....	74
NT604 1. og 2. Peters brev (10 stp./ECTS).....	77
NT605 Kjønn og teologi i Det nye testamente (10 stp./ECTS).....	80
NT606 Dåp og nattverd i NT (10 stp./ECTS)	84
NT607 Eskatologien i Det nye testamente (10 stp./ECTS)	87
NT608 Bibeloversettelse (10 stp./ECTS).....	90
NT609 Tilbedelse av Jesus Kristus blant de første kristne (10 stp./ECTS)	94
NT610 Reformatorenes Paulustolkning og nyere Paulusperspektiv (10 stp./ECTS)	97
KMH601 Oldkirken (10 stp./ECTS).....	100
KMH603 Den lutherske bekjennelse (10 stp./ECTS)	103
KMH604 Nyere norsk kirkehistorie (10 stp./ECTS).....	106
KMH605 Misjonshistorie (10 stp./ECTS)	110
KMH609 Afrikas kirke- og misjonshistorie (10 stp./ECTS).....	113
KMH610 Nyere dogmehistorie med tekststudium (10 stp./ECTS).....	118
ST601 Rettferdigjørelsen og helligjørelsen (10 stp./ECTS)	121
ST603 Religionsfilosofi og apologetikk (10 stp./ECTS)	124
ST607 Dåp og nattverd (10 stp./ECTS)	127
MIS601 Misjonsstrategi (10 stp./ECTS)	130
MIS604 Kristen misjon og islam – dialog, vitnesbyrd og medvandring (10 stp./ECTS)	136
MIS605 Den globale kirke i endring (10 stp./ECTS).....	139
MIS607 Den forfulgte kirke (10 stp./ECTS).....	142
PT601 Organisasjons- og menighetsledelse (10 stp./ECTS)	146
PT602 Å forkynne Kristus i Det gamle testamente (10 stp./ECTS)	149
PT604 Sjelesorg (10 stp./ECTS).....	152
PT605 Internship A (10 stp./ECTS).....	155
PT606 Internship B (20 stp./ECTS).....	158

1. Innledning

1.1 Innledning

Studieplanen for masterstudium i teologi og misjon tar utgangspunkt i følgende dokumenter: «Lov om universiteter og høyskoler» (2005), «Forskrift om grader og yrkesutdanninger» (2005), «Forskrift om krav til mastergrad» (2005) og «Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole» (2014).

Studietilbudet er godkjent av NOKUT 4. oktober 2005. Revidert studieplan er sist godkjent av Fjellhaug Internasjonale Høgskoles styre 18. februar 2011. FIH 06/11.

1.2 Grunnlag for oppnåelse av mastergrad

Masterstudium i teologi og misjon oppnås på grunnlag av eksamener av 120 studiepoengs omfang og har en normert studietid på 2 år. Studiet kan også tas på deltid. I mastergraden inngår det et selvstendig arbeid på et omfang av 30 studiepoeng.

1.3 Gradsbetegnelse

Fullført studium gir graden Master i teologi og misjon.

2. Opptak

2.1 Søknad om opptak

Masterstudiet har vanligvis oppstart i høstsemesteret hvert år. Du søker om opptak elektronisk via Søknadsweb, og søknaden behandles lokalt av FiH. Informasjon om søknadsfrist og lenke til Søknadsweb finner du på <https://fih.fjellhaug.no/studier/teologi-og-misjon-1>. Du kan laste opp dine vitnemål og andre dokumenter direkte i nettsøknaden, eller du kan sende dem i posten til FiH.

Dersom det er ledige plasser på studiet, vil det være mulig å søke om opptak også til vårsemesteret, selv om det ikke startes noe nytt kull. Du vil da ta emnene i en litt annen rekkefølge enn studenter som tas opp i høstsemesteret, og du må regne med å bruke mer enn to år på å fullføre studiet, fordi de obligatoriske emnene normalt avvikles kun én gang per år.

2.2 Opptakskrav

Opptaksgrunnlag

For å få opptak til studieprogrammet, må du ha fullført og bestått en bachelorgrad, cand.mag.-grad eller annen lavere grad eller yrkesutdanning av minst tre års omfang, der følgende krav er tilfredsstilt:

1. Den institusjonen som utsteder vitnemålet, eller bachelorstudiet du har fullført, må være akkreditert av NOKUT eller tilsvarende organ i et annet land.

2. Du må ha bestått examen philosophicum og examen facultatum¹
3. Graden må inneholde minst 80 studiepoeng i teologi og misjon, teologi, KRLE, RLE eller tilsvarende hvorav minst 20 på fordypningsnivå, enten som en del av graden/yrkesutdanningen, eller som tilleggsutdanning.
4. Du må ha bestått minst 20 studiepoeng nytestamentlig eller klassisk gresk i tillegg til de 80 studiepoengene i fordypningen.
5. Gjennomsnittskarakter i fordypningen på 80 studiepoeng og 20 studiepoeng gresk må være minst C. Karaktersnittet vektet etter antall studiepoeng på emnet og rundes av til nærmeste hele karakter etter vanlige avrundingsregler². Dersom fordypningen er på mer enn 80 studiepoeng, tas kun de beste 80 studiepoengene der minst 20 studiepoeng er på fordypningsnivå med i beregningen. Nytestamentlig/ klassisk gresk vektet som 20 studiepoeng, selv om du har avlagt mer enn 20 studiepoeng gresk.
6. Dokumenterte engelsk- og norskkunnskaper tilsvarende kravene til generell studiekompetanse. Dersom studiet undervises på engelsk, trenger du ikke dokumentere norskkunnskaper.

I spesielle tilfeller kan vi godkjenne andre dokumenterte kvalifikasjoner som helt eller delvis tilsvarende ett eller flere av opptakskravene.

Hvis det er tvil om utdanningen din oppfyller opptakskravet, blir søknaden vurdert av en opptakskomité med minst ett medlem med fagkompetanse innenfor fagområdet for masterstudiet.

Rangering

Dersom vi får flere kvalifiserte søkere enn det er plass til på studieprogrammet, vil de søkerne som har høyest vektet karaktersnitt i fordypningen og nytestamentlig gresk, få plass.

Opptak til enkeltemner

Det er mulig å søke opptak til enkeltemner på masterprogrammet både i vår- og høstsemesteret dersom det er ledig kapasitet. For å få opptak til enkeltemner på masternivå, må du ha fullført en fordypning som beskrevet over, men ikke nødvendigvis en hel grad. Krav om karaktersnitt i fordypning pluss gresk må være oppfylt.

Dersom du ikke har tatt gresk, eller dersom karaktersnittet ditt faller under grensen om greskkarakteren regnes med, kan du søke om opptak til emner som ikke har gresk som obligatorisk forkunnskap. Karaktersnittet regnes da bare av fordypningen som over.

Det er fortløpende opptak til enkeltemner, og det gis opptak etter førstemann-til-mølla-prinsippet, så lenge det er ledig kapasitet på emnet.

---

¹ Dersom du har en bachelorgrad fra et utenlandsk studiested, kan det gis fritak fra kravet om ex.phil. og ex.fac. Dette betinger at alle andre krav er oppfylt.

² Har du bare tallkarakterer på vitnemålet, er grensen 2,7 (snittet regnes ut med én desimal). Har du en blanding av tallkarakterer og bokstavkarakterer, regnes tallkarakterene først om til bokstavkarakterer etter følgende tabell: 1,0 – 2,2 = A, 2,3 – 2,4 = B, 2,5 – 2,6 = C, 2,7 – 3,0 = D, 3,1 – 4,0 = E. Deretter regnes gjennomsnitt på vanlig måte. Emner vurdert til bestått/ikke bestått regnes ikke inn i snittet. Utenlandske karakterer regnes om til norske der det er mulig.

Mer informasjon om opptak til enkeltemner på masternivå, saksbehandlingstid og lenke til Søknadsweb, finner du på <https://fih.fjellhaug.no/studier/enkeltemner-p%C3%A5-bachelor-og-mastergradsniv%C3%A5>.

2.3 Politiattest

Enkelte emner på dette studiet har obligatorisk praksis der du kan komme i kontakt med personer under 15 år. Hvilke emner det er snakk om, kommer frem av emnebeskrivelsen. I slike emner må du levere politiattest. Se høgskolens hjemmesider for mer informasjon om politiattest.

3. Studiets hovedmålsetting

3.1 Hovedmålsetting

Studiets hovedmålsetting er å utdanne og utruste til tjeneste og oppgaver innenfor kirke og kristent organisasjonsarbeid, både i Norge og i andre land.

3.2 Hva kvalifiserer studiet til?

Masterstudiet i teologi og misjon er et utdanningstilbud på høyt faglig nivå, som kvalifiserer til arbeid med formidling og undervisning i kirkesamfunn og kristne organisasjoner. Studietilbudet kvalifiserer til arbeid som misjonær eller pastortjeneste og for videre forsknings- og utviklingsarbeid innenfor teologi og misjon. Sammen med nødvendig tilleggsutdanning kan studiet også kvalifisere til prestatjeneste i Den norske kirke.

Studiet er også aktuelt for lærere, bibelskolelærere, forkynnere, misjonærer og frivillige menighetsarbeidere med en fullført grunnutdanning i teologi og som ønsker mer kompetanse innenfor det teologiske fagområdet.

4. Kvalifikasjonsrammeverk for masterstudium i teologi og misjon

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap:	Ferdigheter:	Generell kompetanse:
<ul style="list-style-type: none"> - har avansert kunnskap om sentrale teologiske temaer og tekster i Det gamle og Det nye testamente - har dybdekunnskap om om sentrale lærepunkter i den kristne tro og kan bruke denne kunnskapen til å drøfte hvordan lærepunkter henger sammen i en dogmatisk helhetstenkning - har avansert kunnskap om sentrale trekk ved samtidskultur og modeller for kulturanalyse og kan bruke disse til å drøfte problemstillinger knyttet til det kristne misjonsoppdraget - har avansert kunnskap om ulike modeller og strategier for menighetsledelse og kan bruke denne kunnskapen til å drøfte problemstillinger knyttet til menighetsbygging - har avansert kunnskap om trender i moderne teologisk hermeneutikk og hermeneutikkens betydning og relevans for teologien og	<ul style="list-style-type: none"> - kan formidle fagstoff i ulike sammenhenger - kan anvende ulike hermeneutiske metoder og verktøy i fortolkningen av tekster og særlig bibeltekster - kan finne fram til og forholde seg kritisk til relevante kilder for faglig oppdatering, og benytte disse kildene på etterrettelig vis - kan gjennomføre et selvstendig avgrenset teologisk utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer	<ul style="list-style-type: none"> - ha evne til å bidra og utvikle ulike former for dialog i religiøse og teologiske spørsmål - analysere faglig relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger - kan formidle og drøfte fagets innhold på en kritisk og reflektert måte i møte med ulike fag- og samfunnskontekster - har grunnlag for å drive med videre forskning

5. Studiets faglige profil

5.1 Studieåret

Studieåret er på 40 uker (10 måneder) fordelt på 2 semestre. Styret fastsetter en akademisk kalender for studieåret som gir informasjon om undervisnings- og eksamensperioder.

I studietilsynsforordningen stilles det krav til at et heltidsstudium skal ha et samlet arbeidsomfang på 1500-1800 timer per år for heltidsstudenter. FIH har i sine studieplaner forutsatt at det arbeides 266 timer per emne på 10 stp., det vil si et totalt arbeidsomfang på 1596 timer for et studieår.

Læringsaktiviteter per emne fordeles mellom arbeid med læringsaktiviteter i form av forelesninger, praktiske øvelser og obligatorisk praksis (i de emnene dette gjelder), selvstudium i form av lesing av pensumlitteratur, og eksamensforberedelse i form av arbeid med emnets arbeidskrav og gjennomføring av eksamen.

For ulike typer emne kan fordelingen illustreres på følgende måte (eksempler):

	5 stp.	10 stp.
Undervisning/læringsaktiviteter	24 timer	30 timer
Selvstudium/kollokvier	69 timer	150 timer
Eksamensforberedelse og -gjennomføring	40 timer	86 timer
Til sammen:	133 timer	266 timer

5.2 Undervisningsspråk

Studieprogrammet undervises på norsk. Enkelte emner kan også undervises på engelsk.

5.3 Oppmøte og fravær

Det er i hvert emne angitt antall undervisningstimer, med presisering av hvor mange timer som tilbys under samling og hvor mye som tilbys digitalt. Fraværet må ikke overstige 30% i det enkelte emne.

5.4 Arbeidskrav

Flere emner har et gitt antall arbeidskrav. Et arbeidskrav er ulike arbeider og krav som settes som vilkår for å framstille seg til eksamen eller prøve og/eller få endelig karakter i et emne, men der resultatet ikke inngår i beregningsgrunlaget for endelig karakter i emnet. Se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav» for utfyllende informasjon. Dokumentet finner du på Høgskolens læringsplattform.

5.5 Vurderingsformer

Vurderingsformen i det enkelte emnet oppgis i emnebeskrivelsen. Mange emner har arbeidskrav som må fullføres for å få sluttvurdering i emnet. Høgskolen benytter en gradert karakterskala fra A til F, der A er beste og E er dårligste ståkarakter. I enkelte emner benyttes Bestått/Ikke bestått. FIH har

utviklet nivåspesifikke karakterbeskrivelser for institusjonen. Disse er tilgjengelige på høgskolens LMS for studenter og ansatte.

I enkelte emner med prosessorientert vurderingsform legges det opp til at studentene skal presentere oppgaveutkast i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Hvis praktiske hensyn gjør dette punktet vanskelig å få gjennomført, kan emneansvarlig tillate at studenten i stedet legger sitt oppgaveutkast frem for en faglærer. Kravet om å gi respons på medstudenters oppgaveutkast kan løses ved å gi respons på en eksempeloppgave utdelt av faglærer.

For mer informasjon om vurderingsuttrykk og eksamen osv. henvises det til «Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole».

6. Pedagogisk profil

Innholdet i de forskjellige emnene formidles og bearbeides gjennom forelesninger, veiledning, lesing av litteratur, seminararbeid, gruppediskusjoner og endelig ved et avsluttende studentarbeid med påfølgende vurdering.

Undervisningen er forskningsbasert ved at de fleste lærere underviser innenfor de fagområdene hvor de har sin forskningskompetanse, ved at pensum bygger forskning innen det aktuelle fagfeltet og ved at studentene i sitt faglige arbeid i en rekke emner får gjøre forskningslignende læringsaktiviteter, ikke minst gjennom lesing av kildetekster.

Studiet er ment tilrettelagt så fleksibelt at det kan tas enten som deltidsstudium over lengre tid, eller som et heltidsstudium. Det forutsettes at studentene har tilgang til internett. En vesentlig del av kommunikasjonen mellom høgskolen/lærerne og studentene skal kunne skje via høgskolens læringsplattform.

6.1 Tilbud om samlingsbasert gjennomføring

Høgskolen kan også tilby muligheten for samlingsbasert gjennomføring av studiet. Avgjørelsen om dette tas av studieadministrasjonen og tilbys som et studieløp som velges før oppstart av studiet. Det samlingsbaserte tilbudet organiseres ved at det hvert semester tilbys samling(er) på inntil to uker. Studieadministrasjonen avgjør hvordan samlingen(e) organiseres.

Studenter som velger det samlingsbaserte studieløpet, må oppfylle arbeidskravene til de enkelte emnene. Hvis ikke vil de flyttes over på det ordinære studieløpet og kan ikke flyttes tilbake. Det anbefales at studenter som tar det samlingsbaserte studieløpet følger normert studieprogresjon, da høgskolen ikke kan garantere at det gis tilbud om samlingsbasert studieløp hver gang et emne tilbys.

Følgende generelle retningslinjer gjelder for emnetyper:

- **Obligatoriske emner:** Undervisningstilbudet deles mellom samling og digitalt tilbud. Det er krav om at fraværet ikke skal overstige 30 % og kravet gjelder samlingen for seg og det digitale undervisningstilbudet for seg.
- **Valgemner:** Valgemner undervises vanligvis ikke, men studenten kan søke om leseveiledning. Ordningen er identisk med ordningen for ordinært studieløp.
- **Metodeemner (MET50X):** Studentene må bestå tre arbeidskrav. Høgskolen bestemmer før semesterstart hvilke av disse som legges til samlingen og hvilke som tilbys digitalt.

- **Avhandling (AVH50X):** Etter avtale kan avhandlingsseminaret gjøres digitalt.

7. Studiets oppbygning

Masterstudiet er et toårig heltidsstudium og er bygd opp av enkeltemner på 5 eller 10 studiepoengs omfang. Hvert enkelt emne har en selvstendig og avsluttende evalueringsform og kan dermed også tas som enkeltemne.

90 studiepoeng er definert som obligatoriske kjerneemner og må gjennomføres for å oppnå mastergrad. Disse kjerneemnene er definert på 500-nivå og undervises bare en gang i året:

Obligatoriske kjerneemner:	Studiepoeng:
GT502 Gammeltestamentlig bibelteologi	10
NT501 Det nye testamente	10
ST501 Dogmatisk helhetssyn	10
MIS502 Religion og kultur	10
PT501 Menighetsbygging	10
VIT501 Teologisk hermeneutikk	5
MET501 til MET505 Disiplinspesifikt metodekurs	5
AVH501 Masteravhandling	30
AVH502 Masteravhandling	50
Sum studiepoeng for kjerneemner	90

Studenten skal videre gjennomføre valgfrie fordypningsemner på til sammen 30 studiepoeng. Minste fordypning i et emne er på 10 studiepoeng, mens størst mulig fordypningsemne er på 20 studiepoeng. Fordypningsemnene er på 10 eller 20 studiepoeng. Studentene velger fritt mellom emner på 600-nivå, men det anbefales en viss faglig bredde i fordypningsemnene. Det er mulig å velge å skrive avhandling på 50 studiepoeng. Studenter som velger dette, tar kun 10 studiepoeng i fordypning.

Valgemnene er definert på 600-nivå og tilbys uregelmessig. Høgskolen vil ved studieårets begynnelse kunngjøre hvilke valgemner det blir tilbudt undervisning i. Det vil bli tilbudt undervisning i minst ett fordypningsemne på 600-nivå hvert semester. Undervisningen i emnet forutsetter at mer enn 5 studenter er påmeldt i emnet. I de valgemner det gjennomføres undervisning i, kan studenten velge mellom prosessorientert evalueringsform eller sekstimers klausureksamen. Prosessorientert vurderingsform krever obligatorisk fremmøte til undervisningen. Dersom studenten velger et fordypningsemne det ikke tilbys undervisning i, må studenten gjennomføre en sekstimers klausureksamen. Studenten kan søke om tre timer leseveiledning. Mulighet for leseveiledning er avhengig av undervisningskapasiteten ved høgskolen. Høgskolen har utviklet en rettleiding for studenter og forelesere som beskriver hva slik leseveiledning skal inneholde. Denne rettleidingen er tilgjengelig på Canvas.

FIH tilbyr følgende valgfrie fordypningsemner:

Valgfrie fordypningsemne:	Studiepoeng:
GT601 Israels historie og bibelsk arkeologi	10

GT602 Skapelsesteologi	10
GT603 Amosboken	10
GT606 Hebraisk fordypning	10
NT601 Jesu lignelser	10
NT603 Apostlenes Gjerninger	10
NT604 1. og 2. Peters Brev	10
NT605 Kjønn og teologi i Det nye testamente	10
NT606 Dåp og nattverd i NT	10
NT607 Eskatologien i Det nye testamentet	10
NT608 Bibeloversettelse	10
NT609 Tilbedelse av Jesus blant de første kristne	10
NT610 Reformatorenes Paulustolkning og nyere Paulusperspektiv	10
KMH601 Oldkirken	10
KMH602 Martin Luthers teologi	10
KMH603 Den lutherske bekjennelse	10
KMH604 Nyere norsk kirkehistorie	10
KMH605 Misjonshistorie	10
KMH609 Afrikas kirke- og misjonshistorie	10
KMH610 Nyere dogmehistorie med tekststudium	10
ST601 Rettferdigjørelsen og helligjørelsen	10
ST603 Religionsfilosofi og apologetikk	10
ST606 Jesu lidelse, død og oppstandelse	10
ST607 Dåp og nattverd	10
MIS601 Misjonsstrategi	10
MIS604 Kristen misjon og islam – dialog, medvandring og vitnesbyrd	10
MIS605 Den globale kirke i endring	10
MIS607 Den forfulgte kirke	10
PT601 Organisasjons- og menighetsledelse	10
PT602 Å forkynne Kristus i Det gamle testamente	10
PT604 Sjelesorg	10
PT605 Internship A	10
PT606 Internship B	20

Høgskolen legger opp til følgende progresjon og oppbygning av studiet for studenter i ordinært fulltids studieløp:

1. studieår, høsten	ST501 Dogmatisk helhetssyn / evt. utveksling (10 stp)	NT502 Det nye testamentet / evt. utveksling (10 stp)	PT501 Menighetsbygging / evt. utveksling (10 stp)
1. studieår, våren	GT502	MIS502 Religion og kultur	Valgemne på 600-nivå / evt. utveksling

	Gammeltestamentlig bibelteologi / evt. utveksling (10 stp)		/ evt. utveksling (10 stp)	(10 stp)
2. studieår, høsten	VIT501 Teologisk hermeneutikk (5 stp.)	MET501-505 Metodekurs (5 stp.)	Valgemne på 600-nivå (10 stp)	Valgemne på 600-nivå (10 stp)
2. studieår, våren	AVH501 Masteravhandling (30 stp.)			

Det er også mulig å ta studiet på deltid over fire år. I så tilfelle avtales studieprogresjonen nærmere med studieadministrasjonen.

8. Prest i Den norske kirke

Studenter som ønsker å bli prest i Den norske kirke har mulighet til å få overgang til presteutdanningen ved VID i Stavanger og MF Teologiske høyskole i Oslo. Både VID og MF har presisert i et eget dokument hvilke emner som må være tatt fra Fjellhaug for at denne overgangen skal kunne skje enklest mulig.

Studenter som vurderer prestedtjeneste i Den norske kirke må tidlig i studiet gi beskjed om dette, slik at valg av emner skjer i samsvar med de anbefalingene som er gitt av henholdsvis VID og MF.

9. Utveksling, internasjonalisering og samarbeidspartnere

I norsk høyere utdanning legges det stor vekt på internasjonalisering og det er et mål at utveksling skal være normalen. Høgskolen anbefaler at utvekslingen legges til ett av de to første semestrene. Dessuten anbefales det at studenten på forhånd søker om godkjenning for at emnene som er tenkt gjennomført kan innpasses i mastergraden.

Se høgskolens hjemmeside for mer informasjon om muligheter for utveksling.

10. Kvalitetssikring av studiet

Studiets kvalitet, innhold, gjennomføring og videreutvikling blir ivaretatt av høgskolens kvalitetssikringssystem. Studiekvaliteten og studieprogrammene evalueres etter fastsatte sykluser. Studentene involveres i dette og vil regelmessig bli bedt om å foreta evalueringer av enkeltemner. Dessuten evalueres den generelle studiekvaliteten gjennom en årlig studiekvalitetsundersøkelse. Resultatene og hovedfunnene ved både emneevalueringene og studiekvalitetsundersøkelsen blir behandlet i de aktuelle rådene innenfor kvalitetssikringssystemet.

For mer informasjon om høgskolens kvalitetssikringssystem henvises det til «Kvalitetssystem for Fjellhaug Internasjonale Høgskole» som er tilgjengelig i skolens LMS.

11. Emnebeskrivelser

11.1 Obligatoriske kjerneemner på 500-nivå

GT502 Gammeltestamentlig bibelteologi (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GT502
Emnenavn:	Gammeltestamentlig bibelteologi
Emnenavn nynorsk:	Gammeltestamentleg bibelteologi
Emnenavn engelsk:	Old Testament Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Håkon Sunde Pedersen
Forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2018

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for og drøfte forståelsen av sentrale momenter i Det gamle testamentets tale om Gud
- gjøre utførlig rede for og drøfte sentrale problemstillinger knyttet til enhet og mangfold i Det gamle testamentets tale om Gud
- gjøre rede for og drøfte hermeneutiske grunnspørsmål knyttet til en kristen tilrettelegging av forholdet mellom Det gamle og det nye testamentet og til forståelsen av Det gamle testamentet som en del av kirkens kanon
- gjøre rede for og drøfte ulike hermeneutiske tilnærminger til «hellig krig»-tekstene i Det gamle testamentet
- gjøre rede for sentrale posisjoner i forskningshistorien og for nyere tilrettelegginger av gammeltestamentlig bibelteologi som akademisk disiplin

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- assosiere, kombinere og anvende ulike tekster som berører felles teologisk tematikk på en sakssvarende måte
- analysere hvilke forutsetninger og særtrekk som preger ulike sentrale fremstillinger av gammeltestamentlig bibelteologi

- analysere fremstillinger av gammeltestamentlig bibelteologi og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- analysere og forholde seg kritisk til kristne lesninger av Det gamle testamentet som en del av kirkens kanon
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i relevante sekundærlitteratur og fremstille dette slik at det belyser en tekst eller en bibelteologisk problemstilling

Emnets innhold:

Emnet består av fire hovedkomponenter. Først og fremst gis det en grundig innføring i og drøfting av sentrale momenter i Det gamle testamentets tale om Gud. I denne forbindelse vil grunnleggende problemstillinger vedrørende GTs enhet, mangfoldighet og historiske forankring bli grundig drøftet. Dernest gis det en grundig innføring i forskningshistorien til gammeltestamentlig bibelteologi som moderne akademisk disiplin. Mer enn bare en forskningshistorisk oversikt vil det legges vekt på å lese og analysere utvalgte tekster fra sentrale figuranter i forskningshistorien. For det tredje vil det gis en innføring og drøfting av ulike modeller for en kristen tilrettelegging av forholdet mellom Det gamle og Det nye testamentet. I forlengelsen av det siste punktet gis det også en innføring i ulike hermeneutiske tilnærminger til «hellig krig»-tekstene i Det gamle testamentet.

Følgende tekster vil på en særlig måte danne utgangspunkt for de faglige drøftingene i emnet og forutsettes lest i oversettelse: 1 Mos 1-3; 9; 15; 17; 2 Mos 3; 6-7; 19-24; 32-34; 3 Mos 3-5; 16; 5 Mos 4-7; 12; 20; 29-30; 32; Jos 6-11; 24; 2 Sam 7; 2 Kg 17; 22-23; Job 1-2; 38-42; Sal 1-2; 8; 19; 23-24; 27; 29; 33; 39; 46; 56; 72; 82; 84; 93; 110; 119; 130; 139; Ord 8; Jes 6; 40-55; 65-66; Jer 11; 12; 15; 17; 18; 20; 31; Klag 1-5; Hos 1-2, 11; Am 1-2; 5; 9; Sak 12-14.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 30 undervisningstimer og består av forelesninger og ulike forskningslignende aktiviteter. Sistnevnte innebærer først og fremst seminarer hvor vi diskuterer analyser av utvalgte tekster fra forskningshistorien til gammeltestamentlig bibelteologi og drøfter ulike tilnærminger til «hellig krig»-tekstene i Det gamle testamentet.

Vi bruker læringsplattformen Canvas hvor det legges opp til ulike aktiviteter som f.eks. innlevering og tilbakemelding på innleveringer etc.

Tilbudt samlingsbasert er timefordelingen som følger:

- 8-10 timer tilbys under samlingen
- 20-22 timer tilbys digitalt utenom samlingen, enten som opptak eller strømming av undervisningen.

Oppmøte og fravær

For å kunne gå opp til eksamen i emnet innenfor den samlingsbaserte studieretningen av Master i teologi og misjon, må studenten ha fullført følgende krav til oppmøte:

1. Delta på samling i Oslo. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).

Studenter som ikke oppfyller frammøtekravet, blir flyttet over på den ordinære studieretningen og må ta klausureksamen.

Vurdering:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

1. Få godkjent en analyse på 1000 ord av to utvalgte tekster fra forskningshistorien til gammeltestamentlig bibelteologi.
2. Få godkjent to referat på til sammen 1500 ord av utvalgte deler av pensumlitteraturen.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

Sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av skoleeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Baker, David L. (2010): *Two Testaments, One Bible: The Theological Relationship Between the Old and New Testaments*. 3rd edition. Downers Grove: IVP, 23-35, 167-263.

Feldmeier, Reinhard and Hermann Spieckermann (2011): *God of the Living: A Biblical Theology*. Waco: Baylor University, 17-41, 93-110, 125-178, 251-263, 287-297, 309-319, 339-351, 361-375, 425-440, 447-458, 469-478, 495-510.

Ollenburger, Ben C. (ed.) (2004): *Old Testament Theology: Flowering and Future*. 2nd edition. SBTS1. Winona Lake: Eisenbrauns, 12-29, 39-56, 92-114; 249-267; 304-322, 358-373, 425-440; 448-462, 497-506.

Perdue, Leo G., Robert Morgan, and Benjamin D. Sommer (2009): *Biblical Theology: Introducing the Conversation*. LBT 1. Nashville: Abingdon, 55-124.

Merill, Eugene H. (2003): «The Case for Moderate Discontinuity» in *Show Them No Mercy*. Ed. Stanley N. Gundry. Grand Rapids: Zondervan, 63-94.

Davies, Eryl W. (2010): *The Immoral Bible: Approaches to Biblical Ethics*. New York: T&T Clark.

Sheridan, Mark (2015): *Language for God in Patristic Tradition: Wrestling with Biblical Anthropomorphism*. Downers Grove: IVP Academic, 17-44, 149-162.

NT502 Det nye testamente (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT502
Emnenavn:	Det nye testamente
Emnenavn nynorsk:	Det nye testamentet
Emnenavn engelsk:	The New Testament
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Ivar Vegge
Forkunnskapskrav:	Bestått GRE1002 og GRE1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengsreduksjon:	7 stp mot NT501
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for innledningsspørsmål knyttet til Lukasevangeliet og 1. og 2. Korinterbrev
- gjøre rede for tekst og budskap i Lukasevangeliet
- gjøre rede for sentrale spørsmål i paulinsk teologi, særlig de som aktualiserer seg gjennom studiet av Korinterbrevene

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- eksegere nytestamentlige tekster ut fra den greske tekst på en metodisk, selvstendig og faglig måte
- eksegere et utvalg av tekster fra Lukasevangeliet og Korinterbrevene
- analysere hvilke forutsetninger og særtrekk det er som preger ulike tolkninger av Lukasevangeliet og Korinterbrevene
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om Lukasevangeliet og Korinterbrevene under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- forholde seg selvstendig og kritisk til bruken av tekster fra Lukasevangeliet og Korinterbrevene i teologi, kirke og samfunn
- aktualisere de nytestamentlige tekstene som utgjør pensum på en selvstendig, kritisk og teologisk reflektert måte i møte med kirke, misjon og menighetsliv
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter på bibelfaglige emner for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold

I den delen av emnet som fokuserer på Lukasevangeliet, skal studentene jobbe eksegetisk med følgende utvalgte tekster fra Lukasevangeliet: 1,1-4; 2,1-20; 3,1-22; 4,1-30; 6,12-49; 7,36-8,3; 9,18-43; 10,25-42; 12,1-21; 12,49-13,9; 14,15-18,30; 20,9-26; 22,14-24,53 (43 sider gresk tekst).

I den delen av emnet som fokuserer på Korinterbrevene og paulinsk teologi, skal studentene jobbe eksegetisk med følgende utvalgte tekster fra Korinterbrevene: 1 Kor 1,1-10, 18-31; 2,1- 5; 3,5-17; 4,14-17; 5,1-13; 6,12-20; 7,1-40; 8,1-13; 9,15-23; 10,1-11:1; 11,17-34; 12,1-15,58. 2 Kor 1,1-11; 4,1-12; 5,11-6,2; 10,1-11; 12,1-10; 13,5-13. Videre skal det foretas en studie av Korinterbrevenes teologi, med vekt på betydningen av evangeliet for ulike ekkelesiologiske problemstillinger knyttet til etikk og kristent fellesskap, konflikt og forsoning, oppstandelse og eskatologi, apostlenes lidelse og tjeneste.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 30 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene kan studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vi bruker læringsplattformen Canvas hvor det legges opp til ulike aktiviteter som f.eks. innlevering og tilbakemelding på innleveringer etc.

Tilbudt samlingsbasert er timefordelingen som følger:

- 8-10 timer tilbys under samlingen.
- 20-22 timer tilbys digitalt utenom samlingen, enten som opptak eller strømming av undervisningen.

Oppmøte og fravær

For å kunne gå opp til eksamen i emnet innenfor den samlingsbaserte studieretningen av Master i teologi og misjon, må studenten ha fullført følgende krav til oppmøte:

1. Delta på samling i Oslo. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).
2. Delta i det digitale undervisningstilbudet. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).

Studenter som ikke oppfyller frammøtekravet, blir flyttet over på den ordinære studieretningen og må ta kausureksamen.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Få godkjent en muntlig fagsamtale med utgangspunkt i de utvalgte greske tekstene til Lukas og Korinterbrevene.

2. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Tekster fra Lukasevangeliet

Johnson, Luke T. (1991): *The Gospel of Luke* (Sacra Pagina 3). Collegeville, MN: The Liturgical Press; 1-30; 49-53; 63-82; 101-116; 126-132; 150-161; 171-176; 193-202; 207-215; 228-288; 304-319; 336-406. (totalt 253 sider).

Tekster fra Korinterbrevene

Witherington, Ben (1995): *Conflict and Community in Corinth: A Socio-Rhetorical Commentary on 1 and 2 Corinthians*. Grand Rapids, MI: W. B. Eerdmans; ss. 82-97; 106-120; 154-155; 191-195; 217-230, 253-290; 327-352; 356-359, 385-397; 429-441 og 471-476.

Furnish, V. P. (1999): *The Theology of the First Letter to the Corinthians*. Cambridge: Cambridge University Press; ss. 1-121.

ST501 Dogmatisk helhetssyn (10 stp./ECTS)

Emnekode:	ST501
Emnenavn:	Dogmatisk helhetssyn
Emnenavn nynorsk:	Dogmatisk heilskapssyn
Emnenavn engelsk:	Dogmatic Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for og forklare dogmene i den kristne tro, enkeltvis og i sammenheng, ut fra luthersk perspektiv
- analysere og forklare forskjellige tolkninger av dogmene, og vurdere disse i teologihistorisk, samtidsteologisk og eksegetisk perspektiv
- gjøre rede for enkelte ikke-lutherske tolkninger av sentrale dogmatiske temaer og vurdere de lutherske oppfatningene i forhold til disse
- gjøre rede for og forklare dogmatikkens missionale betydning, særlig med hensyn til kristologi, frelseslære og ekklesiologi

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og vurdere sentrale lutherske lærepunkter med utgangspunkt i Skriften og Den evangelisk-lutherske bekjennelse, og i teologihistorisk perspektiv
- analysere og vurdere dogmatiske fremstillinger og kunne anvende disse som ressurser til drøfting av dogmatisk tematikk og problemstillinger
- gjennomføre et selvstendig og avgrenset dogmatisk utviklingsarbeid, under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- aktualisere dogmatisk tematikk på selvstendig, kritisk og reflektert måte
- delta i faglige samtaler om teologiens vilkår og innhold til enhver tid
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter i dogmatikk for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

Emnet sikter på at studenten skal tilegne seg en helhetlig forståelse av den lutherske trosoppfatning som dogmatisk system. Det gis grundig innføring i de respektive dogmene, hvordan disse er å forstå med utgangspunkt i Skriften og bekjennelse, og i henhold til sin teologihistoriske bakgrunn og kontekst. Det gis også orientering om andre konfesjonelt forankrede tolkninger av enkelt-dogmer, og tilsvarende orientering om moderne tolkninger, der det er aktuelt og relevant. Studiet sikter i så måte på å utvikle evne til å vurdere, drøfte og veie forskjellige dogmatiske tolkninger og oppfatninger i forhold til hverandre.

Studiet tar også sikte på at studenten tilegner seg forståelse av hvordan temaer i dogmatikken kan aktualiseres i forhold til samtidig teologisk problematikk. Det sikter ellers på å utvikle forståelse av helhet og sammenheng i dogmatikken. Det legges ellers vekt på å formidle forståelse av forholdet mellom grunnleggende temaer i den kristne tro og dogmer som forutsetter disse. Studiet sikter også på å legge grunnlag for forståelse av dogmatikkens missionale implikasjoner og betydning.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 30 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vi bruker læringsplattformen Canvas hvor det legges opp til ulike aktiviteter som f.eks. innlevering og tilbakemelding på innleveringer etc.

Tilbudt samlingsbasert er timefordelingen som følger:

- 8-10 timer tilbys under samlingen.
- 20-22 timer tilbys digitalt utenom samlingen, enten som opptak eller strømming av undervisningen.

Oppmøte og fravær

For å kunne gå opp til eksamen i emnet innenfor den samlingsbaserte studieretningen av Master i teologi og misjon, må studenten ha fullført følgende krav til oppmøte:

1. Delta på samling i Oslo. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).
2. Delta i det digitale undervisningstilbudet. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).

Studenter som ikke oppfyller frammøtekravet, blir flyttet over på den ordinære studieretningen og må ta klausureksamen.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en «bundet» oppgavebesvarelse. Faglærer utarbeider flere forslag til oppgaver hvorav studenten velger en. Studenten utvikler en presisert problemstilling med utgangspunkt i den oppgaveformuleringen som velges, og skriver en fremstilling som svarer på denne. Oppgavene publiseres etter at halvparten av undervisningstimene er gjennomført. Besvarelsen skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste.

For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Levere utkast til hjemmeoppgave på 1000 til 1500 ord. Denne skal minimum inneholde en problemstilling, fremgangsmåte og tentativ disposisjon, og refleksjon om bruk av kilder.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Enten:

Valen-Sendstad, Aksel (1996): *Troens fundament. Dogmatiske hovedspørsmål i lys av bibelsk ontologi*. Århus: Forlaget Kolon; ss. 15-622.

og:

Fagerberg, Holsten (2011): *A New Look at the Lutheran Confessions (1529-1537)*. Concordia Publishing House.

eller:

Nafzger, Samuel H., John F. Johnson, David A. Lump, Howard W. Tepker (eds.) (2017): *Confessing the Gospel. A Lutheran Approach to Systematic Theology (Vol 1 og 2)*. St. Louis: Concordia Publishing House; ss. (Vol 1) 45-179, 219-391, 419-492, 519-623, (Vol 2) 749-923, 1021-1194. (830. s).

PT501 Menighetsbygging (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT501
Emnenavn:	Menighetsbygging
Emnenavn nynorsk:	Kyrkjelydsbyggjing
Emnenavn engelsk:	Church Development
Studiepoeng:	10
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Robert Lilleaasen
Forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for luthersk ekklesiologi generelt
- gjøre rede for gudstjenestens historie og kjerneelementer
- gjøre rede for og drøfte det særegne ved ledelse av kristne organisasjoner og menigheter med utgangspunkt i kunnskap om menighetsledelse og -strukturer i Det nye testamente
- gjøre rede for hvordan en forsamling kan organiseres etter ulike modeller og hvordan disse modellene kan begrunnes
- gjøre rede for hvordan et kirkesamfunn kan organiseres etter ulike modeller og hvordan disse modellene kan begrunnes
- gjøre rede for forskjellige modeller for samarbeid mellom kirker og misjonsorganisasjoner

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- kan anvende teorier om og modeller for menigheter og menighetsledelse i analyse og utvikling av konkrete kirkelige kontekster
- har styrket sin evne til å delta i ledelse og utvikling av menigheter
- analysere og drøfte hvordan gudstjenesten kan utvikles i en konkret kontekst
- kan gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om menighetsbygging under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i emnet for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

Emnet dreier seg om spørsmål angående (1) generelle ekklesiologiske prinsipper og strategier for forsamlingsbygging og organisering av nye kirker, (2) utforming av gudstjenesten og andre samlinger i den lokale forsamling, (3) organisering av den lokale forsamling med tanke på ledelse og faste og frie tjenester (nådegaver), (4) forholdet mellom enkeltforsamlinger og kirkesamfunnet de eventuelt tilhører, slik dette kommer til uttrykk i ulike typer kirkekonstitusjoner og (5) ulike modeller for samarbeid mellom misjonsorganisasjoner og kirkesamfunn på misjonsfeltene.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 30 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vi bruker læringsplattformen Canvas hvor det legges opp til ulike aktiviteter som f.eks. innlevering og tilbakemelding på innleveringer etc.

Tilbudt samlingsbasert er timefordelingen som følger:

- 8-10 timer tilbys under samlingen.
- 20-22 timer tilbys digitalt utenom samlingen, enten som opptak eller strømming av undervisningen.

Oppmøte og fravær

For å kunne gå opp til eksamen i emnet innenfor den samlingsbaserte studieretningen av Master i teologi og misjon, må studenten ha fullført følgende krav til oppmøte:

1. Delta på samling i Oslo. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).
2. Delta i det digitale undervisningstilbudet. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).

Studenter som ikke oppfyller frammøtekravet, blir flyttet over på den ordinære studieretningen og må ta klausureksamen.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

- Skrive referat fra utvalgt del av pensumlitteraturen. Referatet skal være på 500 ord.
- Gjøre rede for teori eller modell i pensumlitteratur og anvende denne på et selvalgt materiale. Arbeidskravet skal være på 1000 ord.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

1. Ekklesiologi (227 sider)

Grane, Leif (1970): *Confessio Augustana – oversettelse med noter*. København: Gyldendal. Artikkel 5, 7-10, 14-15 og 24. (37 sider). (Ligger på www.bokhylla.no).

Hegstad, Harald (2009): *Den virkelige kirke*. Trondheim: Tapir. Side 9-198.

2. Gudstjenesteordninger (110 sider)

Redse, Arne (1995). *Gathered together in Jesus' Name*. Hong Kong: Taosheng Publishing House; ss. 1-40; 56-108. Sidenummer i pdf-fil som ligger på Fronter: 1-40 og 56-104.

Redse, Arne. «'Når de kjem saman.' Gudstjeneste – etter tradisjonen – og i bedehusforsamlingane.» I *Innsyn* 2/2014 (ss. 31-42). *Innsyn* er å finne her:

<https://staging.fjellhaug.no/images/uploads/Andre-PDFer/Innsyn-2014-2.pdf>

*White, James F. (1998). «How Do You Know It Is Us?» I *Liturgy and the moral self*; Colledgeville: Liturgical Press ss.55-65.

3. Tjenstedifferensiering og menighetsledelse (200 sider)

Jørgensen, Knud (2016): «Lederskap og spiritualitet i en missional kirke» i SJLT nr. 3 (Open Access). 18 sider. <http://sjlt-journal.com/no3/lederskap-og-spiritualitet-i-en-missional-kirke/>

Kirkerådet (1975): *Embetsteologi i Den norske kirke: Innstilling fra et utvalg nedsatt av Kirkedepartementet*. Side 2-31. (Ligger på Canvas).

Skjevesland, Olav (1998): *Morgendagens menighet: Ledelse og livsform*. Oslo: Verbum; ss. 8-158. (Boka ligger på www.bokhylla.no).

4. Strategier for menighetsutvikling (154 sider)

Fjeld, Bjørn Øyvind (2016): «Kulturrelevans og menighetsutvikling» i SJLT nr. 3 (Open Access). 21 sider. <http://sjlt-journal.com/no3/kulturrelevans-og-menighetsutvikling/>

Jenssen, Jan Inge (2015): «Inspirational Sources for Church Development.» i SJLT nr. 2 (Open Access). 26 sider. <http://sjlt-journal.com/wp-content/uploads/2015/12/Artikkel-4-SJLT-15-JI-Jenssen-c.pdf>

Sabrina Müller (2019): "Church Development from a Missional Perspective" i *Mission Studies* 1/36. ss 127-144. https://brill.com/view/journals/mist/36/1/article-p127_9.xml

Råmunddal, Lars (2015): «Hva handler menighetsutvikling egentlig om?» i SJLT nr. 2 (Open Access). 24 sider. <https://sjlt-journal.com/no2/hva-handler-menighetsutvikling-egentlig-om/>

Skjevesland, Olav (1993): *Huset av levende steiner*. Oslo: Verbum; ss. 149-216 = 67. (Ligger på www.bokhylla.no).

5. Kirkesamfunn, samarbeidsavtaler og økumenikk (54 sider)

Armstrong, John H. (2014): «The emerging face of being one: Ecumenical windows for evangelicals» I *Journal of Ecumenical Studies* nr.2 s.295-310.

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rft&AN=ATLAn3770217&site=ehost-live>

Cape Town-Erklæringen, II F PARTNERSKAP I KRISTI KROPP FOR ENHET I MISJON.

<https://www.lausanne.org/nb/cape-town-erklaeringen-2/cape-town-erklaeringen#p2-6>

- Den Evangelisk Lutherske Frikirke. Bekjennelsesskrifter – Forfatning og reglement. Oslo: Norsk Luthersk Forlag, 1999 (ligger på nettet, 10sider).
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2014): "Growing Together in Unity and Mission" I *Called to Unity for the Sake of the Mission*. Oxford, Regnum Books International vol 25, ss.50-70.
(http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/Called_to_Unity-final-WM.pdf)
- Lilleaasen, Robert (2017): «Likedanning i det norske kirkelandskap» i Tidsskrift for praktisk teologi nr.1 s.48-57.
- Norges Kristne Råd (2009): «Hva er kirken? – To økumeniske bidrag». Oslo, Norges kristne råds skriftserie – nr. 15. ss.6-18. (<https://norgeskristnerad.no/wp-content/uploads/2018/12/Hva-er-kirken-15.pdf>)
- *Van Engen, Charles E. (2006): "The Glocal Church: Locality and Catholicity in a Globalizing World", I Craig Ott and Harald A. Netland (red), *Globalizing Theology: Belief and Practice in an Era of World Christianity*. Grand Rapids, Mi.: Baker Academic; ss 157-179.

MIS502 Religion og kultur (10 stp./ECTS)

Emnekode:	MIS502
Emnenavn:	Religion og kultur
Emnenavn nynorsk:	Religion og kultur
Emnenavn engelsk:	Religion and Culture
Studiepoeng:	10
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Robert Lilleaasen
Forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	8 stp mot MIS501
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekk i religionsvitenskapens utvikling
- gjøre rede for forholdet mellom begrepene livssyn, religion og kultur
- gjøre rede for sentrale samfunnstrender, blant annet globalisering, pluralisme, postmodernisme og sekularisering, og spenninger mellom disse
- gjøre rede for modeller for livssynsdannelse
- gjøre rede for modeller for livssynspolitik
- gjøre rede for utfordringer og muligheter knyttet til kristen misjonsvirksomhet i møte med ulike verdensbilder, livssyn, nasjonalisme, og globalisering

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten:

- ha styrket sin evne til å omgås mennesker med forskjellige bakgrunner kulturelt og religiøst
- ha styrket sin evne til å analysere kulturer, religioner og livssyn
- ha styrket sine forutsetninger for å kunne delta i dialog og debatt angående religiøse og ideologiske spørsmål og konfliktstoff på en konstruktiv måte
- ha styrket sin evne til å tilrettelegge for det kristne misjonsoppdragets målsetting
- ha styrket sin evne til å kunne skille mellom det som er individuelt, kulturelt og allment forankret
- ha styrket sin evne til å vurdere positive og negative sider ved sentrale samfunnstrender
- ha tilegnet seg innsikt i hvor grensene for religionsfriheten bør trekkes

- anvende sine kunnskaper og ferdigheter i religions- og kulturkunnskap for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

Emnet tar opp problemstillinger knyttet til grunnbegrepene religion og kultur. Et sentralt anliggende er å forsøke å definere disse to begrepene i forhold til hverandre. For øvrig blir også begrepet livssyn forsøkt bestemt i denne sammenhengen. Et viktig anliggende vil være å lære seg grep for analyse av religioner og kulturer. Modeller for kulturanalyse blir behandlet.

Vår tid er preget av en økende globalisering. Hva legges i dette begrepet? Og hva er motpolene? Hva med nasjonalismebegrepet i denne sammenhengen? Det er et anliggende å relatere begrepsfeltene globalisering og nasjonalisme/nasjonsbygging.

I forbindelse med de fleste av disse begrepene er det interessant og viktig å definere grensene for den individuelle frihet. Hvordan bestemmes vår religionsfrihet/livssynsfrihet og kulturelt bestemte frihet? Og hva med en nasjons frihet i forhold til den globale gjensidige avhengighet?

Emnet søker videre å presentere aktuelle implikasjoner de ulike utviklingstrekk vil ha for det kristne misjonsopdragets praksis og målsetting.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 30 undervisningstimer og består av forelesninger og ulike forskningslignende aktiviteter. Sistnevnte innebærer først og fremst seminarer hvor studentene presenterer og diskuterer deler av pensumlitteratur (arbeidskrav 1), og presenterer og diskuterer analyser av forholdet livssyn, religion, kultur og samfunn (arbeidskrav 2).

Vi bruker læringsplattformen Canvas hvor det legges opp til ulike aktiviteter som f.eks. innlevering og tilbakemelding på innleveringer etc.

Tilbudt samlingsbasert er timefordelingen som følger:

- 8-10 timer tilbys under samlingen.
- 20-22 timer tilbys digitalt utenom samlingen, enten som opptak eller strømming av undervisningen.

Oppmøte og fravær

For å kunne gå opp til eksamen i emnet innenfor den samlingsbaserte studieretningen av Master i teologi og misjon, må studenten ha fullført følgende krav til oppmøte:

1. Delta på samling i Oslo. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).
2. Delta i det digitale undervisningstilbudet. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).

Studenter som ikke oppfyller frammøtekravet, blir flyttet over på den ordinære studieretningen og må ta klausureksamen.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

1. Skrive referat fra utvalgt del av pensumlitteraturen. Referatet skal være på 500 ord.
2. Gjøre rede for teori eller modell i pensumlitteratur og anvende denne på et selvvalgt materiale. Arbeidskravet skal være på 1000 ord.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

Sjekstimers hjemmeeksamen på inntil 3500 ord.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Berger, Peter L. (2014): *The Many Alters of Modernity. Toward a Paradigm for Religion in a Pluralist Age*. Boston/Berlin: Walter de Gruyter; s. 1-78.

Bøhn, Henrik og Magne Dypedahl (2009): *Veien til interkulturell kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget; ss. 11-158.

Eriksen, Thomas Hylland (2008): *Globalisering: Åtte nøkkelbegreper*. Oslo: Universitetsforlaget; ss. 15-184.

Eriksen, Thomas Hylland og Torunn Arntsen Sajjad (2016): *Kulturforskjeller i praksis: Perspektiver på det flerkulturelle Norge* (6. utg). Oslo: Gyldendal; ss. 19-120.

Furseth, Inger og Pål Repstad (2003): *Innføring i religions sosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget; ss. 26-162.

*Hjelde, Sigurd (1998): "Forspill, forutsetninger og framvekts", i: *Enhet i mangfold? 100 år med religionshistorie i Norge*. Inger Marie Ruud og Sigurd Hjelde (red). Oslo: Tano Aschehoug; ss. 25-44.

*Krogseth, Otto (2009): "Religion og kultur", i: *Religion og kultur: Ein fleirfagleg samtale*. Arve Brunvoll, Hans Bringeland, Nils Gilje og Gunnar Skirbekk (red.). Oslo: Universitetsforlaget; ss. 32-45.

Redse, Arne (2007): "Freedom of Religion, Religious Tolerance, and the Future of Christian Mission in the Light of Samuel P. Huntington's Thesis on the Clash of Civilization and the Remaking of the World Order", i: *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* nr. 4, 2007; ss. 259-278.
http://egede.mf.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/NTM_2007_4_Redse.pdf

Redse, Arne (2015): *Utkast til ein modell for kulturanalyse*. HVO: Hustrykkeriet; ss.1-44.

Repstad, Pål (2020): *Religiøse trender i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget; ss. (9)26-151.

VIT501 Teologisk hermeneutikk (5 stp./ECTS)

Emnekode:	VIT501
Emnenavn:	Teologisk hermeneutikk
Emnenavn nynorsk:	Teologisk hermeneutikk
Emnenavn engelsk:	Theological Hermeneutics
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Håkon S. Pedersen
Forkunnskapskrav:	EX1001 og EX1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- skissere hovedtrekk i hermeneutikkens utvikling i antikken og middelalderen
- gjøre utførlig rede for trender og skoleretninger i hermeneutikken fra Friedrich Schleiermacher til vår tid
- drøfte ulike teorier om forståelse, språk, tekst, mening og tradisjon og disse teoriernes betydning for teologien

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- fortolke og analysere filosofiske primærtekster
- identifisere og reflektere kritisk over hvordan ulike teorier om forståelse, språk, tekst, mening og tradisjon gjør seg gjeldende i aktuelle diskusjoner om teologiske spørsmål og problemstillinger
- identifisere og reflektere kritisk over hermeneutiske forutsetninger i egen og andres fortolkninger av tekst og virkelighet
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om teologisk hermeneutikk under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- anvende de kunnskaper og ferdigheter opparbeidet gjennom emnet for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

Emnet gir en grundig innføring i ulike trender og skoleretninger i hermeneutikken fra Friedrich Schleiermacher til vår tid. Viktige navn i denne sammenheng vil være Friedrich Schleiermacher og

Wilhelm Dilthey, Edmund Husserl og Martin Heidegger, Hans-Georg Gadamer, Paul Ricoeur, Jürgen Habermas, Daniel Patte og Jacques Derrida. I forbindelse med denne innføringen vil det også gis en enkel innføring i hermeneutikkens utvikling i antikken og middelalderen, primært for å tjene som bakteppe for den nyorienteringen som skjer fra og med Schleiermacher og Dilthey. Men mer enn bare å gi innføring i en hermeneutikkens historisk utvikling, vil fokuset være på å gi en innføring i ulike teorier om forståelse, språk, tekst, mening og tradisjon og legge til rette for både en drøfting av disse teorienes betydning for teologien. Med hensyn til det siste vil vi se nærmere på blant annet Karl Barth, Rudolf Bultmann, Anthony Thiselton og Kevin Vanhoozer. Til sist utgjør arbeid med tekster av Schleiermacher, Dilthey, Heidegger, Gadamer, Habermas og Ricoeur en vesentlig del av emnet.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 24 undervisningstimer og består av forelesninger og ulike forskningslignende aktiviteter. Sistnevnte innebærer først og fremst seminarer hvor vi med utgangspunkt i studentenes referater diskuterer av utvalgte primærtekster fra hermeneutikkens forskningshistorie.

Vi bruker læringsplattformen Canvas hvor det legges opp til ulike aktiviteter som f.eks. innlevering og tilbakemelding på innleveringer etc.

Tilbudt samlingsbasert er timefordelingen som følger:

- 8-10 timer tilbys under samlingen.
- 14-16 timer tilbys digitalt utenom samlingen, enten som opptak eller strømming av undervisningen.

Oppmøte og fravær

For å kunne gå opp til eksamen i emnet innenfor den samlingsbaserte studieretningen av Master i teologi og misjon, må studenten ha fullført følgende krav til oppmøte:

1. Delta på samling i Oslo. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 6.1).

Studenter som ikke oppfyller frammøtekravet, blir flyttet over på den ordinære studieretningen og må ta kausureksamen.

Vurdering og eksamen:

En sekstimers hjemmeeksamen.

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

1. Få godkjent et referat på 700 ord av en utvalgt tekst fra hermeneutikkens forskningshistorie.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av skoleeksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert skaleskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

*Gadamer, Hans-Georg (2010): *Sannhet og Metode: Grunntrekk i en filosofisk hermeneutikk*. Lars Holm-Hansen (overs). Oslo: Pax; ss. 302-350.

- *Habermas, Jürgen (2018): «The Hermeneutic Claim to Universality» i *Contemporary hermeneutics Hermeneutics as method, philosophy and critique*. Continental Philosophy 2. Josef Bleicher (red). London: Routledge; ss. 181-210.
- *Heidegger, Martin (2018): *Væren og tid*. Lars Holm-Hansen (overs). Oslo: Pax; ss. 164-175.
- * Krogh, Thomas (2014): *Hermeneutikk: Om å forstå og fortolke*. 2. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk; ss. 10–22.
- Porter, Stanley E. og Robinson, Jason C. (2011): *Hermeneutics: An Introduction to Interpretive Theory*. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmanns Publishing Company.
- *Ricouer, Paul (2014): «Hva er en tekst?» i *Hermeneutisk lesebok*. Sissel Lægroid og Torgeir Skorgen (red). Oslo: Scandinavian Academic Press; ss. 59-79.
- *Schleiermacher, Friedrich (1999): «Om begrebet hermeneutik. Med stadig hensyn til F. A Wolfs antydninger og Asts lærebog» i *Hermeneutik. En antologi om forståelse*. København: Gyldendal; ss. 46-80.
- *Wilhelm Dilthey (2002): *Selected Works III: The Formation of the Historical Sciences*. Rudolf A. Makkreel, Frijthof Rodi (red). Princeton: Princeton University Pres; ss. 213-240.

MET501 Metodekurs – Det gamle testamente (5 stp./ECTS)

Emnekode:	MET501
Emnenavn:	Metodekurs – Det gamle testamente
Emnenavn nynorsk:	Metodekurs – Det gamle testamentet
Emnenavn engelsk:	Methodology: The Old Testament
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Fagansvarlig:	Førsteamanuensis Håkon S. Pedersen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for egne refleksjoner omkring ulike eksegetiske metoder til gammeltestamentlig arbeid på et vitenskapelig nivå

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne frem til og anvende relevant bakgrunnsmateriale for tolkning av ulike gammeltestamentlige tekster og temaer
- identifisere hvilke metoder som dominerer ulike fremstillinger i gammeltestamentlig faglitteratur
- analysere og vurdere selvstendig hvilke metoder som best vil være egnet til ulike slags faglige arbeider med gitte gammeltestamentlige tekster og temaer
- anvende relevante metoder i eget arbeid, særlig i arbeid med sin masteravhandling
- analysere og forholde seg selvstendig og kritisk til ulike slags bruk av bibeltekster i teologi, kirke og samfunn
- bidra til nytenkning og etterprøving av ulike tilnærminger til de gammeltestamentlige tekstene
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre et avgrenset og selvstendig forskningsprosjekt under faglig veiledning i Det gamle testamente

Emnets innhold:

Emnet er todelt. Den første delen vil være fokusert på å gi studentene en grundig innføring i ulike eksegetiske metoder til gammeltestamentlige arbeider anvendt på et vitenskapelig nivå. Denne innføringen vil dekke både klassiske historisk-kritiske metoder som kilde-, form- og redaksjonskritikk, samt nyere, tekst- og leserorienterte metoder. Den andre delen vil være fokusert på å gi den enkelte student respons og veiledning med hensyn til oppgaveskrivingen.

Organisering og arbeidsmåter:

Kandidaten tilbys fire timers veiledning eller undervisning, med tanke på å utvikle prosjektbeskrivelsen. I tillegg skal studenten motta og gi tilbakemelding på utkast til prosjektbeskrivelse fra medstudent eller faglærer. Dette bør skje i seminar når dette er praktisk mulig, men kan også gjennomføres på andre måter.

Videre arrangeres det et dagsseminar om fagoppgaveskriving. Seminaret gir en innføring i skriveprosesser og gir råd om god oppgaveskriving og utforming. Seminaret tar utgangspunkt og vil gjøre seg bruk av boken *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre* av Euris Larry Everett og Inger Furuseth (Universitetsforlaget 2004).

Det tilbys videre et tre-timers kurs i hvordan en gjennom bibliotek og andre søketjenester kan finne relevant materiale til å kunne skrive sin masteravhandling.

Vurdering og eksamen:

For å bestå emnet, må følgende studiekraav være godkjent:

1. Skrive en prosjektbeskrivelse for masteravhandlingen på 2500 ord. Denne inneholder tema, tentativ problemstilling, metode og disposisjon av oppgave. Prosjektbeskrivelsen vurderes til godkjent/ikke godkjent.
2. Delta i det obligatoriske dagsseminaret om fagoppgaveskriving og kurset om bibliotekssøk.
3. Legge frem prosjektbeskrivelsen i seminar og gi respons på medstudenters prosjektbeskrivelse.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av studiekraavene og prosjektbeskrivelsen. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Barton, John (1996): *Reading the Old Testament: Method in Biblical Study*. London: Darton, Longman, Todd.

Deler av denne boken kan i samråd med faglærer byttes ut med artikler eller utdrag fra andre fagbøker i den grad det ytterligere vil spisse den metodeinnsikt studenten vil trenge i sitt arbeid med sin masteravhandling.

MET502 Metodekurs – Det nye testamente (5 stp./ECTS)

Emnekode:	MET502
Emnenavn:	Metodekurs – Det nye testamente
Emnenavn nynorsk:	Metodekurs – Det nye testamentet
Emnenavn engelsk:	Methodology: The New Testament
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Fagansvarlig	Professor Sverre Bøe eller førsteamanuensis Ivar Vegge
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for egne refleksjoner omkring ulike eksegetiske metoder til nytestamentlig arbeid på et vitenskapelig nivå

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne frem til og anvende relevant bakgrunnsmateriale for tolkning av nytestamentlige tekster og temaer
- identifisere hvilke metoder som preger ulike fremstillinger i nytestamentlige fagbøker
- analysere, velge og begrunne hvilke metoder som vil være best egnet til ulike slags faglig arbeider med gitte nytestamentlige tekster og temaer
- anvende relevante metoder i eget arbeid, særlig i arbeid med sin masteravhandling
- analysere og forholde seg selvstendig og kritisk til ulike slags bruk av bibeltekster i teologi, kirke, misjon og samfunn
- bidra til nytenking og etterprøving av ulike tilnærminger til de nytestamentlige tekstene
- reflektere omkring kontekstualisering av nytestamentlige tekster til ulike kulturer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre et avgrenset og selvstendig forskningsprosjekt under faglig veiledning i Det nye testamente

Emnets innhold:

Dette emnet er bygget opp om to hovedaspekter. For det første vil emnet gi inngående kjennskap til de eksegetiske metoder som brukes i vitenskapelige arbeider til nytestamentlige tekster. Dette gjelder både tradisjonelle historisk-kritiske metoder, samt nyere sosial-historiske, litterære og narrative tilganger.

For det andre vil emnet gi bakgrunn for selvstendig refleksjon omkring egne valg av metoder og tilgang til studentens eget arbeid med nytestamentlige tekster og emner i arbeidet med Masteravhandlingen. Det er samtidig et mål at studenten skal kunne gi utfyllende begrunnelse for valg av metoder og de implikasjoner det har for avhandlingsarbeidet.

Organisering og arbeidsmåter:

Kandidaten tilbys fire timers veiledning eller undervisning, med tanke på å utvikle prosjektbeskrivelsen. I tillegg skal studenten motta og gi tilbakemelding på utkast til prosjektbeskrivelse fra medstudent eller faglærer. Dette bør skje i seminar når dette er praktisk mulig, men kan også gjennomføres på andre måter.

Videre arrangeres det et dagsseminar om fagoppgaveskriving. Seminaret gir en innføring i skriveprosesser og gir råd om god oppgaveskriving og utforming. Seminaret tar utgangspunkt og vil gjøre seg bruk av boken *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre* av Euris Larry Everett og Inger Furuseth (Universitetsforlaget 2004).

Det tilbys videre et tre-timers kurs i hvordan en gjennom bibliotek og andre søketjenester kan finne relevant materiale til å kunne skrive sin masteravhandling.

Vurdering og eksamen:

For å bestå emnet, må følgende studiekraav være godkjent:

1. Skrive en prosjektbeskrivelse for masteravhandlingen på 2500 ord. Denne inneholder tema, tentativ problemstilling, metode og disposisjon av oppgave. Prosjektbeskrivelsen vurderes til godkjent/ikke godkjent.
2. Delta i det obligatoriske dagsseminaret om fagoppgaveskriving og kurset om bibliotekssøk.
3. Legge frem prosjektbeskrivelsen i seminar og gi respons på medstudenters prosjektbeskrivelse.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av studiekraavene og prosjektbeskrivelsen. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Green, J. B. (2004): *Hearing the New Testament: Strategies for Interpretation*. Eugene, OR: Wipf & Stock Publishers.

Deler av denne boken kan i samråd med faglærer byttes ut med artikler eller utdrag fra andre fagbøker i den grad det ytterligere vil spisse den metodeinnsikt studenten vil trenge i sitt arbeid med sin masteravhandling.

MET503 Metodekurs – Systematisk teologi (5 stp./ECTS)

Emnekode:	MET503
Emnenavn:	Metodekurs – Systematisk teologi
Emnenavn nynorsk:	Metodekurs – Systematisk teologi
Emnenavn engelsk:	Methodology: Systematic Theology
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Fagansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- redegjøre for fagets forskningshistorie
- redegjøre for ulike metoder som anvendes i systematisk teologi og kunne drøfte dogmatikkens arbeidsmåte

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- være i stand til å anvende systematisk-teologisk metode i gjennomføringen av en systematisk-teologisk avhandling
- være i stand til å planlegge, gjennomføre og analysere systematisk-teologisk forskning på avansert nivå
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre et avgrenset og selvstendig forskningsprosjekt under faglig veiledning i systematisk teologi

Emnets innhold:

Emnet gir innføring i perspektiver og metoder som inngår i vitenskapelig arbeid med systematisk-teologiske avhandlinger. Det gis en innføring i hva systematisk teologi er, dens egenart og arbeidsmetoder. Ulike perspektiver på dogmatikkens og etikkens egenart og metoder drøftes spesielt. Videre gis det en innføring i hvordan problemstillinger og

disposisjon av systematisk-teologiske oppgaver utformes, med særlig vekt på begrunnelse av metode- og teorivalg.

Organisering og arbeidsmåter:

Kandidaten tilbys fire timers veiledning eller undervisning, med tanke på å utvikle prosjektbeskrivelsen. I tillegg skal studenten motta og gi tilbakemelding på utkast til prosjektbeskrivelse fra medstudent eller faglærer. Dette bør skje i seminar når dette er praktisk mulig, men kan også gjennomføres på andre måter.

Videre arrangeres det et dagsseminar om fagoppgaveskriving. Seminaret gir en innføring i skriveprosesser og gir råd om god oppgaveskriving og utforming. Seminaret tar utgangspunkt og vil gjøre seg bruk av boken *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre* av Euris Larry Everett og Inger Furuseth (Universitetsforlaget 2004).

Det tilbys videre et tre-timers kurs i hvordan en gjennom bibliotek og andre søketjenester kan finne relevant materiale til å kunne skrive sin masteravhandling.

Vurdering og eksamen:

For å bestå emnet, må følgende studiekraav være godkjent:

1. Skrive en prosjektbeskrivelse for masteravhandlingen på 2500 ord. Denne inneholder tema, tentativ problemstilling, metode og disposisjon av oppgave. Prosjektbeskrivelsen vurderes til godkjent/ikke godkjent.
2. Delta i det obligatoriske dagsseminaret om fagoppgaveskriving og kurset om bibliotekssøk.
3. Legge frem prosjektbeskrivelsen i seminar og gi respons på medstudenters prosjektbeskrivelse.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av studiekraavene og prosjektbeskrivelsen. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Austad, Torleiv (2008): *Tolkning av kristen tro. Metodespørsmål i systematisk teologi*. Kristiansand: Høyskoleforlaget; ss. 11-190.

Kevin Gary Smith (2016): *Writing and Research. A Guide for Theological Students*. London: Langham Global Library; ss. 19-61, 93-130, 139-150, 161-180 (totalt 108 sider).

MET504 Metodekurs – Misjonsvitenskap (5 stp./ECTS)

Emnekode:	MET504
Emnenavn:	Metodekurs – Misjonsvitenskap
Emnenavn nynorsk:	Metodekurs – Misjonsvitskap
Emnenavn engelsk:	Methodology: Missiology
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Fagansvarlig	Førsteamanuensis Frank-Ole Thoresen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- redegjøre for fagets forskningshistorie
- drøfte misjonsvitenskapens tverrfaglige karakter og forståelse for misjonsvitenskapens plassering mellom andre relevante fagområder
- drøfte misjonsvitenskap som kontekstualisering
- redegjøre for etnografisk metode i datainnsamling og analyse
- gjøre rede for og drøfte empiriske metoders rolle som hjelpevitenskaper og betydning for missiologisk teori og praksis

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten:

- være i stand til å forstå forholdet mellom problemstilling, teori, metode, datainnsamling og analyse i empirisk forskning
- ha nødvendig kunnskap til å anvende og integrere kvalitativ og kvantitativ metode i arbeidet med egne masteravhandlinger
- være i stand til å plassere eget prosjekt og vurdere dets bidrag i forhold misjonsvitenskapens ulike disipliner (misjonshistorie, misjonsteologi og misjonsmetodikk/-strategi)

- være i stand til å planlegge, gjennomføre og analysere misjonsvitenskapelig forskning på avansert nivå og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre et avgrenset og selvstendig forskningsprosjekt under faglig veiledning i misjonsvitenskap

Emnets innhold:

Misjonsvitenskap har vokst frem som en separat teologisk disiplin i løpet av de siste hundre år. MET504 introduserer studentene til misjonsvitenskapens forskningshistorie. Studentene skal videre introduseres for misjonsvitenskapens ulike disipliner (misjonsteologi, misjonshistorie og misjonsstrategi) og hvilke metodiske perspektiver som hører til de ulike disiplinene. Det legges til rette for at studentene i sine avhandlinger kan kombinere metodeperspektiver fra de øvrige metodekursene ved behov (fortrinnsvis MET503 og MET505). MET504 fokuserer særlig på misjonsvitenskap som kontekstuell tilnærming. Her integreres også fagdisipliner utenfor teologiens område (antropologi og religionssosiologi), med særlig vekt på empirisk metode.

Organisering og arbeidsmåter:

Kandidaten tilbys fire timers veiledning eller undervisning, med tanke på å utvikle prosjektbeskrivelsen. I tillegg skal studenten motta og gi tilbakemelding på utkast til prosjektbeskrivelse fra medstudent eller faglærer. Dette bør skje i seminar når dette er praktisk mulig, men kan også gjennomføres på andre måter.

Videre arrangeres det et dagsseminar om fagoppgaveskriving. Seminaret gir en innføring i skriveprosesser og gir råd om god oppgaveskriving og utforming. Seminaret tar utgangspunkt og vil gjøre seg bruk av boken *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre* av Euris Larry Everett og Inger Furuseth (Universitetsforlaget 2004).

Det tilbys videre et tre-timers kurs i hvordan en gjennom bibliotek og andre søketjenester kan finne relevant materiale til å kunne skrive sin masteravhandling.

Vurdering og eksamen:

For å bestå emnet, må følgende studiekraav være godkjent:

1. Skrive en prosjektbeskrivelse for masteravhandlingen på 2500 ord. Denne inneholder tema, tentativ problemstilling, metode og disposisjon av oppgave. Prosjektbeskrivelsen vurderes til godkjent/ikke godkjent.
2. Delta i det obligatoriske dagsseminaret om fagoppgaveskriving og kurset om bibliotekssøk.
3. Legge frem prosjektbeskrivelsen i seminar og gi respons på medstudenters prosjektbeskrivelse.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av studiekraavene og prosjektbeskrivelsen. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Misjonsvitenskap som disiplin

Enten:

Berentsen, Jan-Martin (2002): "Misjonsteologi ved Misjonshøgskolen", i: *Norsk tidsskrift for misjon* 1/2002; ss. 41-50. (<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4032/3353>)

Berentsen, Jan-Martin/Samuelsen, Arne (1996): "Norsk misjonsforskning gjennom 50 år", i: *Norsk tidsskrift for misjon* 2-3/1996; ss. 103-122. (<https://journals.mf.no/ntm/issue/view/329>)

Engelsviken, Tormod (2002): "Misjonsvitenskapen på Det teologiske Menighetsfakultet", i: *Norsk tidsskrift for misjon* 1/2002; ss. 51-61. (<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4032/3353>)

Myklebust, Olav Guttorm (1976): "Faget misjonsvitenskap. Dets plass i og betydning for den teologiske utdanning", i: *Norsk tidsskrift for misjon* 1/1976; ss. 1-9. (<https://journals.mf.no/ntm/issue/view/250>)

*Scherer, James A. (1994): "Missiology as a discipline and what it includes" i: *New Directions in Mission & Evangelization. 2: Theological Foundations*. James A. Scherer & Stephen Bevans (eds.). Maryknoll, NY: Orbis Books; ss. 173-187.

Woodberry, J. Dudley; Charles Van Engen & Edgar J. Elliston (eds.) (1996): *Missiological Education for the 21st Century. The Book, the Circle and the Sandals*. Maryknoll, NY: Orbis Books; ss. 3-53; 93-143; 169-197; 208-256.

eller:

Woodberry, J. Dudley; Charles Van Engen & Edgar J. Elliston (eds.) (1996): *Missiological Education for the 21st Century. The Book, the Circle and the Sandals*. Maryknoll, NY: Orbis Books; ss. 3-90, 93-143, 169-197, 208-256.

Misjonsvitenskapens tverrfaglige karakter

*Bevans, Stephen B. (2002): *Models of Contextual Theology*. Maryknoll, NY: Orbis Books; ss.3-27.

*Hiebert, Paul (1994): *Anthropological Reflections on Missiological Issues*. Grand Rapids, MI: Baker Books; ss. 19-51.

*Phillips, James M. & Robert T. Coote (eds.) (1993): *Toward the 21st Century in Christian Mission*. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company; ss. 175-217.

Etnografisk metode

Enten:

Kvale, Steinar (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk; ss. 41-177.

eller:

Silverman, David (2006), *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analyzing Talk, Text and Interaction* (3. ed). London: Sage; ca. 130 utvalgte sider.

MET505 Metodekurs – Kirke- og misjonshistorie (5 stp./ECTS)

Emnekode:	MET505
Emnenavn:	Metodekurs – Kirke- og misjonshistorie
Emnenavn nynorsk:	Metodekurs – Kyrkje- og misjonshistorie
Emnenavn engelsk:	Methodology: Church and Mission History
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Fagansvarlig:	
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- redegjøre for fagets forskningshistorie
- redegjøre for historiske metoder og hvordan disse kan anvendes i kirkehistorie
- drøfte forholdet mellom kirkehistorie som vitenskapelig disiplin i forhold til historievitenskapen

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- være i stand til å anvende historisk metode i gjennomføringen av en kirke- eller misjonshistorisk avhandling og i samsvar med gjeldende forskningsetiske normer
- være i stand til å planlegge, gjennomføre og analysere kirkehistorisk forskning på avansert nivå
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre et avgrenset og selvstendig forskningsprosjekt under faglig veiledning i kirke- eller misjonshistorie

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i kirkehistorie som fag og historiske metoder. Emnet redegjør for kirkehistorie som fagområde og drøfter kirkehistoriens forhold til vanlig historievitenskap.

Det gis en grundig innføring i historiske metoder, der studenten tilegner seg kunnskap om metodevalg, bruk og analyse av kildemateriale og ulike historiske forklaringsmodeller.

Organisering og arbeidsmåter:

Kandidaten tilbys fire timers veiledning eller undervisning, med tanke på å utvikle prosjektbeskrivelsen. I tillegg skal studenten motta og gi tilbakemelding på utkast til prosjektbeskrivelse fra medstudent eller faglærer. Dette bør skje i seminar når dette er praktisk mulig, men kan også gjennomføres på andre måter.

Videre arrangeres det et dagsseminar om fagoppgaveskriving. Seminaret gir en innføring i skriveprosesser og gir råd om god oppgaveskriving og utforming. Seminaret tar utgangspunkt og vil gjøre seg bruk av boken *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre* av Euris Larry Everett og Inger Furuseth (Universitetsforlaget 2004).

Det tilbys videre et tre-timers kurs i hvordan en gjennom bibliotek og andre søketjenester kan finne relevant materiale til å kunne skrive sin masteravhandling.

Vurdering og eksamen:

For å bestå emnet, må følgende studiekraav være godkjent:

1. Skrive en prosjektbeskrivelse for masteravhandlingen på 2500 ord. Denne inneholder tema, tentativ problemstilling, metode og disposisjon av oppgave. Prosjektbeskrivelsen vurderes til godkjent/ikke godkjent.
2. Delta i det obligatoriske dagsseminaret om fagoppgaveskriving og kurset om bibliotekssøk.
3. Legge frem prosjektbeskrivelsen i seminar og gi respons på medstudenters prosjektbeskrivelse.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av studiekraavene og prosjektbeskrivelsen. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Enten:

*Austad, Torleiv (2005): "Åpenbaringsrealismen i John Nomes teologi." i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 2/2005; ss. 72-85.

*Berge, Lars Johan (1994): Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap." i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 2/1994; ss. 107-122.

*Hovland, Thor Halvor (1997): "Kirkehistorie og universalhistorie: kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi." i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 3/1997; ss. 183-203.

Knutsen, Paul (2001): *Analytisk narrasjon. En innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi*.
Bergen: Fagbokforlaget; ss. 63-133.

Kjeldstadli, Knut (1999): *Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget*. Oslo
Universitetsforlaget; ss. 15-269.

eller:

Bradley, James A. and Richard A. Muller (1995): *Church History. An Introduction to Research,
Reference Works and Methods. Second Edition*. Grand Rapids, MI: William B.
Eerdmans Publishing Company; ss. 1-293.

MET506 Metodekurs – Praktisk teologi (PT) (5 stp./ECTS)

Emnekode:	MET 506
Emnenavn:	Metodekurs – Praktisk teologi
Emnenavn nynorsk:	Metodekurs – Praktisk teologi
Emnenavn engelsk:	Methodology: Practical Theology
Studiepoeng:	5
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Fagansvarlig:	Førsteamanuensis Robert Lilleaasen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. jan. 2014

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- redegjøre for fagets historiske utvikling
- redegjøre for PT både som “applied science” og “research science”
- gjøre rede for og drøfte empiriske metoders rolle som hjelpevitenskaper og betydning for forskning innen PT
- redegjøre for utfordringer ved bruk av kvalitativ og kvantitativ forskning i forbindelse med datainnsamling
- drøfte hvordan de normative aspekt kan og bør komme til uttrykk i forskningsmetoden

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten:

- være i stand til å anvende gode metodiske grep for forskning innen fagfeltet PT med tanke på å gjennomføre en avhandling (problemstilling, teori, metode, datainnsamling, analyse og vurdering) – i samsvar med gjeldende forskningsetiske normer
- ha nødvendig kunnskap til å anvende og integrere kvalitativ og kvantitativ metode i arbeidet med egen masteravhandling

- være i stand til å involvere menighetsledere og andre i en metodisk gjennomtenkt prosess fra en problemstilling oppstår til en har arbeidet seg fram til en strategi for veien videre for menigheten
- være i stand til å planlegge, gjennomføre og analysere forskning innen PT på et avansert nivå
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre et avgrenset og selvstendig forskningsprosjekt under faglig veiledning innen PT

Emnets innhold:

Praktisk teologi (PT) har de siste tiårene mer og mer blitt et forskningsfelt. Fokus er ikke lenger bare på konkrete pastorale oppgaver, men på utfordringer i dagens praktiske menighets- og kirkeliv. PT som lenge var betraktet som et anhang til den vitenskapelige teologien, som “anvendt” vitenskap, (jf. praktikum etter teoretikum), inkluderer nå kirkeforskning på bredt plan. MET506 introduserer studentene til PTs historie og især til dennes nyere forskningshistorie. Det legges til rette for at studentene i sine avhandlinger kan kombinere metodeperspektiver fra de øvrige metodekursene ved behov (fortrinnsvis MET504 og MET505). Siden PT i et flerkulturelt samfunn er nært beslektet med Missiologi, vil vi i MET506 særlig se på temaområder som kontekstuell tilnærming og religionssosiologi med særlig vekt på etnografisk metode.

Organisering og arbeidsmåter:

Kandidaten tilbys fire timers veiledning eller undervisning, med tanke på å utvikle prosjektbeskrivelsen. I tillegg skal studenten motta og gi tilbakemelding på utkast til prosjektbeskrivelse fra medstudent eller faglærer. Dette bør skje i seminar når dette er praktisk mulig, men kan også gjennomføres på andre måter.

Videre arrangeres det et dagsseminar om fagoppgaveskriving. Seminaret gir en innføring i skriveprosesser og gir råd om god oppgaveskriving og utforming. Seminaret tar utgangspunkt og vil gjøre seg bruk av boken *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre* av Euris Larry Everett og Inger Furuseth (Universitetsforlaget 2004).

Det tilbys videre et tre-timers kurs i hvordan en gjennom bibliotek og andre søketjenester kan finne relevant materiale til å kunne skrive sin masteravhandling.

Vurdering og eksamen:

For å bestå emnet, må følgende studiekraav være godkjent:

1. Skrive en prosjektbeskrivelse for masteravhandlingen på 2500 ord. Denne inneholder tema, tentativ problemstilling, metode og disposisjon av oppgave. Prosjektbeskrivelsen vurderes til godkjent/ikke godkjent.
2. Delta i det obligatoriske dagsseminaret om fagoppgaveskriving og kurset om bibliotekssøk.

3. Legge frem prosjektbeskrivelsen i seminar og gi respons på medstudenters prosjektbeskrivelse.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av studiekravene og prosjektbeskrivelsen. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Praktisk teologi som forskningsdisiplin

Enten:

*Hegstad, H., 2011, "Normativity and empirical data in practical theology", i *Difficult Normativity. Normative Dimensions in Research on Religion and Theology*, Frankfurt am Main: Peter Lang. International Verlag der Wissenschaften, ss. 77-94.

Osmer, R. R. (2008), *Practical Theology. An Introduction*, Michigan/Cambridge: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, ss. 1-218.

Sjaastad, E., 2013, *Praktisk teologi - hva og hvordan. En presentasjon og en vurdering av noen viktige trekk ved de siste tiårenes nyorientering innen fagfeltet*, Se Canvas.

Smith, K. G. 2016, *Writing and Research: A Guide for Theological Students*, Carlisle: Langham Global Library, ss. 3-75.

Etnografisk metode

Kvale, Steinar (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk; ss. 41-177.

AVH501 Masteravhandling (30 stp./ECTS)

Emnekode:	AVH501
Emnenavn:	Masteravhandling
Emnenavn nynorsk:	Masteravhandling
Emnenavn engelsk:	Master thesis
Studiepoeng:	30
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høst- og vårsemesteret
Emneansvarlig:	Forskningsleder
Forkunnskaper:	Ett av emnene MET501, MET502, MET503, MET504, MET505 eller MET506.
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- ha avansert kunnskap innenfor det teologiske fagområde og spesialisert innsikt i en av teologiens hoveddisipliner
- gjøre utførlig rede for ulike metoder og kunne drøfte enkelte vitenskapsfilosofiske problemstillinger
- analysere teologiske problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
- anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- vise sin evne til selvstendig behandling av et praksis- eller forskningsrelevant tema
- gjennomføre et utviklingsarbeid om et avgrenset emne på avansert nivå
- analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor teologien og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- bruke relevante metoder for forskning og utviklingsarbeid på en selvstendig måte
- analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer

- gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- og utviklingsarbeid under faglig veiledning og i tråd med forskningsetiske normer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor det teologiske fagområdet, både med spesialister og til allmennheten

Emnets innhold:

Arbeidet med masteroppgaven utgjør 30 studiepoeng og tilsvarer en arbeidsinnsats på fem måneder. Masteravhandlingen skal være et vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset fagområde. Arbeidet med avhandlingen skal samlet styrke studentens faglige grunnlag innen teologi, med tanke på undervisning og formidling av kristen tro. Masteravhandlingen skal også gi studenten erfaring med forskning på avansert nivå. Oppgaven skal beskrive og analysere pedagogiske forhold gjennom en teoretisk eller empirisk undersøkelse. Den representerer et omfattende og selvstendig arbeid, der et problem stilles opp og belyses vitenskapelig. Masteroppgaven kan bestå i en studie av teori og/eller bygge på et empirisk materiale. Tematisk skal oppgaven ligge innenfor teologiens fagområde. Dersom avhandlingen er tverrfaglig, må en betydelig hovedkomponent av avhandlingen være innenfor en av teologiens hoveddisipliner. I de obligatoriske emnene i studiet er det mulig å utvikle tekster som understøtter studentenes temavalg for masteroppgaven. Individuelle masteroppgaver skal være på minst 20 000 ord og ikke overstige 32 000 ord. Forside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og eventuelle vedlegg regnes ikke. Studenter kan også samarbeide om avhandlingen. Dette innebærer i så fall at arbeidsomfanget for den enkelte tilsvarer samme nivå som om oppgaven ble løst individuelt og at kandidatenes bidrag kan isoleres selvstendig i avhandlingen for individuell bedømmelse.

Veileder skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende og minimum førstelektorkompetanse. En slik godkjenning og oppnevning av veileder skal formelt skje semesteret før studenten begynner arbeidet med masteravhandlingen.

Frist for innlevering av avhandlingen er 15. desember i høstsemesteret og 15. mai eller 15. juni i vårsemesteret.

Øvrige bestemmelser:

Når avhandlingen leveres, skal den være skrevet på PC. Avhandlingen skal leveres inn elektronisk i PDF-format. Avhandlingen skal ha to forsider, den ene forsiden skal inneholde fullt navn og på den andre forsiden skal kandidatnummeret stå. Studenten skal også signere en erklæring om selvstendig arbeid.

Høgskolen sørger for mangfoldiggjøring, innbinding og forsendelse av fire eksemplarer uten utgift for studenten. Disse eksemplarene går til sensoratet og til høgskolens bibliotek.

Dersom det skal foreligge utlånsklausul på avhandlingen, må studenten informere om dette skriftlig ved innleveringstidspunktet.

Når avhandlingen er levert for sensur, skal den endelige karakteren normalt settes innen åtte uker etter innleveringstidspunkt. Masteroppgaven innleveres og vurderes ved avslutningen av studiet. Oppgaven vurderes av et sensorat på 2-3 personer, der ekstern sensor inngår. Det gis bokstavkarakter på avhandlingen. Karakteren på masteroppgaven oppgis separat på vitnemålet.

Vurdering og eksamen:

For å levere mastergradsavhandlingen må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Underskrive en veiledningskontrakt med oppnevnt veileder.
2. Delta på et avhandlingsseminar der et 15 siders utkast til et kapittel skal fremlegges. Studenten skal motta respons på eget utkast og gi respons på medstudenters fremlegg.
3. Ha fullført de øvrige emnene i mastergradsstudiet på 500- og 600-nivå.

Masteravhandlingen gis gradert karakter, hvor A er beste og E er dårligste ståkarakter.

AVH502 Masteravhandling (50 stp./ECTS)

Emnekode:	AVH502
Emnenavn:	Masteravhandling
Emnenavn nynorsk:	Masteravhandling
Emnenavn engelsk:	Master thesis
Studiepoeng:	50
Nivå:	500
Status:	Obligatorisk
Undervisningssemester:	Høst- og vårsemesteret
Emneansvarlig:	Forskningsleder
Forkunnskaper:	Ett av emnene MET501, MET502, MET503, MET504, MET505 eller MET506.
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Gjelder fra:	1. august 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- ha avansert kunnskap innenfor det teologiske fagområde og spesialisert innsikt i en av teologiens hoveddisipliner
- gjøre utførlig rede for ulike metoder og kunne drøfte enkelte vitenskapsfilosofiske problemstillinger
- analysere teologiske problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
- anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- vise sin evne til selvstendig behandling av et praksis- eller forskningsrelevant tema
- gjennomføre et utviklingsarbeid om et avgrenset emne på avansert nivå
- analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor teologien og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- bruke relevante metoder for forskning og utviklingsarbeid på en selvstendig måte

- analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnerer
- gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- og utviklingsarbeid under faglig veiledning og i tråd med forskningsetiske normer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor det teologiske fagområdet, både med spesialister og til allmennheten

Emnets innhold:

Arbeidet med masteroppgaven utgjør 50 studiepoeng og tilsvarer en arbeidsinnsats på åtte måneder. Masteravhandlingen skal være et vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset fagområde. Arbeidet med avhandlingen skal samlet styrke studentens faglige grunnlag innen teologi, med tanke på undervisning og formidling av kristen tro. Masteravhandlingen skal også gi studenten erfaring med forskning på avansert nivå. Oppgaven skal beskrive og analysere pedagogiske forhold gjennom en teoretisk eller empirisk undersøkelse. Den representerer et omfattende og selvstendig arbeid, der et problem stilles opp og belyses vitenskapelig. Masteroppgaven kan bestå i en studie av teori og/eller bygge på et empirisk materiale. Tematisk skal oppgaven ligge innenfor teologiens fagområde. Dersom avhandlingen er tverrfaglig, må en betydelig hovedkomponent av avhandlingen være innenfor en av teologiens hoveddisipliner. I de obligatoriske emnene i studiet er det mulig å utvikle tekster som understøtter studentenes temavalg for masteroppgaven. Individuelle masteroppgaver skal være på minst 30 000 ord og ikke overstige 42 000 ord. Forside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og eventuelle vedlegg regnes ikke. Studenter kan også samarbeide om avhandlingen. Dette innebærer i så fall at arbeidsomfanget for den enkelte tilsvarer samme nivå som om oppgaven ble løst individuelt og at kandidatens bidrag kan isoleres selvstendig i avhandlingen for individuell bedømmelse.

Veileder skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende og minimum førstelektorkompetanse. Studenten må semesteret før avhandlingsarbeidet melde inn hva slags fagfelt man ønsker å skrive innenfor. Fristene er 1. mai (høst) og 1. november (vår).

Frist for innlevering av avhandlingen er 15. desember i høstsemesteret og 15. mai eller 15. juni i vårsemesteret.

Øvrige bestemmelser:

Når avhandlingen leveres, skal den være skrevet på PC. Avhandlingen skal leveres inn elektronisk i PDF-format. Avhandlingen skal ha to forsider, den ene forsiden skal inneholde fullt navn og på den andre forsiden skal kandidatnummeret stå. Studenten skal også signere en erklæring om selvstendig arbeid.

Høgskolen sørger for mangfoldiggjøring, innbinding og forsendelse av fire eksemplarer uten utgift for studenten. Disse eksemplarene går til sensoratet og til høgskolens bibliotek. Dersom det skal foreligge utlånsklausul på avhandlingen, må studenten informere om dette skriftlig ved innleveringstidspunktet.

Når avhandlingen er levert for sensur, skal den endelige karakteren normalt settes innen åtte uker etter innleveringstidspunkt. Masteroppgaven innleveres og vurderes ved avslutningen av studiet. Oppgaven vurderes av et sensorat på 2-3 personer, der ekstern sensor inngår. Det gis bokstavkarakter på avhandlingen. Karakteren på masteroppgaven oppgis separat på vitnemålet.

Vurdering og eksamen:

For å levere mastergradsavhandlingen må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. I forkant av semesteret for avhandlingsarbeidet må studenten melde inn fagfelt. Fristene er 1. mai for høstsemesteret og 1. november for vårsemesteret.
2. Underskrive en veiledningskontrakt med oppnevnt veileder
3. Levere prosjektbeskrivelse innen 1. september (høstsemesteret) eller 1. februar (vårsemesteret).
4. Delta på et avhandlingsseminar der et 15 siders utkast til et kapittel skal fremlegges. Studenten skal motta respons på eget utkast og gi respons på medstudenters fremlegg.
5. Ha fullført de øvrige emnene i mastergradsstudiet på 500- og 600-nivå.

Masteravhandlingen gis gradert karakter, hvor A er beste og E er dårligste ståkarakter.

11.2 Valgfrie fordypningsemner på 600-nivå

GT601 Israels historie og bibelsk arkeologi (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GT601
Emnenavn:	Israels historie og bibelsk arkeologi
Emnenavn nynorsk:	Israels historie og bibelsk arkeologi
Emnenavn engelsk:	Israel's History and Biblical Archaeology
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Jens Bruun Kofoed
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for den nyeste metode- og teoridannelse innenfor arkeologi og historiografi
- gjøre rede for de forskjellige posisjonene i spekteret fra såkalt maksimalisme til minimalisme i rekonstruksjonen av Israels historie
- gjøre rede for og drøfte betydningen av de gammeltestamentlige teksters historiske forankring
- gjøre rede for de viktigste trekkene i Palestinas historie fra det tredje til det første årtusen før Kristus

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende de nyeste metodene innenfor arkeologien og historievitenskapen på kilder til Israels historie
- identifisere problemstillinger i bruken av og syntesen mellom arkeologiske og bibelske kilder i rekonstruksjonen av Israels historie

- presentere en rekonstruksjon av Palestinas historie fra det tredje til det første årtusen før Kristus, som avspeiler metodisk bevissthet
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om Israels historie og arkeologi og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om Israels historie og arkeologi under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- forholde seg selvstendig og kritisk til bruken av GT som kilde til Israels historie
- formidle en rekonstruksjon av Israels historie som bakgrunn for studiet av NT
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

Arkeologien har spilt en viktig, men skiftende rolle i studiet av Israels historie og behandlingen av innledningsspørsmålene til GT. I de siste tiårene har vi sett tendenser til en radikal omtolkning både av deler av det arkeologiske materialet og av Israels historie. Gjennom dette studiet er det ønskelig at studentene skal bli gjort kjent med diskusjonen omkring disse spørsmålene. Dette aktualiserer også en gjennomtenkning av hvorvidt den kristne troen har bruk for et historisk fundament. Kurset inneholder derfor tre hovedelementer: En innføring i metoder og tendenser innenfor den moderne arkeologi, en presentasjon av den historieteoretiske diskusjonen som de arkeologiske funnene og de bibelske tekstene inngår i, samt en gjennomgang av hva de arkeologiske og bibelske kildene kan fortelle oss om Palestina i de tre siste årtusener før vår tidsregnings begynnelse.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).

2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Faust, A. (2021): "The 'United Monarchy' on the Ground: The Disruptive Character of the Iron Age I–II Transition and the Nature of Political Transformations", *Jerusalem Journal of Archaeology* 1; ss. 15-67.

Greer, Jonathan S., John W. Hilber and John H. Walton (2018): *Behind the Scenes of the Old Testament. Cultural, Social and Historical Contexts*. Grand Rapids: Baker Academic; ss.37-87; 185-250.

Kessler, Rainer (2008): *The Social History of Ancient Israel*. Minneapolis: Fortress Press; ss. 40-179.

Kofoed, Jens Bruun (2016): "Mytebegrebet som et nødvendigt onde", i: *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 1; ss. 5-27.

Kofoed, Jens Bruun (2009): "Statsdannelsen", i: *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 3; ss. 91-112.

Lemche, Niels Peter (2013): "History as an Argument for Land Possession", i: *The Politics of Israel's Past. The Bible, Archaeology and Nation Building*, Emanuel Pfoh and Keith Whitelam (eds.), Sheffield: Sheffield Phoenix Press; ss. 102-119.

Pfoh, Emanuel (2009): *The Emergence of Israel in Ancient Palestine. Historical, and Anthropological Perspectives*. London: Equinox; ss. 1-194.

Provan, Iain W., V. Philips Long and Tremper Longman (2015): *A Biblical History of Israel*.
Louisville, KY: Westminster John Knox; ss. 3-154.

GT602 Skapelsesteologi (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GT602
Emnenavn:	Skapelsesteologi
Emnenavn nynorsk:	Skapelsesteologi
Emnenavn engelsk:	Creation Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Jens Bruun Kofoed
Forkunnskaper:	Bestått TM1501 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hvilke tekster i GT som er relevante for utarbeidelsen av en bibelsk skapelsesteologi
- gjøre rede for den kulturelle bakgrunnen for skapelsesforståelsen i Det gamle testamente
- gjøre rede for de viktigste elementene i en bibelsk skapelsesteologi

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere de viktigste problemstillingene i analysen av de gammeltestamentlige skapelsestekstene og deres forhold til det komparative materialet
- beskrive likheter og forskjeller mellom de gammeltestamentlige skapelsestekstene og skapelsestekster fra oldtidens Midtøsten
- demonstrere ferdigheter i teologisk eksegesi av utvalgte tekster fra av den hebraiske grunntekst
- formidle en gammeltestamentlig skapelsesteologi som basis for utarbeidelsen av en bibelsk og systematisk teologi om skapelse
- aktualisere prinsipper og poenger i de gammeltestamentlige skapelsestekstene

- gjøre seg gjeldende som en selvstendig og kritisk røst i aktuell debatt vedrørende skapelsesteologiske emner som gudsbilde, virkelighetsforståelse, menneskesyn, seksualitet og økoetikk

Emnets innhold:

På bakgrunn av eksegesi av en rekke gammeltestamentlige skapelsestekster trekkes det komparative materialet fra den gamle Orienten inn, med henblikk på å beskrive en gammeltestamentlig skapelsesteologi. Spørsmål som *creatio ex nihilo*, forholdet mellom skaper og skaperverk, menneskets plass og funksjon i skaperverket og skapelsestanken betydning for utarbeidelsen av en økoetikk vil bli drøftet. Den trinitariske og relasjonelle forankringen av skapelsesteologien vil også bli berørt.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 30 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og lærerstyrte seminarer.

Som alternativ til løpende undervisning kan emnet tilbys gjennom studiesamlinger som varer en uke. Seminarer kan tilbys nettbaseret. I så fall vil studiesamlingene bli forkortet.

Vurdering og eksamen:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

- Få godkjent en analyse på 1000 ord av to utvalgte tekster fra pensum.
- Få godkjent to referat på til sammen 1500 ord av utvalgte deler av pensumlitteraturen.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

Sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av skoleeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Følgende tekster skal tolkes ut fra den hebraiske grunnteksten: Gen 1-3; Sal 8; Sal 74; Sal 104; Job 3,1-26; 9,1-24; 26,1-14; 28,1-28; 38-41; Jes 24,18b-23; 40,12-41; 43,8-21; 45,5-19; 65,17-66,24; Esek 28,1-19; Ord 8,22-31.

- Brown, William P. (2010): *The Seven Pillars of Creation. The Bible, Science and the Ecology of Wonder*. Oxford and New York: Oxford University Press, ss. 34-240 (206 sider).
- Brueggemann, Walther (2014): *Sabbath as Resistance. Saying No to the Culture of Now*. Louisville, Kentucky: Westminster John Knox, pp. 1-89 (90 sider).
- Clifford, Anne M. (2008): "An Ecological Theology of Creaturely Kinship." I: Ronald A. Simkins (red), *Religion and the Environment*. JRS Supplement 3. The Kripke Center, ss. 132-145 (13 sider).
- Kofoed, Jens Bruun. *Til syvende og sidst: Skabelse, tempel og hvile i Biblen og den gamle Orient*. København: Museum Tusulanum, 2015, ss. 21-54; 60-229; 249-335 (192 sider).
- Kofoed, Jens Bruun. "Mytebegrebet som et nødvendigt onde," *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 1 (2016) 5-27 (23 sider).
- *Laansma, Jon C. *I Will Give You Rest. The Rest Motif in the New Testament with Special Reference to Mt 11 and Heb 3-4*. Eugene, OR: Wipf & Stock, 2015 (1997), pp. 17-60; 61-76 (68 sider).
- *Mettinger, Tryggve N. D. (2007): *The Eden Narrative. A Literary and Religio-Historical Study of Genesis 2-3*. Winona Lake: Eisenbrauns, ss. 85-97 (13 sider).
- *Ryan Peterson (2016): *The Imago Dei as Human Identity*. Winona Lake: Eisenbrauns, ss. 1-22 (23 sider).
- *Rochberg, Francesca (2016): *Before Nature. Cuneiform Knowledge and the History of Science*. Chicago and London: Chicago University Press, ss. 56-163; 274-284 (19 sider).
- Smith, Mark S. (2009): *The Priestly Vision of Genesis 1*. Winona Lake: Eisenbrauns, ss. 11-138 (128 sider).

GT603 Amosboken (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GT603
Emnenavn:	Amosboken
Emnenavn nynorsk:	Amosboka
Emnenavn engelsk:	Book of Amos
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Håkon Sunde Pedersen
Forkunnskaper:	Bestått TM1501 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for debatten omkring Amos-bokens tilblivelse, form og innhold
- gjøre utførlig rede for og drøfte karakteristiske teologiske temaer i Amos-boken
- gjøre rede for og drøfte Amos-bokens plass i Tolvprofetboken, og herunder også dens videre bruk i NT
- gjøre rede for og drøfte profetisme som fenomen både i Israel og dets omverden i gammeltestamentlig tid

Ferdigheter:

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- eksegere et utvalg av Amos-bokens tekster på grunnlag av den hebraiske teksten (BHS): Am 1:1-2:16; 4:1-6:7; 7:1-17; 9:1-15.
- analysere hvilke forutsetninger og særtrekk som preger ulike aktuelle fortolkninger av Amos-boken og fremstillinger av teologien i boken
- forholde seg selvstendig og kritisk til aktuell akademisk debatt omkring fortolkningen av Amos-boken
- aktualisere tekster fra Amos-boken på en selvstendig, kritisk og teologisk reflektert måte i møte med kirke-, misjons- og menighetsliv

Emnets innhold:

Hovedfokuset vil i dette emnet bli lagt på eksegetisk arbeid med utvalgte tekster der eksegetiske ferdigheter videreutvikles og alternative lesemåter drøftes. Det vil bli lagt vekt

på å gi en innføring i forskningshistorie og klassiske innledningsspørsmål vedrørende Amos-boken. Hertil hører også en innføring i det komparative materiale og aktuelle spørsmål knyttet til profetisme som fenomen i det gamle Israel og i det gamle Midtøsten.

Det eksegetiske arbeidet vil samtidig danne grunnlag for en bredere behandling av sentrale teologiske temaer i Amos-boken, som oppgjøret med sosial urettferdighet, omtalen av fremmede folkeslag, kultkritikk, profetrolle og tematisk slektskap med Tolvprofetboken. I denne forbindelse vil også Amos-bokens aktualitet og relevans det bli drøftet hvordan Amos-boken kan bidra til aktuelle perspektiver i møte med aktualitet og relevans i møte med vår tids kirke-, misjons- og menighetsliv bli drøftet.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I

seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som

utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Det blir gitt konsentrert undervisning i dette emnet gjennom 6 studiesamlinger som varer over to dager.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Barton, John (2003): *Understanding Old Testament Ethics. Approaches and Explorations*. Louisville, KY: Westminster John Knox; ss. 77-129.

*Barton, John (2007): "The Prophet and the Cult," i: *Temple and Worship in Biblical Israel: Proceedings of Oxford Old Testament Seminar* (Library of Hebrew Bible/Old Testament Studies 422). John Day (ed.): London: T & T Clark; ss. 111-122.

Barton, John (2012): *The Theology of the Book of Amos* (OTT). Cambridge: Cambridge University Press.

Carroll, Daniel M. (2002): *Amos – The Prophet & His Oracles. Research on the Book of Amos*. Louisville, KY: Westminster John Knox; ss. 3-72.

*Dijkstra, Meindert (2001): "'I am neither a prophet nor a prophet's pupil.' Amos 7:9-17 as the Presentation of a Prophet like Moses," i: *The Elusive Prophet: The Prophet as a Historical Person, Literary Character and Anonymous Artist* (The Society of Old Testament Study and Het Oudtestamentisch Werkgezelschap in Nederland en België). Johannes C. De Moor (ed). Leiden: Brill; ss. 105-128.

Guyette, Fred (2008): "Amos the Prophet: A Mediation on the Richness of 'Justice'", i: *JBQ* (36-1/2008); ss. 15-21.

Huffmon, Herbert B. (2000): "A Company of Prophets: Mari, Assyria, Israel", i: *Prophecy in Its Ancient Near Eastern Context. Mesopotamian, Biblical and Arabian Perspectives* (SBLSymS 13). Martti Nissinen (ed.): Atlanta, GA: SBL; ss. 47-70.

*Holter, Knut (2000): *Yahweh in Africa: Essays on Africa and the Old Testament* (Bible and

Theology in Africa 1). New York, NY: Peter Lang; ss. 115-125.

*House, Paul R. (2000): "The Character of God in the Book of the Twelve", i: *Reading and Hearing the Book of the Twelve* (SBLSymS 15). James D. Nogalski and Marvin A. Sweeney (eds.): Atlanta, GA: SBL; ss. 125-145.

Lewis, Jack P. (2007): "'A Prophet's Son' (Amos 7:14) Reconsidered", i: *ResQ* (49-4/2007); ss. 229-240. (<http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=4&sid=84e5e3c9-841b-473c-8ae4-250181e1fbff%40sessionmgr120&hid=110&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=ATLA0001621871&db=rfh>)

*Miller, Patrick D. (2000): "The Prophetic Critique of Kings", i: *Israelite Religion and Biblical Theology* (JSOTSup 267). Patrick D. Miller (ed.). Sheffield: Sheffield Academic Press; ss. 527-547.

Paul, Shalom M. (1991): *Amos* (Hermeneia). Minneapolis, MN: Augsburg Press; ss. 1-103, 128-212; 226-252; 273-295.

Petersen, David L. (2002): *The Prophetic Literature: An Introduction*. Louisville, KY: Westminster John Knox; ss. 1-45; 169-175; 184-188; 215-238.

Van der Toorn, Karel (2000): "Mesopotamian Prophecy between Immanence and Transcendence: A Comparison of Old Babylonian and Neo-Assyrian Prophecy" i: *Prophecy in Its Ancient Near Eastern Context. Mesopotamian, Biblical and Arabian Perspectives* (SBLSymS 13). Martti Nissinen (ed.): Atlanta, GA: SBL; ss. 71-87.

*Weiss, Meir (1995): "Concerning Amos' Repudiation of the Cult", i: *Pomegranates and Golden Bells: Studies in Biblical, Jewish, and Near Eastern Ritual, Law and Literature in Honor of Jacob Milgrom*. P. D. Wright, D. N. Freedman and A. Hurvitz (eds.). Winona Lake, IN: Eisenbrauns; ss. 199-214.

GT606 Hebraisk fordypning (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GT606
Emnenavn:	Hebraisk fordypning
Emnenavn nynorsk:	Hebraisk fordjuping
Emnenavn engelsk:	In-Depth Course in Biblical Hebrew
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Knut Kåre Kirkholm
Forkunnskaper:	Bestått TM1501 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen	Liste F
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for viktige og grunnleggende trekk ved hebraisk morfologi
- gjøre rede for og drøfte sentrale emner i hebraisk syntaks
- gjøre rede for sentrale debattområder innenfor forskningen på hebraisk syntaks

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og forstå et bredere utvalg hebraiske tekster
- analysere hebraisk syntaks og skjelne mellom ulike lingvistiske tilganger som påvirker analysen
- vurdere og drøfte forskjellige måter å nærme seg den hebraiske grammatikken på
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om hebraisk morfologi og anvende disse til å gjennomføre faglige resonneringer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om hebraisk språk under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- forholde seg selvstendig og kritisk til det lingvistiske arbeidet med bibelhebraisk
- anvende bibelhebraisk/-arameisk og BHS på en selvstendig og gjennomtenkt måte i sitt videre arbeid med bibeltekster
- ta stilling til posisjoner i den aktuelle debatten om sentrale emner i bibelhebraisk, og lingvistiske refleksjoner som ligger bak de ulike ståstedene

- anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

GT606 er et todelt emne. I den første delen fokuseres det på hebraisk grammatikk – morfologi og syntaks. I den andre delen fokuseres det på tekstanalyse. Studentene kan velge mellom tekster av ulik lengde innenfor ulike moduler.

I den delen som behandler hebraisk morfologi skal studentene jobbe med lydregler og lydlover, og gjennom dette arbeidet bli dyktiggjorte til ikke bare å gjengi former, men også kunne forklare bakgrunnen og den antatte utviklingen bak de forskjellige formene. I denne delen vil hovedvekten ligge på nomener.

I syntaksdelen skal studentene jobbe med utvalgte kapitler i Waltke & O'Connors «Introduction to Biblical Hebrew Syntax» og sette seg grundig inn i stoffet. Videre skal de jobbe med artikler som behandler sentrale emner i debatten om bibelhebraisk – for eksempel forståelsen av wayyiqtol, weqatal og weyiqtol, samt artikler som på et mer prinsipielt grunnlag debatterer etablerte «sannheter». I denne delen vil hovedvekten ligge på verb.

I den tekstanalytiske delen skal studentene kunne anvende sine kunnskaper om syntaks og morfologi i et grundig arbeid med utvalgte tekster.

Del A: Fordypning i hebraisk grammatikk (5 stp)

Del B: Tekst- og språkstudium (5 stp)

Studenten skal velge 1 av de følgende 7 tekstområder.

(* betyr at studenten, i forståelse med emneansvarlig, kan velge andre tekster i stedet for den oppsatte. Disse tekstene må være i samsvar med modulens siktemål og være omtrent like lang som den bortvalgte teksten.)

1. Fortellinger i GT (11 sider)
  - Gen 27:1-40*
  - Gen 37:12-36*
  - Gen 38:1:30*
  - Dom 3:12-30*
  - Dom 6-7*
2. Israel og folkeslagene (9 sider)
  - Deut 7:1-26
  - Deut 20:10-20

- Jes 10:1-34
  - Esek 28:1-19
  - Amos 1-2
  - Mika 4:1-5
3. Salmenes bok (9 sider)
- Sal 6*
  - Sal 25*
  - Sal 37
  - Sal 44
  - Sal 72
  - Sal 118
  - Sal 139*
  - Sal 145
4. Visdomslitteratur (9,5 sider)
- Job 7:1-21*
  - Ord 3:1-35*
  - Ord 8:1-9:18
  - Pred 1:1-2:26
  - Pred 12:1-14
5. Profetier om Herrens framtidige frelse (9 sider)
- Jes 24:21-25:12
  - Jes 27:1-13
  - Jes 61-62
  - Jes 65:17-25
  - Sak 12-14
  - Mal 4:1-6 (Hab 3:19-24)
6. Messias i GT (9 sider)
- Num 24:15-19
  - 2 Sam 7:1-17
  - Jes 7:10-17
  - Jes 9:1-6
  - Jes 11:1-10
  - Jes 42:1-9
  - Jes 49:1-13
  - Jes 50:4-11
  - Jes 52:13-53:13
  - Jer 23:1-6

- Esek 34:15-31
  - Esek 37:24-38
  - Amos 9:11-13
  - Mik 5:1-5
7. Hele profetbøker (10 sider)
- Obadja 1:1-21
  - Jona 1:1-4:11
  - Habbakuk 1:1-3:19*

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klatseureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Baden, Joel S. (2008): "The *wayiqtol* and the Volitive Sequence", i *Vetus Testamentum* (58).
Avan der Kooij (Gen. Ed.). Leiden: E. J. Brill; ss. 147-158.

Cook, John A. (2004): "The Semantics of Verbal Pragmatics: Clarifying the Roles of *wayyiqtol* and *weqatal* in Biblical Hebrew Prose", i *Journal of Semitic Studies* (XLIX/2). P.S. Alexander; G.J. Brooke; A. Christmann; J.F. Healey; P.C. Sadgrove (Ed.Comm.). Oxford: Oxford University Press; ss. 247-273.

Cook, John A. (2008): "The Vav-Prefixed Verb Forms in Elementary Hebrew Grammar", i *Journal of Hebrew Scriptures* (Vol. 8, Art. 3). Ehud Ben Zvi (Gen. Ed.). Gorgias Press; ss. 77-94. (<https://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/jhs/article/view/6201>)

Granerød, Gard (2009): "Omnipresent in Narratives, Disputed among Grammarians: Some Contributions to the Understanding of *wayyiqtol* and their Underlying Paradigms", i *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft* (121/2009 Heft 3). Jürgen van Oorschot & Ernst-Joachim Waschke (red.). Berlin/New York: Walter de Gruyter; ss. 418-434.

Holmstedt, Robert (2006): "Issues in the Linguistic Analysis of a Dead Language, with Particular Reference to Ancient Hebrew", i *Journal of Hebrew Scriptures* (Vol. 6, Art. 11). Ehud Ben Zvi (Gen. Ed.). Gorgias Press; 20 sider.
(<https://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/jhs/article/view/5687/0>)

Joüon, Paul og T. Muraoka (1991): *A Grammar of Biblical Hebrew (Vol I.)*. Roma: Edrice Pontificio Istituto Biblico; ss. 74-108; 237-322.

Waltke, Bruce & M. O'Connor (1990): *Introduction to Biblical Hebrew Syntax*. Winona Lake, In: Eisenbrauns; ss. 63-94; 125-160; 378-417; 433-446; 496-563.

NT601 Jesu lignelser (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT601
Emnenavn:	Jesu lignelser
Emnenavn nynorsk:	Likningane til Jesus
Emnenavn engelsk:	The Parables of Jesus
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Sverre Bøe
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for Jesu lignelser slik de finnes i den greske teksten til de synoptiske evangeliene, både med tanke på deres tekst, bakgrunn og budskap
- drøfte ulike tilnærminger til Jesu lignelser, slik dette møter oss i både faglige og populære fremstillinger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- kombinere anvendelsen av relevant litterært, historisk, sosialt og teologisk bakgrunnsmateriale til tolkningen av ulike synoptiske lignelser
- analysere og eksegere Jesu lignelser ut fra grunnspråket, med vekt på både språklige, teksthistoriske, sosiale og teologiske aspekter
- begrunne egne valg av tilnærminger til Jesu lignelser, i lys av både den faglige tolkningshistorien og den kirkelige virkningshistorie til disse tekstene
- vise presisjon i valget av ulike tolkningsmåter til den enkelte lignelse
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om lignelsene og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om Jesu lignelser under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

- bidra til å reflektere selvstendig og kritisk til ulike slags bruk av Jesu lignelser i teologi, kirke, misjon og samfunn
- kunne relatere den enkelte lignelse til det større bibelteologiske bildet

Emnets innhold:

Studentene skal arbeide eksegetisk med Jesu lignelser slik disse finnes i de synoptiske evangeliene, avgrenset til de tekstene som drøftes i Snodgrass' kommentar til lignelsene (jfr. Pensumlitteratur) ut fra den greske teksten. Videre skal Jesu lignelser studeres i en videre bibelteologisk ramme. Studentene skal også jobbe med drøfting av ulike tolkninger og tilnærminger til Jesu lignelser, slik det gjenspeiles i forskningen omkring disse lignelsene.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Snodgrass, K. (2008): *Stories with Intent. A Comprehensive Guide to the Parables of Jesus.*
Grand Rapids, MI/Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company.

NT603 Apostlenes Gjerninger (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT603
Emnenavn:	Apostlenes Gjerninger
Emnenavn nynorsk:	Apostelgjerningane
Emnenavn engelsk:	The Acts of the Apostles
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Harald Aarbakke
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 eller TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for tekst og budskap i Apostlenes Gjerninger
- gjøre grundig rede for de faglige diskusjonene omkring Apostlenes Gjerninger og kristendommens eldste historie, og særlig til den fremstilling som gis av dette i pensum

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- eksegere teksten til hele Apostlenes Gjerninger ut fra den greske teksten
- relatere litterært orienterte fremstillinger til mer historisk relaterte fremstillinger av kirkens eldste historie i Apostlenes gjerninger
- analysere ulike fremstillinger og påstander omkring den eldste kirkes historie, slik disse kommer til uttrykk både i faglige og mer populære fremstillinger
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om Apostlenes Gjerninger og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om Apostlenes Gjerninger under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

- bidra på en selvstendig måte til refleksjon omkring den kristne kirkes egenart og idé ut fra kjennskap til dens opphav og eldste historie

Emnets innhold:

Dette fordypningsemnet analyserer inngående den kristne kirkes eldste historie ut fra den fremstillingen som Lukas gir i Apostlenes Gjerninger. Studiet skal gi en helhetsfremstilling, både på den måten at det er ett verk (Apostlenes Gjerninger) som studeres i sin helhet, og på den måten at studiet legger til grunn én helhetsfremstilling av Apostlenes Gjerninger og dermed av kirkens eldste historie, nemlig i J. D. G. Dunns monografi. Samtidig som mange antikke tekster trekkes inn i drøftingen, og samtidig med at de mange vitenskapelige fagdiskusjonene trekkes inn, skal emnet gi anledning til syntese og helhetstenkning.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Dunn, J. D. G. (2009): *Beginning from Jerusalem* (Christianity in the Making, vol. 2). Grand Rapids, MI/Cambridge: Eerdmans; ss. 1-785.

NT604 1. og 2. Peters brev (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT604
Emnenavn:	1. og 2. Peters brev
Emnenavn nynorsk:	1. og 2. Peters brev
Emnenavn engelsk:	Peter's First and Second Letters
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Sverre Bøe
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for teksthistorie og tekstkritikk til den greske teksten til 1. og 2. Peters brev
- analysere, identifisere og skjelne mellom ulike tolkninger og tolkningstradisjoner i faglig og populær bruk av tekster fra 1. og 2. Peters brev

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- eksegere den greske teksten til 1. og 2. Peters brev på grunnlag av selvstendig oversettelse og bruk av leksika, oppslagsverk og andre relevante tekster fra antikken
- gjøre selvstendig bruk av ulike relevante eksegetiske metoder i fortolkningen av teksten til 1. og 2. Peters brev
- relatere tekstene fra 1. og 2. Peters brev til annen urkristen litteratur og til tekster fra Det gamle testamente
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om 1. og 2. Peters Brev og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer

- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om 1. og 2. Peters Brev under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- bidra til reflektert og kritisk gjennomtenkning av de hovedpunkter i den kristne tro som tematiseres i 1. og 2. Peters brev
- drøfte budskapet i 1 og 2 Petersbrev i lys av øvrige gammel- og nytestamentlige tekster

Emnets innhold:

I arbeidet med dette emnet skal hele hele teksten til 1. og 2. Peters brev eksegere på grunnlag av den greske tekst. Videre skal 1. og 2. Peters brevs bibelteologi studeres i rammen av urkristendommen og dens bakgrunn i Det gamle testamente. Det skal også arbeides med drøfting av ulike tolkninger og faglige tilnærminger til 1. og 2. Peters brev, slik disse gjenspeiler seg i forskningen.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Bauckham, R. J. (1983): *Jude, 2 Peter* (WBC vol 50). Waco, TX: Word; ss. 131-343.

Green, J. B. (2007): *1 Peter*. (The Two Horizons New Testament Commentary). Grand Rapids, MI/Cambridge: Eerdmans; ss. 187-288.

Michael J. R. (1988): *1 Peter* (WBC vol 49). Waco, TX: Word; ss. IX-LXXIV; 1-315.

Stenschke, C. (2009): "Reading First Peter in the Context of Early Christian Mission", i: *Tyndale Bulletin* 60.1; ss. 107-126.

Med utgangspunkt i studentens særlige interesse skal det i samarbeid med emneansvarlig velges ytterligere 50 sider med fordypningspensum.

NT605 Kjønn og teologi i Det nye testamente (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT605
Emnenavn:	Kjønn og teologi i Det nye testamente
Emnenavn nynorsk:	Kjønn og teologi i Det nye testamentet
Emnenavn engelsk:	Gender and Theology in the New Testament
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Sverre Bøe
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1002 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere og gjøre rede for tekster i NT som eksplisitt eller implisitt har relevans for forståelsen av kjønnsroller og samliv
- gjøre grundig rede for disse tekstene på grunnlag av de greske tekstene

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- vise presisjon i analyser av greske tekster i Det nye testamente som har relevans for forståelsen av kjønnsroller og samliv
- analysere faglige problemstillinger knyttet til forståelsen og bruken av disse tekstene i dag
- analysere og drøfte forståelsen og bruken av disse tekstene i ulike faglige og populære fremstillinger, særlig med tanke på hvilke metoder som legges til grunn i ulike fremstillinger
- drøfte på en reflektert og kritisk måte aktuelle spørsmål omkring kjønnsroller og samliv i lys av disse nytestamentlige tekstene
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om kjønn og teologi i Det nye testamente og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer

- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om kjønn og teologi i Det nye testamente under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- kommunisere og undervise omkring kjønnsroller og etiske spørsmål knyttet til samliv på en reflektert måte ut fra de nytestamentlige tekstene
- bidra til kritisk refleksjon omkring kjønnsroller og samliv i familie, samfunn og menighet/kirke i lys av disse tekstene

Emnets innhold:

Følgende bibeltekster skal eksegerees på grunnlag av den greske teksten: Matt 5,27-32 og 19,3-12; Joh 7,53-8,11; 20,1-18; Rom 1,21-28; 1 Kor 7; 11,1-16; 14,34-38; Gal 3,26-29; Efes 5,21-6,4; 1 Tim 2,8-15; Tit 2,1-10; 1 Pet 3,1-7.

Emnet fokuserer på kjønnsroller både i familie, samfunn og menighet/kirke, slik dette reflekteres i de nytestamentlige tekstene. Spørsmål om seksualitet, ekteskap, samlivsformer, familie, skilsmisse og gjengifte aktualiseres i de angitte tekstene. Det gjelder også spørsmål om ulike nådegaver og tjenester i den kristne menighet.

Emnet er i utgangspunktet et eksegetisk studium av historisk gitte tekster, men spørsmål knyttet til en mulig bruk av disse tekstene inn i debatter rundt kjønnsroller i familie og kirke i vår tid vil i noen grad drøftes i forelesninger og seminar.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.

3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Barclay, J. M. G. (1997): "The Family as the Bearer of Religion in Judaism and Early Christianity", i: *Constructing Early Christian Families. Families as Social Reality and Metaphor*. H. Moxnes (red). London/New York, NY: Routledge; ss.66-80.

*Beasley-Murray, G. R. (1999): *John* (2nd ed). (WBC 36). Nashville, TN: Nelson; ss. 143-147; 364-378.

*Danbolt, E. (1990) *Se selv hva Bibelen sier om menns og kvinners tjeneste i menigheten. Fortolkning og refleksjoner over 1. Korinterbrev kapittel 11-14*. Oslo: Lunde; ss. 125-143.

*Dunn, J. D.G. (1988): *Romans 1-8* (WBC 38). Waco, TX: Word; ss. 59-67.

Fee, G. D. (1987): *The First Epistle to the Corinthians* (NICNT). Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 266-357; 491-530; 696-712.

France, R. T. (2007): *The Gospel of Matthew* (NICNT). Grand Rapids, MI/Cambridge: Eerdmans; ss. 204-213; 710-726.

Giujarro, S. (1997): "The Family in First Century Galilee", i: *Constructing Early Christian Families. Families as Social Reality and Metaphor*. H. Moxnes (red). London/New York, NY: Routledge; ss. 42-65.

- Grudem, W. (1991): "Wives like Sarah, and the husbands who honor them: 1 Peter 3,1-7," i: *Recovering Biblical Manhood and Womanhood. A Response to Evangelical Feminism*. J. Piper & W. Grudem (eds.). Wheaton, IL: Crossway; ss. 194-208.
- Hays, R. B. (1996): *The Moral Vision of the New Testament; A Contemporary Introduction to New Testament Ethics*. San Francisco, CA: Harper; ss. 347-406.
- *Longenecker, R. N. (1990): *Galatians* (WBC vol. 41). Waco, TX: Word; ss. 150-159.
- Malina, B. J. (2001): *The New Testament World. Insights from Cultural Anthropology* (3rd ed. rev. and exp.), Louisville, KY: John Knox; ss. 134-160.
- *Michaels, J. R. (1988): *1 Peter* (WBC vol. 49). Waco, TX: Word; ss. 154-172.
- *Moo, D. (1991): "What does it mean not to teach or have authority over men? 1 Timothy 2,11-15", i: *Recovering Biblical Manhood and Womanhood. A Response to Evangelical Feminism*. J. Piper & W. Grudem (eds.). Wheaton, IL: Crossway; ss. 179-193.
- Mounce, W. D. (2000): *The Pastoral Epistles* (WBC vol. 46). Waco, TX: Word; ss. 102-149; 405-419.
- O'Brien, P. T. (1999): *The Letter to the Ephesians* (Pillar NT Commentary). Grand Rapids, MI/Cambridge: Eerdmans; ss. 398-447.
- Witherington III, Ben (1990): *Women and the Genesis of Christianity*. Cambridge: Cambridge University Press.

NT606 Dåp og nattverd i NT (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT606
Emnenavn:	Dåp og nattverd i NT
Emnenavn nynorsk:	Dåp og nattverd i NT
Emnenavn engelsk:	Baptism and Eucharist in the New Testament
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Ivar Vegge
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere og gjøre rede for tekster i NT som eksplisitt eller implisitt drøfter dåp og nattverd som tema i rammen av en nytestamentlig bibelteologi
- gjøre rede for ulike religionshistoriske paralleller til dåp og nattverd og vurdere relevansen av disse for de nytestamentlige tekstene
- drøfte ulike tilnærminger til dåps- og nattverdtekster i Det nye testamente, slik de møter oss både i den faglige tolkningshistorien og den kirkelige virkningshistorien

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- vise presisjon i språklige analyser av greske tekster i Det nye testamente som har relevans for dåp og nattverd
- kombinere anvendelsen av religionshistoriske, sosiale, litterære og/eller teologiske tilnærminger i analysen av dåps- og nattverdtekster i Det nye testamente
- identifisere og drøfte hvilke premisser og forutsetninger som preger ulike forskningshistoriske fremstillinger til dåp og nattverd i NT, og begrunne hvilke premisser som legges til grunn for eget arbeid med aktuelle tekster

- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om dåpen og nattverden i Det nye testamente og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om dåp og nattverd i Det nye testamente under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- bidra til kritisk refleksjon om forståelse og praksis med hensyn til dåp og nattverd i teologi, kirke, misjon og samfunn

Emnets innhold:

Emnet legger vekt på å eksegere dåps- og nattverdtekster i Det nye testamente på bakgrunn av den greske tekst, ut fra relevante vitenskapelige metoder og i lys av en nytestamentlig bibelteologi. Det fokuseres både på forståelse og praksis av dåp og nattverd slik det er reflektert i Det nye testamentet. Emnet drøfter utførlig ulike tolkninger og tilnærminger til dåps- og nattverdtekster, slik disse gjenspeiler seg i forskningen og kommer til uttrykk i den kirkelige virkningshistorien.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Ferguson, E. (2009): *Baptism in the Early Church: History, Theology, and Liturgy in the First Five Centuries*. Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 1-200; 849-860.

Hartman, L. (1997): *'Into the Name of the Lord Jesus': Baptism in the Early Church*. Edinburgh: T&T Clark; ss. 5-146.

Jeremias, J. (1996): *The Eucharistic Words of Jesus*. London: Xpress Reprints; ss. 15-138; 204-262.

Moloney, F.J. (1997): *A Body Broken for a Broken People: Eucharist in the New Testament*. Peabody, MA: Hendrickson; ss. 31-202.

Med utgangspunkt i studentens særlige interesse skal det i samarbeid med emneansvarlig velges ytterligere 90 sider med fordypningspensum.

NT607 Eskatologien i Det nye testamente (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT607
Emnenavn:	Eskatologien i Det nye testamente
Emnenavn nynorsk:	Eskatologien i Det nye testamentet
Emnenavn engelsk:	Eschatology in the New Testament
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Sverre Bøe
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere og gjøre rede for tekster i NT som eksplisitt eller implisitt har relevans for eskatologien
- gjøre inngående rede for ulike hovedtolkninger av disse tekstene ut fra aktuell forskning og teologisk debatt
- drøfte spørsmål knyttet til en faglig forståelse av begreper som "apokalyptikk" og "profeti", både sjangermessig, historisk og teologisk

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere et bredt utvalg av nytestamentlige eskatologiske tekster ut fra den greske teksten
- analysere og identifisere underliggende og/eller eksplisitte tolkningsmåter i ulike fremstillinger av nytestamentlig eskatologi
- drøfte og begrunne egne valg av relevante tolkningsmåter i møte med nytestamentlige eskatologiske tekster

- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om eskatologien i Det nye testamente og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om eskatologien i Det nye testamente under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- bidra til å reflektere kritisk omkring eskatologiske tekster og tema ut fra de nytestamentlige tekstene i rammen av nytestamentlig bibelteologi
- bidra til kritisk refleksjon omkring eskatologiske spørsmål i samfunn, kirke og misjon

Emnets innhold:

Siden den nytestamentlige eskatologien bygger på et gammeltestamentlig grunnlag, inkluderer emnet også en oversiktsmessig fremstilling av gammeltestamentlig eskatologi. Eskatologien i Det nye testamente studeres ut fra eksegesi av utvalgte tekster fra ulike tekstgrupper. Disse tekstene fokuserer ulike sider av de første kristnes endetidsforventninger. Emnet fokuserer også på sjangermessige drøftinger av fenomener som "apokalyptikk" og "profeti" i antikken.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumtekster:

Matteus 24-25; 1 Kor 15; 1 Tess 4,13-5,11; 2 Tess 1,2-2,15; Joh Åp 1-22.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

*Fee, G. D. (1987): *The First Epistle to the Corinthians* (NICNT). Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 713-809.

*France, R. T. (2007): *The Gospel of Matthew* (NICNT). Grand Rapids, MI/Cambridge: Eerdmans; ss. 885-965.

Gowan, D. E. (2000): *Eschatology in The Old Testament* (2nd ed.). Edinburgh: T & T Clark; ss.1-152.

*Ladd, G. E. (1993): *A Theology of the New Testament* (Rev. ed.). Grand Rapids: Eerdmans; ss. 193-211; 334-344; 595-614; 669-683.

Mounce, R. H. (1999): *The Book of Revelation* (NICNT) (rev. ed.). Grand Rapids, MI: Eerdmans.

*Skarsaune, O.: (1999): *Tusenårshåpet. Endetidsforventing gjennom 2000 år*. Oslo: Verbum, ss. 46-60.

Wanamaker, C. A. (1990): *The Epistles to the Thessalonians* (The New International Greek Testament Commentary). Carlisle: Paternoster; ss.164-190; 215-269.

NT608 Bibeloversettelse (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT608
Emnenavn:	Bibeloversettelse
Emnenavn nynorsk:	Bibeldomsetjing
Emnenavn engelsk:	Bible Translation
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Sverre Bøe
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for de eldste oversettelsene av Det gamle testamente
- gjøre utførlig rede for prinsippene for moderne bibeloversettelser
- gjøre utførlig rede for oversettelser til studentens morsmål, herunder også noen nyere parafraaserende oversettelser

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere metoder og prinsipper som ligger til grunn for de eldste oversettelsene av Det gamle testamente og for nyere bibeloversettelser til studentens morsmål
- analysere og kritisk vurdere tjenligheten av ulike oversettelsesprinsipper i forhold til gitte målgrupper når det gjelder bibeltekst
- gjennomføre et selvstendig arbeid med oversettelse av en gitt bibeltekst til sitt morsmål
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om bibeloversettelse og anvende disse til å gjennomføre faglige resonneringer

- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om bibeloversettelse under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- bidra til nytenkning i gjengivelse av bibelske tekster i kirke, skole, samfunn og misjon
- bistå kirkelige, misjonale eller undervisningsmessige brukergrupper med kvalifisert vurdering av oversettelser og gjengivelser av fagord og uttrykk fra bibeltekster

Emnets innhold:

Dette emnet er dels et historisk studium av utvalgte bibeloversettelser og dels et studie i grunnleggende prinsipper for bibeloversettelse. Studiet retter seg både mot Det gamle og Det nye testamente.

Den historiske delen retter seg primært mot de eldste oversettelsene av Det gamle testamente, så som den greske Septuaginta og de arameiske targumene. Videre vektlegges nyere europeiske oversettelser fra Luther, fra engelsk språkområde og fra dansk-norske oversettelser. En skal analysere de prinsipper og oversettelsesvalg som her kommer til uttrykk. Studenter som ikke har norsk til sitt morsmål kan her bytte ut de norsk-relaterte delene av pensum med tilsvarende stoff fra sitt morsmål, evt. fra engelsk.

Studiet av prinsipper omkring bibeloversettelse studeres i stor grad ut fra spenningen mellom konkordante og idiomatiske oversettelser. Også nyere oversettelser i parafraserende retning trekkes inn.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).

2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til kausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Aland, K. & Aland, B. (1989): *The Text of the New Testament* (2nd rev. ed.). Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 185-221.

McNamara, Martin (1992): *Targum Neofiti 1: Genesis* (The Aramaic Bible, Volume 1A). Edinburgh: T&T Clark; ss. 29-46; 52-64.

Nida, E. A. & Taber, C. R. (1974): *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: Brill; ss. 1-32.

O'Donnell, M. B. (2004): "Translation and the Exegetical Process, Using Mark 5,1-10, 'The Binding of the Strong man', as a Test Case", i: *Translating the Bible. Problems and Prospects*. (JSNTSS 173). S. E. Porter & R. S. Hess (eds.). Sheffield: Sheffield Academic Press; ss. 162-188.

Smalley, W. A. (1991): *Translation as Mission. Bibel Translation in the Modern Missionary Movement*. Macon, GA: Mercer Univ. Press; ss. 21-59.

Wasserstein, Abraham. & David J. Wasserstein (2006): *The Legend of the Septuagint. From Classical Antiquity to Today*. Cambridge: Cambridge University Press; ss. 19-94.

Wegner, P. D. (1999): *The Journey from Texts to Translations. The Origin and Development of the Bible*. Grand Rapids, MI: Baker; ss. 243-261.

Den følgende litteratur kan i samråd med emneansvarlig byttes ut med tilsvarende stoff som retter seg mot studentens morsmål, om dette ikke er norsk eller dansk:

(1929): "1.Mosebok 1-3", i: *GT MMM. Loven eller de fem Mosebøker*. Oversatt av N. Michelet; S. Mowinkel og N. Messel. Oslo: Aschehoug; ss.1-7.

(2001): "1.Mosebok 1-3", i: *Ny bibeloversættelse, - på videnskabeligt grundlag. Annoteret prøveoversættelse*. København: Reitzel; ss. 15-26.

(2007): "Mathæus' fortælling om Jesus", i: *Den Nye Aftale. Det Nye Testamente på nudansk*.

M. Bjerre; G. Hallbäck; T. Lindhardt m.fl (red.). København: Bibelselskabets Forlag; ss. 9-57.

Luther, M. (1983): *Guds ord, menneskers språk*. Oslo: Det norske Bibelselskap; ss. 9-18.

Sverdrup, E. (1983): "Luther som bibeloversetter", i: *Guds ord, menneskers språk*. Martin Luther. Oslo: Det norske Bibelselskap; ss. 21-50.

Bøe, S. og Holmås, G.O. (2011): *Når Ordet blir norsk. Norske bibeloversettelser 1945-2011*. Trondheim: Tapir, side 9-237.

NT609 Tilbedelse av Jesus Kristus blant de første kristne (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT609
Emnenavn:	Tilbedelse av Jesus Kristus blant de første kristne
Emnenavn nynorsk:	Tilbeding av Jesus Kristus blant dei fyrste kristne
Emnenavn engelsk:	Devotion to Jesus Christ in Earliest Christianity
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Ivar Vegge
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for ulike tolkninger og tilnærminger til monoteisme og kristologi, slik disse gjenspeiler seg i nytestamentlig forskningen
- gjøre utførlig rede for hvordan og hvorfor Jesus Kristus ble gjenstand for tilbedelse blant de første kristne
- drøfte likheter og ulikheter i tro og praksis med hensyn til tilbedelse av Jesus Kristus innenfor Det nye testamente, Thomas evangeliet, og proto- og deuterokse skrifter i det andre århundre

Ferdigheter:

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre selvstendig bruk av adekvate metodiske tilnærminger i analyse av kristologisk relevante tekster, særlig innen Det nye testamente

- identifisere og analysere hvilke forutsetninger og særtrekk som preger ulike sentrale forskningshistoriske fremstillinger av Jesus Kristus, særlig i Det nye testamente, og begrunne hvilke premisser som legges til grunn for eget arbeid
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om tilbedelse av Jesus blant de første kristne under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- forholde seg selvstendig og kritisk til ulike aktuelle fremstillinger av Jesus Kristus i nytestamentlig teologi, kirke, misjon og samfunn

Emnets innhold:

Studentene skal drøfte jødisk monoteisme som bakgrunn og ramme for tilbedelse av Jesus Kristus. Videre vektlegges en bred historisk analyse av Jesu rolle og funksjon i de første kristnes religiøse liv og tro, med særlig fokus på hvordan og hvorfor Jesus ble gjenstand for tilbedelse. Emnet vil også gå inn på drøfting av ulike tolkninger og tilnærminger til monoteisme og kristologi, slik disse gjenspeiler seg i forskningen.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Bauckham, Richard (2008): *Jesus and the God of Israel: God crucified and other studies on the New Testament's christology of divine identity*. Milton Keynes: Paternoster; ss. 1-59; 152-181; 233-268.

*Dunn, J.D.G. (1998): "Why 'Incarnation'?" A Review of Recent New Testament Scholarship", i: *The Christ & The Spirit. Vol 1 Christology*. Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 405-423.

Hurtado, Larry W. (2003): *Lord Jesus Christ: Devotion to Jesus in Earliest Christianity*. Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 1-518; 539-654.

NT610 Reformatorenes Paulustolkning og nyere Paulusperspektiv (10 stp./ECTS)

Emnekode:	NT610
Emnenavn:	Reformatorenes Paulustolkning og nyere Paulusperspektiv
Emnenavn nynorsk:	Reformatoranes Paulustolking og nyare Paulusperspektiv
Emnenavn engelsk:	The Reformers' Interpretation of Paul and Newer Perspectives on Paul
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Ivar Vegge
Forkunnskaper:	Bestått TM1002 og TM1003 eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for reformatorenes tolkning av Paulus, slik som forståelsen av synd, frelse i Kristus, nåde, rettferdiggjørelse ved tro og ikke ved lovgjeringer, enhet med Kristus, dom etter gjerninger osv.
- gjøre rede for nyere Paulusperspektiver (ikke minst John M.G. Barclays *Paul & the Gift*) hvordan disse står i kontinuitet med og skiller seg fra reformatorenes Paulustolkninger
- vurdere og drøfte svakheter og styrker ved reformatorenes Paulustolkning og nyere Paulusperspektiver, og angi retningen for en adekvat tolkning av Galaterbrevet og Romerbrevet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre selvstendig bruk av adekvate metodiske tilnærminger i analyse av Paulusbrev, særlig Galaterbrevet og Romerbrevet

- identifisere og analysere hvilke forutsetninger og særtrekk som preger ulike sentrale forskningshistoriske fremstillinger av Paulus, og begrunne hvilke premisser som legges til grunn for eget arbeid
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid av sentrale teologiske aspekter hos Paulus under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- forholde seg selvstendig og kritisk til ulike aktuelle fremstillinger av Paulus.
- formidle en selvstendig vurdering av Paulus og beherske fagområdets uttrykksformer

Emnets innhold:

Ett av de mest omdiskuterte spørsmålene i nyere NT forskning er hvordan en skal forstå helt sentrale temaer hos Paulus, slik som nåde, synd, rettferdiggjørelse ved tro og ikke ved lovgjerninger, enhet med Kristus, dom etter gjerninger osv. Dette er spørsmål som også er særdeles sentrale for kristen tro og dogmatikk. Studentene skal drøfte jødisk forståelse av nåde og soteriologi som bakgrunn og ramme for tolkningen av Paulus. Videre vektlegges en bred historisk analyse av hvordan Paulus har blitt tolket gjennom historien, med særlig fokus på nåde og rettferdiggjørelse ved tro. Emnet legger særlig vekt på hvordan reformatorene tolket Paulus (særlig Luther, Melancthon og Calvin), på det nye Paulusperspektivet og på John M.G. Barclays fremstilling av Paulus i «Paul & the Gift». Endelig vil emnet gi en fordypning i enten Galaterbrevet eller Romerbrevet.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.

3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

John M. G. Barclay, *Paul and the Gift* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2015), 1-193, 309-330, 562-574. (Med fokus på Galaterbrevet leses i tillegg ss. 331-448, med fokus på Romerbrevet ss. 449-561).

Chester, Stephen J. *Reading Paul with the Reformers: Reconciling Old and New Perspectives*. Grand Rapids Mich.: Eerdmans, 2017 (422 sider).

KMH601 Oldkirken (10 stp./ECTS)

Emnekode:	KMH601
Emnenavn:	Oldkirken
Emnenavn nynorsk:	Oldkyrkja
Emnenavn engelsk:	The Early Church
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Kenneth Ellefsen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for forholdet mellom kristendom og jødedom frem til keiser Konstantin
- gjøre rede for forholdet mellom den kristne kirke og den romerske statsmakt og drøfte hvilke prosesser som ledet frem til kristendommen som riksreligion
- gjøre utførlig rede for de trinitariske og kristologiske stridighetene i oldkirken
- gjøre rede for hovedtrekkene ved fromhetslivet i oldkirken, med særlig vekt på dåpen, nattverden og utviklingen av de kirkelige høytider

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og forholde seg kritisk til kirkehistoriske fremstillinger om oldkirken og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om reformasjonstiden under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter på kirkehistoriske emner for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter

Emnets innhold:

Emnet gir en helhetlig innføring i oldkirkens kirkehistorie frem mot år 500. Emnet gir særlig kunnskap om forholdet mellom kristendommen og jødedommen i de første to århundrene og forholdet mellom kirken og de romerske myndighetene. Vekten ligger på forfølgelsene av kirken og hvordan kirken utviklet seg til å bli en rikskirke fra og med keiser Konstantin på 300-tallet. Emnet vil i særlig grad gjøre rede for den teologiske tenkningen i oldkirken, med spesiell vekt på den kristne læren om triniteten og kristologien.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Chadwick, Henry (1993): *The Early Church*. Cambridge: Penguin Books; ss. 9-290.

Kelly, J. N. D. (1977): *Early Christian Doctrines* (5th ed). London: A & C Black; ss. 83-251; 344-400; 422-455.

Skarsaune, Oskar (2002): *In the shadow of the temple: Jewish influences on the early Christianity*. Illionis: InterVarsity Press; ss. 209-444.

KMH603 Den lutherske bekjennelse (10 stp./ECTS)

Emnekode:	KMH603
Emnenavn:	Den lutherske bekjennelse
Emnenavn nynorsk:	Den lutherske vedkjenninga
Emnenavn engelsk:	The Lutheran Confession
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Kenneth Ellefsen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for tilblivelsen av de tre oldkirkelige symboler og Confessio Augustana og Martin Luthers Lille Katekisme
- gjøre utførlig rede for innholdet i de tre oldkirkelige symbolene med særlig vekt på trinitetslæren og læren om kristologien
- gjøre utførlig rede for den lutherske teologien knyttet til emnene antropologi, soteriologi, ekklesiologi og Åndens verk slik den er anført i Confessio Augustana
- analysere og vurdere CA-tekstens innhold i lys av Schwabacher-, Torgau- og Marburgartiklene
- redegjøre for den katolske kirkes reaksjon på de ulike læreartiklene i Confessio Augustana ut fra det motskriftet Responsio Pontifica seu Confutatio Augustane Confessionis
- redegjøre for og vurdere bekjennelsens funksjon og betydning i nyere økumeniske dialoger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og forholde seg kritisk til faglige fremstillinger om de lutherske bekjennelsesskriftene og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer

- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om bekjennelsesskriftene under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Emnets innhold:

Emnet er et fordypende tekststudium av de lutherske bekjennelsesskriftene. Det gis en innføring i de ulike bekjennelsesskriftenes tilblivelsehistorie i lys av den politiske og kirkelige situasjon. Emnet gir en fordypende innsikt i de tre oldkirkelige symboler, deres tilblivelse og innhold. Bekjennelsesskriftet Confessio Augustana vektlegges særlig. Studenten skal få kunnskap om dets tilblivelse og innhold. De ulike læreartiklene vil gjennomgås og tolkes ved hjelp av kildetekster og kommentarer. Emnet vil også drøfte bekjennelens funksjon og betydning i økumeniske dialoger i nyere tid.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til kausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Enten:

Nørgaard-Højen, Peder (2001): *Den Danske Folkekirkes Bekendelsesskrifter. Kommentar.*
København: Forlaget Anis; ss. 15-400.

eller:

Fagerberg, Holsten (1972 eller senere): *A New Look at the Lutheran Confessions (1529-1537).*
Missouri: Concordia Publishing House; ss. 9-305.

og:

Kolb, Robert and Nestingen, James A. (ed.) (2001): *Sources and Context of the Book of Concord.* Minneapolis: Fortress Press; ss.83-139.

Kolb, Robert and Wengert Timothy J. (ed.) (2000): *The Book of Concord. The Confessions of the Evangelical Lutheran Church.* Minneapolis: Fortress Press; ss. 19-294 og 345-480.

KMH604 Nyere norsk kirkehistorie (10 stp./ECTS)

Emnekode:	KMH604
Emnenavn:	Nyere norsk kirkehistorie
Emnenavn nynorsk:	Nyare norsk kyrkjehistorie
Emnenavn engelsk:	Modern History of the Church in Norway
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Kenneth Ellefsen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for forholdet mellom stat og kirke på 1800- og 1900-tallet
- gjøre rede sentrale perspektiver i kristenlivet på 1800- og frem til vår egen tid
- gjøre rede for sentrale teologiske strømninger og videre gjøre rede for kirkens møte med samfunnet
- gjøre grundig rede for kirkens forhold til skolen og kristendomsfaget

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og forholde seg kritisk til kirkehistoriske fremstillinger om nyere norsk kirkehistorie og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om nyere norsk kirkehistorie under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Emnets innhold:

Emnet gir en grundig innføring i nyere norsk kirkehistorie fra 1800-tallet og frem til mellomkrigstiden. Emnet tar særskilt for seg opprettelsen av misjonsselskapene og vekkelsesbevegelsene og organiseringen av lekmannsbevegelsene innenfor Den norske kirke. Videre

vil emnet redegjøre for forholdet mellom kirke og stat ut i fra kirkestyret og innføring av Dissenterloven og frikirkenes etablering fra midten av 1800-tallet. Fra 1880-årene vil vekten ligge på teologiske strømninger innenfor Den norske kirke og hvordan kirken forholdt seg til ånds- og kulturstrømninger i den moderne tid.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamnen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

- Austad, T. (2005). *Kirkelig motstand: Dokumenter fra den norske kirkekamp under okkupasjonen 1940-45, med innledninger og kommentarer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 143-149.
- Bergem, J. E. & Aarflot, Andreas (2007). *Mot en selvstendig folkekirke*. Bergen: Vigmostad & Bjørke, ss. 14-57.
- Breistein, I. F. (2003). "Har staten bedre borgere?": *Dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969*. Trondheim: Tapir akademisk forlag, ss. 381-432.
- Hansen, J.-E. E. (red.) (2001). *Norsk tro og tanke. Bind 3*. Oslo: Tano Aschehoug, ss. 231-239, 403-408, 421-423.
- Dørum, Knut (2017): «Haugianerne i norsk politikk på 1800-tallet.» i: Dørum, Knut og Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2017): *Hans Nielsen Hauge. Fra samfunnsfiende til ikon*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, ss. 76-103
- Fæhn Helge (1994): *Gudstjenestelivet i Den norske kirke*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 307-442.
- Holter, Åge (1989): «1850-1890 Det store spranget – fra menighetsskole til borgerskole.» i: Haraldsø, Brynjar (red.) (1989): *Kirke-skole-stat 1739-1989*. Oslo: IKO-forlaget, ss. 44-72
- Løvlie, Birger (2016): «Lekmanns- og misjonsorganisasjonene som demokratiseringsagenter.» i: Dørum, Knut og Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2016): *Mellom gammelt og nytt. Kristendom i Norge på 1800- og 1900-tallet*. Kristiansand: Fagbokforlaget, ss. 93-108.
- Mogstad, Sverre (1989): «1960-1989 Kirken i kulturkampen om skolen. i: Haraldsø, Brynjar (red.) (1989): *Kirke-skole-stat 1739-1989*. Oslo: IKO-forlaget, ss. 132-172.
- Molland, Einar (1979): *Norges kirkehistorie i det 19. århundre*. Bind 1. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, ss. 115-145, 189-224, 266-382.
- Oftestad, Bernt T. (1989): «1890-1940 Kirkens møte med skolen i moderne tid.» i: Haraldsø, Brynjar (red.) (1989): *Kirke-skole-stat 1739-1989*. Oslo: IKO-forlaget, ss. 73-104.
- Oftestad, Bernt T. (1998): *Den norske statsreligionen. Fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 77-287.
- Oftestad, Bert T., Rasmussen, Tarald og Schumacher, Jan (2005): *Norsk kirkehistorie*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 270-312.

Oftestad, B. T. (2015). Statsreligion som strategi for samfunnets enhet: Et historisk og aktuelt perspektiv. I J. F. Bernt, C. Holst & S. Stjernø (red.), *Rett og politikk: Nye perspektiver på demokratiets forutsetninger, utforming og grenser*. Oslo: Pax. Bibliotek, ss. 335-349.

Skarsaune, Oskar (2012): «Den historiske bakgrunn for Grunnlovens paragraf fire.» i: Løvlie, Birger, Norseth, Kristin og Schumacher, Jan (red.) (2012): *Kirke – kultur – politikk*. Festskrift til professor dr. theol. Bernt T. Oftestad på 70-års dagen. Trondheim: Tapir Akademisk forlag, ss. 197-211.

Uglem, Olav (1979): *Norsk misjonshistorie*. Oslo: Lunde forlag, ss. 58-189.

Aadnanes, Per M. (1988): *Frå moderne vantru til ny religiøsitet. Norsk livssynsdebatt i hundre år*. Oslo: Tano 59-77, 90-104 og 123-171.

KMH605 Misjonshistorie (10 stp./ECTS)

Emnekode:	KMH605
Emnenavn:	Misjonshistorie
Emnenavn nynorsk:	Misjonshistorie
Emnenavn engelsk:	History of the Christian World Mission
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Finn Aasebø Rønne
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for kirkens misjonshistorie med særlig vekt på oldkirken og protestantisk misjon fra 1700-tallet
- gjøre grundig rede for tenkningen om misjon i ulike teologihistoriske epoker med særlig vekt på tiden etter reformasjonen
- drøfte den økumeniske bevegelsens betydning for misjon på 1900-tallet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og forholde seg kritisk til misjonshistoriske fremstillinger om og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om et misjonshistorisk tema under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Emnets innhold:

Emnet er inndelt i to hovedtemaer. Det gis en grundig innføring i den kristne kirkes misjonsvirksomhet fra oldkirken til i dag. Hovedvekten vil ligge på oldkirkens misjonsinnsats og protestantisk misjonsvirksomhet fra 1700-tallet av. Emnet vil også gi en grundig innføring

i hvordan kirken har tenkt og begrunnet misjonstanken i ulike teologihistoriske epoker, spesielt fra 1700-tallet av.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Bosch, David J. (2001): *Transforming Mission. Paradigm Shifts in Theology of Mission*. New York: Orbis Books; ss.181-519.

Pierson, Paul E. (2009): *The Dynamics of Christian Mission. History through a Missiological Perspective*. Pasadena: William Carey International University Press; ss.8-352.

KMH609 Afrikas kirke- og misjonshistorie (10 stp/ECTS)

Emnekode:	KMH609
Emnenavn:	Afrikas kirke- og misjonshistorie
Emnenavn nynorsk:	Afrika si kyrkje- og misjonshistorie
Emnenavn engelsk:	History of the Church and its Mission in Africa
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Finn Aasebø Rønne
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	2 stp mot KMH608
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2015

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- Gjøre rede for hovedtrekkene ved kirkens historie i Afrika
- Gjøre grundig rede for de orientalske kirkers rolle og betydning i Afrikas kirkehistorie
- Gjøre grundig rede for kirkens historie i Kongo fra den portugisiske ekspansjon i området.
- Gjøre grundig rede for kirkens utbredelse i Afrika før, under og etter perioden med europeisk kolonisering
- Gjøre grundig rede for afrikanske uavhengige kirker
- Gjøre grundig rede for den store utbredelse av pentekostal kristendom i dagens Afrika.
- Gjøre rede for hovedtrekkene ved kirkens historie i Etiopia.
- Gjøre grundig rede for nord-etiotisk erobring og misjon i den sørlige del av det nåværende Etiopia, og de omvendelser til kristendom som skjedde i den forbindelse.
- Gjøre grundig rede for utviklingen av de protestantiske kirker i Etiopia i løpet av det 20. århundre med særlig fokus på deres forhold til etiopisk samfunn og kultur.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og forholde seg kritisk til kirkehistoriske fremstillinger om Afrikas kirke- og misjonshistorie og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om Afrikas kirke- og misjonshistorie under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Emnets innhold:

Emnet gir en grundig innføring i Afrikas kirke- og misjonshistorie fra de tidlige kirker i Egypt, Nordvest-Afrika, Etiopia og Nubia til i dag. Emnet legger særlig vekt på bestemte perioder og temaer som de orientalske kirker i det nordlige Afrika, kirken i Kongo i forbindelse med portugisisk ekspansjon, kirkens utbredelse i Afrika i tilknytning til vestlige misjonsselskaper før, under og etter perioden med europeisk kolonisering, afrikanske uavhengige kirker og den store utbredelse av pentekostal kristendom i nåtidens Afrika. Det vil dessuten bli fokusert spesielt på Etiopias kirkehistorie fra kristendommens ankomst omkring 330 til i dag. Her vektlegges særlig nord-etiopisk erobring og misjon i Sør-Etiopia, foruten de nyere protestantiske kirker og deres forhold til etiopisk samfunn og kultur.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Det vil dessuten bli gitt en kort introduksjon til historiske metoder og kildekritikk.

Studietur: Enkelte semestre vil høgskolen legge til rette for at studentene som tar KMH609 kan gjennomføre en fem ukers studietur til Etiopia. Under studieturen får studentene anledning til å utforske og bli eksponert for etiopisk kultur og kirkeliv, og de får delta på forelesninger og seminarer om Afrikas kirke- og misjonshistorie ved Ethiopian Graduate School of Theology (EGST).

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav» (gjelder ikke for kravet om deltakelse i undervisningen).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Studietur og prosessorientert vurderingsform (gjelder studenter som deltar på studietur):

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på studieturen til Etiopia.
2. Delta i den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
3. Under studieturen besøke en etiopisk-ortodoks og en protestantisk menighet og utarbeide et refleksjonsnotat i etterkant av hvert menighetsbesøk. Hvert notat skal være på 500 ord.
4. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav» (gjelder ikke for kravet om å gjennomføre studieturen og deltakelse i undervisningen).

Kandidater som har meldt seg opp til studietur og prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

C. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Hastings, Adrian. *The Church in Africa 1450-1950* (Oxford: Oxford University Press 1994), s. 3-45; 62-70.

Schjørring, Jens Holger and Norman A. Hjelm (eds.). *History of Global Christianity, Volume I. European and Global Christianity, ca. 1500-1789* (Boston: Brill 2017), s. 128-147.

Schjørring, Jens Holger and Norman A. Hjelm (eds.). *History of Global Christianity, Volume II. History of Christianity in the 19th century* (Boston: Brill 2017), s.222-245.

Schjørring, Jens Holger, Norman A. Hjelm and Kevin Ward (eds.). *History of Global Christianity, Volume III. History of Christianity in the 20th century* (Boston: Brill 2018), s. 343-372.

*Rønne, Finn Aa. 'Christianity in the Dynamics of South Ethiopian Societies and Cultures: Kambaata-Hadiyya.' i Katsuyoshi Fukui, Eisei Kurimoto and Masayoshi Shigeta (eds.). *Ethiopia in Broader Perspective: Papers of the XIIIth International Conference of Ethiopian Studies*, Volume III (Kyoto 1997), s. 133-148.

*Rønne, Finn Aa. 'Conversion and Proselytisation in Southern Ethiopia – a Historical and Comparative perspective.' i E. Ficquet and Ahmed Hassen (eds.). *Movements in Ethiopia, Ethiopia in Movement. Proceedings of the 18th International Conference of Ethiopian Studies*, Volume 1 (Addis Ababa: CFEE – IES 2014), s. 89-101.

*Tibebe Eshete. *The Evangelical Movement in Ethiopia. Resistance and Resilience* (Waco: Baylor University Press 2009), s. 85-101; 145-189.

Haustein, Jörg. *Writing Religious History. The Historiography of Ethiopian Pentecostalism*. (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag 2011), s. x-xiii; 1; 33-36; 69-79; 90-108; 248-260.

Desta Heliso. *One Nation of Sisters and Brothers*. Hintset. <https://hintset.org/articles/view-point/one-nation-of-sisters-and-brothers>.

Seblewengel Daniel. *Perception and Identity. A Study of the Relationship between the Ethiopian Orthodox Church and Evangelical Churches in Ethiopia* (Carlisle, Cumbria: Langham Monographs 2019), s. 225-383.

Kildetekster:

*Delgado, M., Koschorke, K., Ludwig, F. (eds.). *A History of Christianity in Asia, Africa and Latin America, 1450-1990: A Documentary Sourcebook* (Grand Rapids: Wm. B.

Eerdmans Publishing Company 2007), s. 139-141; 142-145; 150-153; 154-155; 157-160; 171-176; 180-181; 184-190; 201-206; 208-211; 212-213; 214; 217-219; 221-226; 255; 260-261; 268-270.

*Thomas, Norman E. (ed.). *Classic Texts in Mission and World Christianity* (Maryknoll, N.Y.: Orbis Books 1995), s. 67-68; 82-84; 207-209.

“Regulations on the Establishment on Missions, Decree No.3 of 1944, Addis Ababa, 27 August 1944”. (*Negarit Gazeta*, No.12, p.158-161. Addis Ababa 1944.)

KMH610 Nyere dogmehistorie med tekststudium (10 stp./ECTS)

Emnekode:	KMH610
Emnenavn:	Nyere dogmehistorie med tekststudium
Emnenavn nynorsk:	Nyare dogmehistorie med tekststudium
Emnenavn engelsk:	Recent history of doctrine with source texts
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2022

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten ha:

- ha bred kunnskap om hovedtrekkene i tenkningen hos de teologene som figurerer i pensum
- fordypet innsikt i de vesentlige og grunnleggende punktene i de respektive teologenes tenkning
- god forståelse av grunnleggende anliggender og hovedpunkter i et fastsatt utvalg kildetekster

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for og framstille hovedtrekk i tenkningen hos de teologene som figurerer i pensum.
- forklare sammenhenger og vesentlige punkter i de respektive teologenes tenkning
- gjøre grundig rede for og forklare den tenkningen som kommer til uttrykk i tekstutvalg

Emnets innhold:

Studiet gir innføring i et utvalg betydningsfulle teologer fra det nittende århundre til vår tid. Hensikten er å få innsikt i hovedpunkter i disse teologenes tenkning, og ved det etablere grunnlag for å forstå og forklare denne. Studenten skal på den ene side opparbeide seg oversikt over de grunnleggende aspektene ved de respektive teologenes tenkning. Dette skjer ved innlesning av oversiktslitteratur. Videre sikter emnet på analytisk studium av et utvalg av de respektive teologenes egne forfatterskap. Hensikten med et er å tilegne seg førstehåndskjennskap til forfatterskapet, og grundig forståelse av de temaer som gjøres gjeldende i de aktuelle skriftene.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består normalt av totalt 24 undervisningstimer.

Studieadministrasjonen ved FiH avgjør om det kan tilbys vanlig undervisning i emnet, eller om det skal gjennomføres som selvstudium.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

- Få godkjent et paper om teologihistorisk metode, 1000-1500 ord.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

72 timers hjemmeeksamen, inntil 4000 ord.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Oversiktspensum:

Grenz, Stanley J. og Olson, Roger E. (1995): *20. århundrets teologi*. Oslo: Credo, 28–163, 179–222. Boka finnes på www.bokhylla.no

Liberal Teologi:

Ritschl, Albrecht (1900): *The Christian Doctrine: Justification and Reconciliation. The Positive Development of the Doctrine*. Edinburgh, T&T Clark, 385-417, 472-483, 507-534.

Online her:

<https://archive.org/details/christiandoctri00ritsgoog/page/n12/mode/2up>

Schleiermacher, Friedrich (2003): *The Christian Faith: Third Edition By Friedrich*

Schleiermacher, With an Introduction by Paul T. Nimmo. Bloomsbury T&T Clark An imprint of Bloomsbury Publishing, Kap 1, s. 3-76.

Mellomkrigstidens teologi:

Barth, Karl (1960): "Gospel and Law" og "Church and State", i: Barth, Karl. *Community, State, and Church: Three Essays by Karl Barth, With a New Introduction by David Haddorff.* Wipf & Stock, 68-145.

Brunner, Emil (1951): *Kirkens misforståelse.* Land og Kirke, Oslo, 11-127.

Etterkrigstidens teologi (velge to av følgende teologer):

Moltman, Jürgen (2014): *The Crucified God.* SCM Press, London, s. 285-368.

Pannenberg, Wolfhart (1991): *An Introduction to Systematic Theology.* Eerdmans. (69 s.).

Rahner, Karl (2001): *The Trinity.* Continuum imprint, New York, 9-113.

Tillich, Paul (2012): *Systematic Theology vol I.* University of Chicago, Chicago/London, s. 163-210 (Part II. Being and God) og s. 235-251 (The Reality of God).

ST601 Rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen (10 stp./ECTS)

Emnekode:	ST601
Emnenavn:	Rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen
Emnenavn nynorsk:	Rettferdiggjering og heilaggjering
Emnenavn engelsk:	Justification and Sanctification
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for og forklare den lutherske tenkningen om de to dogmene rettferdiggjørelse og helliggjørelse, og forholdet mellom disse
- gjøre rede for og forklare divergerende lutherske tolkninger av rettferdiggjørelses og helliggjørelsesdogmet
- gjøre rede for andre konfesjonelle oppfatninger om forholdet mellom rettferdiggjørelse og helliggjørelse, med utgangspunkt i pensumlitteraturen
- forklare eksegetiske begrunnelser for oppfatninger om rettferdiggjørelse og helliggjørelse
- gjøre rede for relevant teologihistorisk bakgrunn for de respektive oppfatningene om rettferdiggjørelse og helliggjørelse

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- presentere, forklare og drøfte en systematisk teologisk problemstilling, ved å anvende eksegetiske teologihistoriske og andre relevante ressurser
- aktualisere og drøfte en systematisk teologisk problemstilling i henhold til diskuterte aspekter ved emnets tematikk
- gjennomføre et selvstendig og avgrenset arbeid under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

- foreta analyser og vurderinger med sikte på å finne mulige løsninger på teologiske spenninger og problemer i emnets tematikk

Emnets innhold:

Studiet tilbyr systematisk teologisk fordypning i temaene rettferdiggjørelse og helliggjørelse. Det legges opp til å tilegne seg grundig innsikt i temaene hver for seg. Videre vektlegges særlig å etablere forståelse av forholdet mellom dem. Et problemområde som belyses er hvorfor forskjellige evangeliske konfesjoner har etablert en temmelig ensartet forståelse av rettferdiggjørelsen, samtidig som oppfatningene divergerer når det gjelder helliggjørelsen. Studiet konsentreres særlig om den lutherske læren om rettferdiggjørelse og helliggjørelse. Det gis også innsikt i klassisk reformerte, metodistisk, pentekostal og karismatiske oppfatninger. Emnet sikter ellers på å formidle forståelse av hvordan emnets tematikk kan behandles og aktualiseres innen fagdisiplinen systematisk teologi. Studenten skal særlig skaffe seg innsikt i forskjellen mellom deklarativ og prosessuell forståelse av rettferdiggjørelsesdogmet. Det sikes på å gi forståelse av hvordan forholdet mellom rettferdiggjørelse og helliggjørelse kan forstås.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består normalt av totalt 24 undervisningstimer.

Studieadministrasjonen ved FiH avgjør om det kan tilbys vanlig undervisning i emnet, eller om det skal gjennomføres som selvstudium.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

- Få godkjent en mappe med tre innleveringsoppgaver som hver er på 1000-1500 ord. Mappen bygges opp med tanke på å være en ressurs til den avsluttende eksamen i emnet.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

72 timers hjemmeeksamen, inntil 4000 ord.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Bayer Oswald (2017): *Martin Luther's Theology: A Contemporary Interpretation*. Minneapolis, Fortress Press; ss. 239 – 326.

- Dieter, Melvin E. et al (1987): *Five Views of Sanctification*. Grand Rapids: Zondervan; ss. 9-237.
- Loy, Matthias (2020): *The Doctrine of Justification: A Classic Lutheran Treatment*. Ithaca, NY: Just and Sinner, ss. 1-120.
- Melanchthon, Philip (2007): *The Loci Communes of Philip Melanchthon: with a critical introduction*. Eugene, GA: Wipf & Stock Publishers; 71 – 204.
- Petersen, Carsten Elmelund (2019): "Åndens kamp mod kødet: Med Lerfeldt og Horstmans lutherske helliggørelsesforståelse imod strømmen i Folkekirken og Tidehverv", i Carsten Elmelund Petersen, Michael Agerbo Mørch og Jonas Kjølner-Rasmussen (red.), *Fra Wittenberg til verden: Martin Luther dengang og i dag*. Fredericia: Kolon Forlag; ss. 188-210.
- Schreiner, Thomas (2015): *Faith Alone: The Doctrine of Justification: What the Reformers Taught and Why It Still Matters*. Grand Rapids: Zondervan, 21 – 263.
- Winger, Thomas M. (2004): "Simul Justus et Peccator: Did Luther and The Confession get Paul Right?" *Lutheran Theological Review XVII*, 90-108
(https://drive.google.com/drive/folders/0B5iT0s3TdQs_S2c3a1g2Yi13R2M?resourcekey=0-WVHJi8cAAYgDqLemDvTCOQ).

ST603 Religionsfilosofi og apologetikk (10 stp./ECTS)

Emnekode:	ST603
Emnenavn:	Religionsfilosofi og apologetikk
Emnenavn nynorsk:	Religionsfilosofi og apologetikk
Emnenavn engelsk:	Philosophy of Religion and Apologetics
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Jakob Olsen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- forklare grunnleggende epistemologiske og ontologiske forutsetninger for de religiøse, filosofiske og kristne virkelighetsoppfatninger som presenteres i pensumlitteraturen
- analysere utvalgte filosofiske og teologiske retninger, og vise hvordan forholdet mellom filosofi og teologi blir forstått og kommer til uttrykk i disse retningene
- vurdere forutsetninger og muligheter i kristen apologetisk argumentasjon, med utgangspunkt i vitenskapsteoretiske, epistemologiske og teologiske forutsetninger
- forklare hva det såkalte teodiceproblemet består i og vurdere holdbarheten i ulike teologisk og filosofisk argumentasjon som tar utgangspunkt i dette problemet
- identifisere, klassifisere og vurdere forskjellige forklaringer på lidelsen og det ondes problem, slik disse kommer til uttrykk i pensumlitteraturen

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- arbeide seg frem til en selvstendig og prinsipiell oppfatning av forholdet mellom kristen tro og filosofi
- presentere argumentasjon for den kristne tro, i samsvar med vitenskapsteoretiske og epistemologiske prinsipper

- analysere og identifisere det epistemologiske og ontologiske grunnlaget for filosofisk og kristen helhetstenkning
- analysere og forholde seg kritisk til religionsfilosofiske fremstillinger og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om religionsfilosofiske spørsmål under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- anvende kunnskaper om religionsfilosofi og apologetikk med tanke på å ta stilling i forhold til pågående religionsfilosofisk og vitenskapelig debatt
- utvikle strategier for apologetikk i forhold til faglige fora, i menighetssammenheng og i allmennheten

Emnets innhold:

Studiet gir grundig innføring i religionsfilosofiens grunnlagsproblemer. Hovedfokuset rettes mot spørsmålet om hvordan forholdet mellom teologi og filosofi kan forstås, og er blitt forstått, innen et utvalg teologiske hovedposisjoner.

Det legges særlig vekt på å formidle innsikt i de formale og prinsipielle forutsetningene for forståelsen av forholdet mellom filosofi og teologi. Den apologetiske delen av studiet bygger på den religionsfilosofiske og sikter på at studenten skal tilegne seg kunnskap om forskjellige former for argumentasjon for og imot kristentroens sannhet. I denne delen av studiet legges det særlig vekt på å etablere forståelse av forholdet mellom visshetsproblematikk og erkjennelsesteori. Det blir videre gitt grundig innføring i hvordan forholdet mellom kristen virkelighetsoppfatning, filosofi og vitenskap er forstått og kan forstås på forskjellig måte, avhengig av teologisk og filosofisk grunnoppfatning.

Studiet gir videre grundig innsikt i det såkalte teodiceproblemets historie. Fokus er hovedsakelig rettet mot teologiske løsninger på denne problematikken. Enkelte filosofiske løsningsforsøk blir imidlertid også berørt. Studiet sikter ellers på å gi ressurser med tanke på å arbeide kritisk og selvstendig med fagets problematikk. En større del av studiet er lagt opp som en kritisk analyse av litteratur fra et utvalg tenkere.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består normalt av totalt 24 undervisningstimer.

Studieadministrasjonen ved FiH avgjør om det kan tilbys vanlig undervisning i emnet, eller om det skal gjennomføres som selvstudium.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

- Få godkjent en mappe med tre innleveringsoppgaver som hver er på 1000-1500 ord. Mappen bygges opp med tanke på å være en ressurs til den avsluttende eksamen i emnet.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

72 timers hjemmeeksamen, inntil 4000 ord.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Murray, J. Michael og Rea, Michael (2014): *An Introduction to the Philosophy of Religion*. Cambridge: Cambridge University Press, ss. 3-286.

Craig, William Lane (2008): *Reasonable Faith. Christian Truth and Apologetics*. Wheaton: Crossway Books; ss. 11-407.

Hick, John (1977): *Evil and the God of Love*. London: Macmillan; ss. 38-59; 201-243.

Plantinga Alvin (1975): *God, Freedom and Evil. Essays in Philosophy*. London; ss. 7-112.

ST607 Dåp og nattverd (10 stp./ECTS)

Emnekode:	ST607
Emnenavn:	Dåp og nattverd
Emnenavn nynorsk:	Dåp og nattverd
Emnenavn engelsk:	Baptisme and the Lord's Supper
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2022

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for og forklare den lutherske læren om dåp og nattverd
- forklare likheter og forskjeller mellom luthersk, romersk-katolsk, reformert og baptistisk forståelse av dåp og nattverd
- gjøre rede for og forklare det eksegetiske grunnlaget for læren om dåp og nattverd
- forklare hvordan forskjellige tolkninger av aktuelle bibeltekster, og vise hvordan disse har påvirket forskjellige oppfatninger av dåp og nattverd

Ferdigheter:

Etter gjennomført emne skal studenten være i stand til å:

- anvende teologihistorisk og eksegetisk kunnskap for å behandle en systematisk teologisk problemstilling om dåp og nattverd
- analysere og vurdere forskjellige oppfatninger om sakramentene på eksegetisk grunnlag og ved hjelp av teologihistoriske ressurser
- utvikle selvstendig forståelse av emnets tematikk, ved hjelp av faglig forsvarlige teologiske metoder

- analysere og forholde seg kritisk til faglige fremstillinger om den lutherske læren om nådemidlene og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- kommunisere kunnskap om den faglige problematikk som knyttes til nådemidlene i faglige fora, i undervisning og i menighetssammenheng

Emnets innhold:

Studiet er primært lagt opp som en fordypning i den lutherske lære om dåp og nattverd. I tillegg blir det gitt innføring i romersk-katolsk, reformert og baptistisk forståelse av denne tematikken. Emnet gir også innsikt i nyere debatt og tenkning vedrørende dåp og nattverd.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består normalt av totalt 24 undervisningstimer.

Studieadministrasjonen ved FiH avgjør om det kan tilbys vanlig undervisning i emnet, eller om det skal gjennomføres som selvstudium.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne framstille seg til avsluttende eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav:

- Få godkjent en mappe med tre innleveringsoppgaver som hver er på 1000-1500 ord. Mappen bygges opp med tanke på å være en ressurs til den avsluttende eksamen i emnet.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Avsluttende eksamen:

72 timers hjemmeeksamen, inntil 4000 ord.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert skalkala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Hegstad, H. (2019): *Dåpen. En nådens kilde*: Verbum Akademisk.

Scaer, D. P. (1999): *Confessional Lutheran Dogmatics: Baptism*. Luther Academy.

Stephenson, J. R. (2003): *Confessional Lutheran Dogmatics: The Lord's Supper*. Luther Academy.

Armstrong, J. H. (Ed.) (2007): *Understanding Four Views on the Lord's Supper* (Counterpoints: Church Life). Zondervan; ss. 15 - 224.

Armstrong, J. H. (Ed.) (2007): *Understanding Four Views on Baptism*. Grand Rapids; MI: Zondervan; ss. 15-222.

MIS601 Misjonsstrategi (10 stp,/ECTS)

Emnekode:	MIS601
Emnenavn:	Misjonsstrategi
Emnenavn nynorsk:	Misjonsstrategi
Emnenavn engelsk:	Mission Strategy
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Frank-Ole Thoresen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for og analysere misjonsstrategien slik den har kommet til uttrykk i kirkens historie og i det aktuelle misjonsarbeidet i dag
- drøfte og vurdere ulike strategier og argumentere for misjonsstrategier som kommer til rette med den lokale kulturelle og religionsmessige kontekst og tilgjengelige ressurser
- begrunne aktuelle strategiske valg ut fra bibelske prinsipper og relevant missiologisk teori

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- mestre ulike misjonsstrategier for nybrottsarbeid
- utvikle strategier som bidrar til å fornye og videreutvikle eksisterende misjonsarbeid
- analysere og forholde seg kritisk til faglige fremstillinger om misjonsstrategiske metoder og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om misjonsstrategiske spørsmål under faglig veiledning og i tråd med forskningsetiske normer

- utvikle forpliktende holdninger og verdier i tråd med Bibelen og den kirkelige tradisjon i møte med mennesker fra andre kulturer

Emnets innhold:

Emnet gir en historisk og aktuell innføring i ulike misjonsstrategier. Det vil særlig vektlegges de store forandringer i tenkningen om misjonsstrategien som har fremkommet i teologihistorien. Videre vil emnet presentere og drøfte ulike misjonsstrategier som den kristne kirke har anvendt inn mot ulike kulturelle kontekster. Undervisningen vil vektlegge hvordan nye misjonsstrategier kan utvikles for kristent arbeid i helt nye områder og kulturer. Særlig vil misjonsstrategier utviklet av Norsk Luthersk Misjonssamband vektlegges, men også misjonsstrategier utformet i andre økumeniske og evangelikale sammenhenger drøftes. I emnets andre del skal studenten velge et fordypende områdestudie med tanke på misjonsstrategi. Områdene skal være knyttet til enten Asia, Afrika, Latin-Amerika eller en muslimsk kontekst. Områdestudiet vil gi særlig kunnskap om tradisjonelle religioner og folkereligiøsitet og drøfte hvordan den kristne kirke skal forholde seg til de eksisterende trossystemer. Gjennom undervisningen skal studenten få mulighet til å utarbeide og drøfte skisser til misjonsstrategi for ulike kulturelle kontekster ut fra en gitt modell. En slik skisse skal konkret drøfte innholdet for en misjonsstrategi som tar hensyn til stedegen kultur og religion.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.

3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

I bøker der det er mulig å velge ut sider, må dette gjøres i samråd med emneansvarlig eller faglærer.

1. Obligatorisk lesepensum

Bosch, David J. (1991): *Transforming Mission – Paradigm Shifts in Theology of Mission*. New York: Orbis; ss. 185-194; 357-376; 402-441; 458-467.

*Carey, William (1981): *An Enquiry into the Obligation of Christians to Use Means for the Conversion of the Heathens from Perspectives on the World Christian Movement. A Reader*. Pasadena, CA: William Carey Library; ss. 227-236.

*Kvarme, Ole Christian (2008): "Formation for Ministry and Mission: Reflections on Vocational Spirituality," i: *Mission to the World*. Tormod Engelsviken (red). Oslo/UK: Egede/Regnum; ss. 375-381.

Moreau, Corwin & McGee (2004): *Introducing World Missions. A Biblical, Historical, and practical Survey*. Grand Rapids: Baker; ss. 69-84, 191-298.

*NLM (2009): "NLMs misjonsstrategi mot år 2020." (vedtatt på NLM sin generalforsamling 2009).

* "Prinsipperklæring om misjon. NLMs misjonsstrategi i 90-årene." (vedtatt på NLMs generalforsamling i 1991).

eller

* "Statement on mission" samme oversatt til engelsk (1991).

Pocock, Van Rheenen og McConnell (2005): *The Changing Face of World Missions*. Grand Rapids: Baker Academic; ss. 209-320.

*Shenk, Wilbert (1993): "Mission Strategies," i: *Toward the 21st Century in Christian Mission*. Phillips & Coote (ed). Grand Rapids: Eerdmans; ss.218-234.

*Taylor, J. Hudson (1981):"The Call to Service" og "China's Spiritual Need and Claims," i: *Perspectives on the World Christian Movement. A Reader*. Ralph D. Winter & Steven C. Hawthorne (eds.). Pasadena, CA: William Carey Library; ss. 237-249.

*Townsend, Cameron (1981):"Tribes, Tongues, and Translators," i: *Perspectives on the World Christian Movement. A Reader*, Ralph D. Winter & Steven C. Hawthorne (eds.). Pasadena, CA: William Carey Library; ss. 250-252.

2. Valgfritt områdestudium

Ett av følgende emner velges. Valget må godkjennes av emneansvarlig.

A. Generelt :

Bakke, Ray (1987): *Kristen i byen*. Fredericia: Lohse, ss. 11-183.

Hesselgrave, David J. (1980): *Planting Churches Cross-Culturally. A guide for home and foreign missions*. Grand Rapids, MI: Baker; ss. 45-80; 117-131.

Hiebert, Paul; R. Shaw & Tite Tienou (1999): *A Christian Response to Popular Beliefs and Practices. Understanding Folk Religion*. Grand Rapids: Baker; ss. 45-92.

Hiebert, Paul (2008): *Transforming Worldviews. An Anthropological Understanding of How People Change*. Grand Rapids: Baker.

Hiebert, Paul & Eloise Hiebert Meneses (1995): *Incarnational Ministry. Planting Churches in Band, Tribal, Peasant, and Urban Societies*. Grand Rapids: Baker.

NLM (2000): "Ingen snarvei for evangeliet. Handlingsplan for ytremisjonsarbeidet". Ålesund; ss.18-53.

Tolo, Arne (red.) (2002): *Såtid, vekst og modning: historien om NLMs arbeid i Asia, Afrika og Sør-Amerika*. Oslo: Lunde; sideutvalg fra valgt kontinent.

B. Asia:

Gnanakan, Ken (1992): *Salvation, some Asian Perspectives*. ATA: Bangalore.

Hiebert, Paul, R. Shaw & Tite Tienou (1999): *A Christian Response to Popular Beliefs and Practices. Understanding Folk Religion*. Grand Rapids: Baker.

Redse, Arne (2008): "Fornya etiske utfordringer fra konfutsiansk hald," i: *Med Kristus til jordens ender – Festskrift til Tormod Engelsen*. Kjell Olav Sannes (red.). Oslo: Tapir; ss. 237-248.

Yung, Hwa (1997): "Holistic Mission" i *Mangoes or Bananas. The Quest for an Authentic Asian Christian Theology*. (Hwa Yung). Regnum: Oxford; ss. 196-205.

Yung, Hwa (1997): "Toward an Asian Christian Theology" i *Mangoes or Bananas. The Quest for an Authentic Asian Christian Theology*. (Hwa Yung). Regnum: Oxford; ss. 221-242.

C. Afrika:

Gravaas, Hans Aage (2009): "Forstår du det du leser? Missiologiske utfordringer i etiopisk kulturkontekst." i *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap 2/2009*. Tormod Engelsen (red.). Oslo: Tapir; ss. 75-91. (<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4210/3527>)

Hiebert, Paul; R. Shaw & Tite Tienou (1999): *Understanding Folk Religion*. Grand Rapids: Baker; ss. 73-92 og et annet valgfritt kapittel.

Mbiti, John S. (1994): *Introduction to African Religion*. Nairobi: East African.

Nordlander, Agne (2008): "Charismatic Movement and Lutheran Theology in the Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus," i: *Med Kristus til jordens ender – Festskrift til Tormod Engelsen*. Kjell Olav Sannes (red.); ss. 193-202.

Landrø, Marit (2008): "Sjelesorg i møte med afrikansk virkelighet," i: *Med Kristus til jordens ender – Festskrift til Tormod Engelsen*. Kjell Olav Sannes (red.); ss. 165-172.

D. Islam – muslimske land

Jenkins, Philip (2007): *God's Continent. Christianity, Islam, and Europe's Religious Crisis*. Oxford: University Press; ss. 259-282.

Lausanne Occasional Papers (2004): "Understanding Muslims" (Lausanne Occasional Paper No 49). Pattaya, Thailand.

Love, Rick (2000): *Muslims, Magic and The Kingdom of God*. Pasadena, CA: William Carey Library.

Marantika, Chris (1992): "Salvation in Islamic Contexts" i: *Salvation. Some Asian Perspectives*. Ken Gnanakan (red.). Bangalore: ATA.

Moucarry, Chawkat (2001): *Faith to Faith. Christianity & Islam in dialogue*. Leicester: IVP.

Parshall, Phil (2006) *Bridges to Islam*. London: Authentic.

Parshall, Phil (1980): *New Paths in Muslim Evangelism. Evangelical Approaches to Contextualization*. Grand Rapids: Baker.

Shenk, David & Badru Kateregga (1997): *A Muslim and a Christian in Dialogue*. Ontario: Herald Press.

Solheim, Dagfinn (2005): "Dialog mellom kristne og muslimer," i: *Budskap 2005*. Egil Grandhagen og Dagfinn Solheim (red.) Oslo: Studiebibliotek for Bibel og Misjon; ss. 22-37.

Woodberry, J. Dudley (ed.) (1989): *Muslims & Christians on the Emmaus Road. Crucial Issues in Witness among Muslims*. Pasadena: MARC.

Yung, Hwa (2008): "Freedom and democracy: A dialogue with islam," i: *Med Kristus til jordens ender – Festskrift til Tormod Engelsviken*. Kjell Olav Sannes (red.). Oslo: Tapir; ss. 249-256.

E. Sør Amerika:

Bosch, David J. (1991): *Transforming Mission – Paradigm Shifts in Theology of Mission*. New York: Orbis; ss. 432-447.

Escobar, Samuel (2002): *Changing Tides. Latin America & World Mission Today*. New York: Orbis.

Jenkins, Philip (2006): *The New Faces of Christianity. Believing the Bible in the Global South*. Oxford: Oxford University Press; ss. 128-157.

Langer, Erick and Robert H. Jackson (1995): *The New Latin American Mission History*. Lincoln: University of Nebraska Press.

Sallnows, Michael J. (1987): *Pilgrims of the Andes. Regional Cults in Cusco*. Washington D.C.: Smithsonian Institution Press.

Steigenga, Timothy J. & Edward L. Cleary (2008): *Conversion of a Continent: Contemporary Religious Change in Latin America*. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press; ss. 3-114.

Stålsett, Sturla J. (2006): *Spirits of Globalization: The Growth of Pentecostalism and Experiential Spiritualities in a Global age*. London: SCM Press.

Woodbridge, John D. (ed.) (1994): *Ambassadors for Christ. Distinguished Representatives of the Message Throughout the World*. Chicago: Moody.

MIS604 Kristen misjon og islam – dialog, vitnesbyrd og medvandring (10 stp./ECTS)

Emnekode:	MIS604
Emnenavn:	Kristen misjon og islam – dialog, vitnesbyrd og medvandring
Emnenavn nynorsk:	Kristen misjon og islam – dialog, vitnesbyrd og medvandring
Emnenavn engelsk:	Christian Mission and Islam
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Frank-Ole Thoresen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for islam som global misjonsutfordring
- gjøre grundig rede for teologiske perspektiver på religionsdialog og kristent vitnesbyrd
- gjøre rede for og drøfte kristen apologetikk i møte med islam
- gjøre rede for og analysere grunnleggende elementer ved verdensoppfatning i kontekstuell islam og hvilke særlige missiologiske utfordringer det innebærer
- drøfte særlige utfordringer knyttet til misjonærrollen i muslimske kontekster
- gjøre rede for og drøfte særlige utfordringer knyttet til aspekter som omvendelse, dåp, medvandring og menighetsbygging i muslimske kontekster

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- være i stand til å reflektere teologisk over religionsdialogens plass i misjonshverdagen og være i stand til å delta i religionsdialog i lokale kontekster

- ha kjennskap til kristen apologetisk refleksjon i møte med utvalgte teologiske utfordringer fra islam
- ha nødvendig kunnskap til å undervise trossøsken i muslimske kontekster i kristen apologetikk
- ha forståelse for karakteristiske elementer i verdensbilder slik de gjør seg gjeldende i kontekstuell islam (folkeislam) og være i stand til å reflektere missiologisk over disse
- være i stand til å reflektere over utfordringer knyttet til misjonærrollen i muslimske kontekster
- være i stand til å anvende kunnskap om aspekter som omvendelse, dåp, medvandring og menighetsbygging i reelle muslimske kontekster
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om islam og religionsdialog mellom kristendommen og islam og kunne anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om religionsdialog og islam under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- være bedre utrustet til å leve og tjenestegjøre i en misjonskontekst hvor islam er majoritetsreligion

Emnets innhold:

Misjonshistorien har vist at menighetsbyggende arbeid i muslimske kontekster ofte har vært krevende både for misjonærer og lokale kristne. Emnet er utviklet med tanke på å utruste studenter til økt forståelse for utfordringer knyttet til å leve, og å virke, i muslimske kontekster. Gjennom økt kunnskap om religionsmøtet mellom kristen tro og islam i muslimske kontekster, er målsetningen å legge til rette for fredelig sameksistens og ansvarlig evangelisering. Hensynet til lokale kristne og mulighet for fremvekst av kontekstuelle kristne fellesskap vil være sentralt.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For

å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

I bøker der det er mulig å velge ut sider, må dette gjøres i samråd med emneansvarlig eller faglærer.

Berentsen, Jan-Martin (1994): *Det moderne Areopagos: røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre*. Stavanger: Misjonshøgskolens forlag; ss.1-99.

Love, Rick (2000): *Muslims, magic and the kingdom of God*. Pasadena, CA: William Carey Library; ss. 1-199.

Moucarry, Chawkat (2001): *Faith to Faith: Christianity and Islam in Dialogue*. Nottingham: IVP; ss. 15-295.

Redse, Arne (2008): "Epistemological Basis in Interfaith Dialogues - a Neglected Issue?", i: *NOTM* (2/2008); ss. 101-123.

Woodberry, J. Dudley (2008): *From seed to fruit. Global trends, fruitful practices, and emerging issues among muslims*. Pasadena, CA: William Carey Library; utvalg av sider.

MIS605 Den globale kirke i endring (10 stp./ECTS)

Emnekode:	MIS605
Emnenavn:	Den globale kirke i endring
Emnenavn nynorsk:	Den globale kyrkja i endring
Emnenavn engelsk:	Contemporary Developments in the Global Church
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Frank-Ole Thoresen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for kirkens geografiske forskyvning gjennom de siste hundre år og fremvekst av kristen tro som global faktor
- gjøre grundig rede for viktige teologiske utviklingstrekk ved den globale kirke gjennom de siste tiårene
- gjøre rede for noen kontekstuelle teologiske uttrykk ved kirker i sør
- drøfte og vurdere sannsynlige utviklingstrekk ved den globale kristenheten gjennom de neste tiår
- gjøre rede for og analysere forhold mellom kristen tro og politikk i noen utvalgte kontekster
- gjøre rede for utviklingen frem mot dagens globale spenningsforhold mellom kristendom og islam

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- være i stand til å reflektere over hvilken betydning utviklingen av global kristendom gjennom de siste tiår vil ha for den kristne kirke i vesten
- være i stand til å reflektere over hvilken betydning utviklingen av global kristendom gjennom de siste tiår vil ha for misjonsutfordringen
- være i stand til å reflektere kritisk over fremveksten av noen utvalgte kontekstuelle teologiske uttrykk
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om den globale kirke under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- ha større forståelse for den globale kirken i samtiden og være i stand til å tolke eget liv og tjeneste inn i denne sammenhengen

Emnets innhold:

I løpet av de siste tiårene har verden på ulike måter vært vitne til en betydelig endring i det religiøse landskapet. Ikke minst har dette gjort seg gjeldende i kristenheten. Ved inngangen til 1900 tallet var 80 % av verdens kristne befolkning bosatt i Europa eller Nord-Amerika. Hundre år senere hadde tyngdepunktet for den globale kirken beveget seg bort fra Vesten til det "globale sør". Kirken utenfor Europa og Nord-Amerika utgjør en stadig større del av verdens kristne og kirken i sør preger også i økende grad den internasjonale misjonsbevegelsen. Den akademiske tilnærmingen til teologien defineres likevel i betydelig grad av Vestlige seminarer. I dette emnet setter vi søkelyset på utviklingstrekk ved den globale kirke og søker å plassere vestlig kristendom i et større historisk og teologisk perspektiv. Det vil særlig fokuseres på aktuelle trender ved den globale misjonsbevegelsen og de utfordringene misjonsaktører står overfor.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).

2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

I bøker der det er mulig å velge ut sider, må dette gjøres i samråd med emneansvarlig eller faglærer.

Hanciles, Jehu J. (2008): *Beyond Christendom: Globalization, African Migration and the Transformantion of the West*. New York, NY: Orbis Books; utvalg av sider.

Jenkins, Phillip (2006): *The new faces of Christianity. Believing the Bible in the Global South*, New York, NY: Oxford University Press; ss. 1-193.

Jenkins, Phillip (2002): *The next Christendom. The coming of global Christianity*. New York, NY: Oxford University Press; ss. 1-105; 163-220.

Sanneh, Lamin (2008): *Disciples of all nations. Pillars of world Christianity*. New York, NY: Oxford University Press; ss. 3-287.

MIS607 Den forfulgte kirke (10 stp./ECTS)

Emnekode:	MIS607
Emnenavn:	Den forfulgte kirke
Emnenavn nynorsk:	Den forfølgde kyrkja
Emnenavn engelsk:	The Persecuted Church
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Frank-Ole Thoresen
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for nytestamentlige perspektiver på forfølgelse av den kristne kirke
- gjøre rede for kirkens erfaring av lidelse og forfølgelse i utvalgte deler av kirkehistorien
- kunne redegjøre for og drøfte missiologiske refleksjoner i møte med kristen lidelse og forfølgelse
- redegjøre for reelle misjons situasjoner hvor kirken er eksponert for ytre press og kunne drøfte ulike tilnærminger i møte med konkrete misjonsutfordringer knyttet til kirken i slike kontekster

Ferdigheter

Etter fullført emne skal studenten kunne:

- være i stand til å reflektere teologisk over kirkens erfaringer med forfølgelse og lidelse
- være i stand til å drøfte og vurdere kirkens historiske erfaring av forfølgelse og anvende denne kunnskapen inn mot aktuelle misjonskontekster i samtiden

- kombinere anvendelsen av relevant litteratur til tolkningen av forfølgelse og den lidende kirke
- begrunne egne valg av tilnærminger til hvordan den kristne kirke i en missiologisk kontekst skal forholde seg til forfølgelse
- analysere og forholde seg kritisk til nytestamentlige og kirkehistoriske fremstillinger om forfølgelse av den kristne kirke og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer
- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset forskning- og utviklingsarbeid om forfølgelse av den kristne kirke under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- være bedre utrustet til å leve og arbeide i kontekster hvor kirken erfarer forfølgelse
- ha større forståelse for den forfulgte kirkes historie som et lidende fellesskap og være i stand til å tolke aktuelle kontekster inn i denne referanserammen

Emnets innhold:

Menighetsbyggende arbeid har i ulike kontekster ofte vært krevende både for misjonærer og lokale kristne. I dagens misjonssituasjon gjelder dette ikke minst i områder hvor islam utgjør majoritetsreligionen. Emnet tar utgangspunkt i kirkens erfaring av forfølgelse fra den første kristne tid og følger den forfulgte kirken gjennom historien til nåværende kontekster. Gjennom teologisk refleksjon over forfølgelse som missiologisk utfordring, er emnet utviklet med tanke på å utruste studenter til økt forståelse for problemstillinger knyttet til å leve, og å virke, i kontekster hvor kirken er under press. Hensynet til lokale kristne og mulighet for fremvekst av kontekstuelle kristne fellesskap vil være sentralt.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

1. Forfølgelse i Det nye testamentet

Barclay, John M.G. (1993): "Conflict in Thessalonica", i: *The Catholic Biblical Quarterly* (55); ss. 512-530.

*Bauckham, R. (1993), *The Theology of the Book of Revelation*. Cambridge: Cambridge University Press; ss 76-94, 107-108.

*Davids, P.H. (1990): *The First Epistle of Peter* (NICNT). Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 30-44; 163-197.

House, Paul B. (1990): "Suffering and the Purpose of Acts", i: *Journal of the Evangelical Theological Society* (33/3); ss 317-330.

Jervis, Ann L. (2007): *At the heart of the Gospel*. Grand Rapids, MI: Eerdmans; ss. 1-76; 97-115; 129-138.

2. Forfølgelse i kirkens historie og i aktuelle kontekster

Hans Aage Gravaas, Christof Sauer, Tormod Engelsen, Maqsood Kamil og Knud Jørgensen (eds), *Freedom of Belief & Christian Mission*, Oxford: Regnum; ss. 3-258, 283-319, 344-369, 413-464.

4. Fordypningskontekst

Enten:

Schenk D.W og Peter M. Sensenig (2015): «The Somali Conundrum: Christian Presence in Times of Peace and in Times of Turbulence» i Hans Aage Gravaas, Christof Sauer, Tormod Engelsen, Maqsood Kamil og Knud Jørgensen (eds), *Freedom of Belief & Christian Mission*, Oxford: Regnum; ss. 270-282.

Thoresen, Frank-Ole (2014): *A Reconciled Community of Suffering Disciples. Aspects of a Contextual Somali Ecclesiology*, New York: Peter Lang International Academic Publishers, ss. 50-242.

eller:

Aikman, David (2006): *Jesus in Beijing*. Oxford: Monarch Books; ss. 56-208; 241-259.

Tekstvariantene kan byttes ut med andre aktuelle kontekster etter avtale med og godkjenning av emneansvarlig.

PT601 Organisasjons- og menighetsledelse (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT601
Emnenavn:	Organisasjons- og menighetsledelse
Emnenavn nynorsk:	Organisasjons- og forsamlingsleiing
Emnenavn engelsk:	Organizational and Congregational Leadership
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Dosent Egil Sjaastad
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter fullført emne skal studentene kunne:

- gjøre utførlig rede for de mest sentrale teoriene om organisasjons-, motivasjons- og ledelsesteori
- gjøre rede for og drøfte det særegne ved ledelse av kristne organisasjoner og menigheter med utgangspunkt i kunnskap om menighetsledelse og strukturer i Det nye testamente
- gjøre rede for og drøfte ulike beslutningsprosesser og hvordan man best kan håndtere konflikter i menigheten
- drøfte sentrale perspektiver på verdibasert lederskap med utgangspunkt i holdningsetiske perspektiver

Ferdigheter:

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- kombinere og anvende praktisk ulike teorier for ledelse og motivasjon i kristne organisasjoner og menighetsliv
- kunne anvende ulike modeller, metoder og verktøy for forebygging og konstruktiv håndtering av konflikter

- mestre ulike teorier for organisasjons- og menighetsledelse og delta aktivt i organisasjons- og menighetslivet
- forplikte seg på verdier for verdibasert ledelse og yrkesetiske holdninger i samsvar med et kristent menneskesyn

Emnets innhold:

Emnet er todelt. Først gis det en innføring i organisasjonsteori. Studenten vil få kunnskap om hvordan organisasjoner fungerer og hvilke forutsetninger som skal til for utvikling av god organisasjonskultur. Dernest vil emnet drøfte lederrollen særskilt og gi kunnskap om hva som særskilt kjennetegner menighetsledelse. Studenten skal tilegne seg kunnskap om ulike ledelsesteorier og drøfte på hvilken måte disse teoriene kan være en positiv ressurs for menighetsledelse i vår tid. Hensikten er å utvikle ferdigheter og yrkesetiske holdninger som er relevante for arbeid i kristne organisasjoner og menigheter.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 24 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 5000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Brunstad, Paul Otto (2009): *Klokt lederskap mellom dyder og dødssynder*. Oslo: Gyldendal Akademisk; ss. 15-270.

Jacobsen, Dag Ingvar og Thorsvik, Jan (1997): *Hvordan organisasjoner fungerer. Innføring i organisasjon og ledelse*. Bergen: Fagbokforlaget; ss. 9-383.

Skjevesland, Olav (1998): *Morgendagens menighet. Ledelse og livsform*. Oslo: Verbum forlag; ss. 22-158.

PT602 Å forkynne Kristus i Det gamle testamente (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT602
Emnenavn:	Å forkynne Kristus i Det gamle testamente
Emnenavn nynorsk:	Å forkynne Kristus i Det gamle testamentet
Emnenavn engelsk:	Preaching Christ from the Old Testament
Studiepoeng:	10
Nivå:	600
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Fastsettes av studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	
Forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se pkt. 2.3
Hjelpemidler ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskaper

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre utførlig rede for om Jesu og apostlenes forståelse og anvendelse av Det gamle testamente i sin forkynnelse
- redegjøre for sentrale hermeneutiske problemstillinger om forholdet mellom Det gamle og Det nye testamente med tanke på kristen forkynnelse av GT-tekster
- redegjøre for hvordan GT-tekster er blitt forkynt gjennom kirkens historie
- drøfte særlige utfordringer knyttet til forkynnelse av narrative, profetiske og poetiske tekster i Det gamle testamente

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- kunne analysere utvalgte GT-tekster av ulike sjanger med tanke på hvordan deres budskap kan formidles i dag
- analysere og forholde seg kritisk til fremstillinger om formidling av GT-tekster og anvende disse til å gjennomføre faglige resonnementer

- kunne gjennomføre et selvstendig og avgrenset utviklingsarbeid om forkynnelse av GT-tekster under faglig veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Emnets innhold:

I dette emnet skal studenten arbeide med prinsippsspørsmål knyttet til forkynnelsen av tekster og temaer i Det gamle testamente. Emnet har et hermeneutisk siktemål, nemlig å drøfte hvordan man kan forkynne Kristus ut fra gammeltestamentlige bibeltekster uten at tekstenes historisitet reduseres. Problemstillingen drøftes med utgangspunkt i pensumlitteraturen og et utvalg prekener fra den kristne kirkes historie. Studenten skal kunne analysere hvordan GT i ulike deler av kirkehistorien er blitt anvendt i forkynnelsen og drøfte hvorledes GT-tekster kan forkynnes på en ansvarlig og aktuell måte i vår egen tid.

Organisering og arbeidsmåter:

Undervisningen består av totalt 24 undervisningstimer. 12 av disse timene er forelesninger over pensum, mens 10 timer er seminarer. I seminartimene skal studenten presentere utkast til konkrete prekener med utgangspunkt i tekster fra Det gamle testamente og utkast til oppgave og få respons fra faglærer og medstudenter. I de 2 siste undervisningstimene skal studenten gjennomføre de tre prekenene under faglig veiledning.

Vurdering og eksamen:

Studenten skal skrive en oppgave på 2000 ord over selvvalgt tema godkjent av emneansvarlig. Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

For å bestå emnet, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).*
2. Planlegge og gjennomføre tre prekener på 20 minutter hver, med utgangspunkt i hver sin ulike GT-tekst fra tekstrekkene til Den norske kirke. Prekenene skal gjennomføres som praksis i en menighetsgudstjeneste og organiseres i samarbeid mellom Fjellhaug Internasjonale Høgskole og menigheter/forsamlinger i Oslo-regionen. Manus til preken skal skrives og leveres inn som en del av bedømmelsen. Emneansvarlig vil være tilstede under gjennomføringen av prekenene og vil godkjenne disse.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

*Dersom det ikke melder seg nok studenter til at det kan gjennomføres undervisning i emnet, kan frammøtekravet erstattes av følgende:

- a) Studenten leverer inn og får godkjent seks papers a 500 ord til faglærer i løpet av semesteret. Fire av disse skal være relatert til pensum (bokrapport,

pensumsammendrag, prekenvurdering eller lignende), mens to av dem skal være utkast til egne prekener.

- b) Studenten møter til fire timers (én time er 45 minutter) veiledning fra faglærer, hvorav to timer brukes til å drøfte prekenutkastene.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av innlevert oppgave. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Kirkeårets tekster (1990 eller senere). Oslo: Verbum forlag. Et utvalg på 30 sider.

Sidney, Greidanus (1999): *Preaching Christ from the Old Testament. A Contemporary Hermeneutical Method*. Michigan/Cambridge: William B. Erdmans Publishing Company; ss. 1-373.

Sjaastad, Egil (red.) (2008): *Med GT på vei til talerstolen. Perspektiver på Det gamle testamnets plass i den kristne kirkes forkynnelse. En antologi*. Oslo: FMH-forlaget; ss. 27-52, 107-144 og 229-246.

Skjevesland, Olav (1995): *Det skapende ordet. En prekenlære*. Oslo: Universitetsforlaget; ss. 155-172.

I tillegg skal studenten lese 100 sider med prekener ut fra Det gamle testamente. Utvalget skal dekke et bredt omfang av personer, ulike tidsepoker og teologisk ståsted. Innen tre uker før emnet avsluttes skal studenten levere inn en liste over utvalgte prekener. Listen skal godkjennes av emneansvarlig.

PT604 Sjelesorg (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT604
Emnenavn:	Sjelesorg
Emnenavn nynorsk:	Sjelesorg
Emnenavn engelsk:	Pastoral Care
Studiepoeng:	10
Nivå:	600 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Børge Haahr Andersen
Forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste D
Gjelder fra:	1. januar 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for begrepet sjelesorg, de forskjellige definisjoner av det og den historiske utviklingen innen faget
- gjøre rede for og drøfte sjelesorgens spesielle oppgaver, utfordringer og muligheter i møte med samtidens kultur
- gjøre rede for og drøfte treenigheten, kristologien, nådemidlene og menneskesynets innflytelse på sjelesorgens basis og innhold
- gjøre rede for og kunne diskutere sammenhengen mellom sjelesorgens basis og den konkrete praktiske utfoldelse i samtale og medvandring

Ferdigheter:

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- kunne anvende teologiske begreper innenfor gudbilledlighet, kristologi og menneskesyn på sjelesørgerisk basis og praksis
- kunne drøfte og formulere praktisk sjelesørgerisk innsikt i møte med mennesker
- kunne ta utgangspunkt i det enkelte menneskes behov og situasjon og i en sjelesørgerisk medvandring kunne lede det mot sunn kristen menneskelighet og åndelig innsikt
- i samtale og medvandring kunne formidle kristen sjelesorg og veilede mennesker med utgangspunkt i det enkelte menneskes behov og livssituasjon

Emnets innhold

Emnet gir en innføring i hva sjelesorg er i historisk og aktuelt perspektiv; hvilken rolle teologiske grunnbegreper (gudbilledlighet, menneskesyn og soteriologi) spiller i innholdsbetegnelsen av sjelesorgens basis og praksis. Studenten skal forstå en rekke sjelesørgeriske posisjoner, skal være i stand til å drøfte og vurdere forskjellige former for sjelesorg og selv bli utrustet til sjelesørgerisk medvandring og samtale med mennesker i og utenfor den kristne menighet.

Organisering og arbeidsmåter

Emnet har 24 undervisningstimer og består av forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

Vurdering og eksamen

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over selvvalgt tema, godkjent av faglærer. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Endelig oppgaveformulering eller problemstilling må være godkjent av faglærer minst to uker før endelig innleveringsfrist. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).*
2. Skrive to referater fra utvalgte deler av pensumlitteraturen. Hvert referat skal være på 500 ord.
3. Enten:
  - a. Legge frem utkast til oppgave i seminar og gi respons på medstudenters oppgaveutkast. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Eller:

- b. Skrive et refleksjonsnotat i anonymisert form og fremlegge det for medstudenter på bakgrunn av et sjelesørgerisk forløp, hvor studenten selv har deltatt som sjelesørger eller konfident.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E av laveste ståkarakter.

*Dersom det ikke melder seg nok studenter til at det kan gjennomføres undervisning i emnet, kan frammøtekravet erstattes av følgende:

- c) Studenten leverer inn og får godkjent tre papers a 500 ord til faglærer i løpet av semesteret.
- d) Studenten møter til to timers (én time er 45 minutter) veiledning fra faglærer.

Pensumlitteratur:

Andersen, Leif (2015): *Kroppen og Ånden 1. Sjælesorgens basis*. Fredericia: Kolon, ss. 19-156 og 229-325 (226 sider).

Andersen, Leif (2016). *Kroppen og Ånden 2. Sjælesorgens samtale*. Fredericia: Kolon, ss. 9-317 (308 sider).

og enten:

Grevbo, Tor Johan S (2018): *Sjelesorg i teori og praksis. En lærebok og håndbok med mange perspektiver*. Oslo: Luther, ss. 11-219 og 269-440 (329 sider).

eller:

Senkbeil, Harold (2015): "The Means of Grace. The Word and Sacraments," i *Where Christ is present. A Theology for All Seasons on the 500th Anniversary of the Reformation*. John Warwick Montgomery (Ed.). California: Irvine, ss. 111-137.

PT605 Internship A (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT605
Emnenavn:	Internship A
Emnenavn engelsk:	Internship A
Studiepoeng:	10
Nivå:	600 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Undervisningsleder i samarbeid med avtalepartnere
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot PT606
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se studieplanen.
Hjelpemiddelliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2022

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- ha dybdekunnskap kunnskap om ulike arbeidsområder og arbeidsmetoder i menigheten eller organisasjonen der en har internship
- ha kunnskap om sammenhengen mellom teologistudiet og arbeidsliv
- analysere og redegjøre for sammenhengen mellom og forskjellen på teori og praksis i yrkeslivet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere over egen yrkesutøvelse og sin rolle i et arbeidsfellesskap
- god innsikt i styrker og svakheter som yrkesutøver og bedre forberedt for overgangen fra studier til arbeidslivet
- reflektere over samspillet av ulike oppgaver, tjenester og roller i den menigheten eller organisasjonen der en har internship

- kan anvende teoretiske og faglige kunnskaper i yrkessammenheng og reflektere over erfaringene av dette

Emnets innhold:

Emnet legger til rette for et møte med en konkret arbeidskontekst innen kirke- og organisasjonsliv, både for observasjon og deltakelse. Emnet inkluderer utplassering på arbeidsplass i en menighet eller en kristen organisasjon. Som forberedelse skal studenten tilegne seg grunnleggende kunnskap om menigheten eller organisasjonen. Gjennom deltakelse i daglig arbeid vil studentene gjøre erfaringer med å anvende, utdype og reflektere over tilegnet kunnskap.

Organisering og undervisning:

Den største delen av emnet gjennomføres som arbeidsplassering i en menighet eller kristen organisasjon. Utplasseringen skal omfatte 5 arbeidsuker. Studenten er selv ansvarlig for å opprette kontakt med og/eller søke på relevante internship, i dialog med emneansvarlig.

Dersom du ønsker å gjennomføre et internship må du søke studieadministrasjonen om dette innen 15. oktober for vårsemesteret og 15. mars for høstsemesteret. Søknaden må inneholde en begrunnelse for hvorfor du ønsker å gjennomføre et internship, litt om hvilket/hva slags type arbeidssted du ønsker, og hvordan du mener du kan bidra til, og lære fra partnerorganisasjonen der du har ditt internship.

Sammen med emneansvarlig/faglærer og arbeidsgiver utformer studenten en plan for internship-perioden som skal kvalitetssikres og godkjennes av høgskolen. Før og underveis i oppholdet vil det gjennomføres minimum to oppfølgingsamtaler mellom student og emneansvarlig/faglærer for å kvalitetssikre oppholdet, hjelpe til refleksjon og læring og bistå ved eventuelle utfordringer

Øvrige retningslinjer for gjennomføringen av internskapet er nedfelt i en egen praksismanual for Fjellhaug Internasjonale Høgskole. Studenten kan be om to timers veiledning etter gjennomført plassering på arbeidsplass, både for å skrive sluttrapport/evaluering og for å bearbeide inntrykk fra praksisen. I tillegg vil FIH ha en kontaktperson og/eller en veileder på arbeidsplassen der internskapet utføres.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Få godkjent plan for internship.
2. Gjennomføre 5 arbeidsuker internship i samsvar med gjeldende praksismanual.

3. Gjennomføre oppfølgingssamtaler.

Eksamen:

Eksamen er en skriftlig individuell oppgave på 3000 ord knyttet til internship (faglig essay og refleksjon). Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Sweitzer, H. Frederick and Mary A. King (2019): *The Successful Internship: Personal, Professional and Civic Development* (5th Ed.): Cengage Learning, s. 29-143.

250 sider selvvalgt pensum.

PT606 Internship B (20 stp./ECTS)

Emnekode:	PT606
Emnenavn:	Internship B
Emnenavn engelsk:	Internship B
Studiepoeng:	20
Nivå:	600 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Undervisningsleder i samarbeid med avtalepartnere
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot PT605
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se studieplanen.
Hjelpemiddelliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2022

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- ha dybdekunnskap kunnskap om ulike arbeidsområder og arbeidsmetoder i menigheten eller organisasjonen der man har internship
- ha kunnskap om sammenhengen mellom teologistudiet og arbeidsliv
- analysere og redegjøre for sammenhengen mellom og forskjellen på teori og praksis i yrkeslivet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- reflektere over egen yrkesutøvelse og sin rolle i et arbeidsfellesskap
- god innsikt i styrker og svakheter som yrkesutøver og bedre forberedt for overgangen fra studier til arbeidslivet
- reflektere over samspillet av ulike oppgaver, tjenester og roller i den menigheten eller organisasjonen der en har internship

- kan anvende teoretiske og faglige kunnskaper i yrkessammenheng og reflektere over erfaringene av dette

Emnets innhold:

Emnet legger til rette for et møte med en konkret arbeidskontekst innen kirke- og organisasjonsliv, både for observasjon og deltakelse. Emnet inkluderer utplassering på arbeidsplass i en menighet eller en kristen organisasjon. Som forberedelse skal studenten tilegne seg grunnleggende kunnskap om menigheten eller organisasjonen. Gjennom deltakelse i daglig arbeid vil studentene gjøre erfaringer med å anvende, utdype og reflektere over tilegnet kunnskap.

Organisering og undervisning:

Den største delen av emnet gjennomføres som arbeidsplassering i en menighet eller kristen organisasjon. Utplasseringen skal omfatte 10 arbeidsuker. Studenten er selv ansvarlig for å opprette kontakt med og/eller søke på relevante internship, i dialog med emneansvarlig.

Dersom du ønsker å gjennomføre et internship må du søke studieadministrasjonen om dette innen 15. oktober for vårsemesteret og 15. mars for høstsemesteret. Søknaden må inneholde en begrunnelse for hvorfor du ønsker å gjennomføre et internship, litt om hvilket/hva slags type arbeidssted du ønsker, og hvordan du mener du kan bidra til, og lære fra partnerorganisasjonen der du har ditt internship.

Sammen med emneansvarlig/faglærer og arbeidsgiver utformer studenten en plan for internship-perioden som skal kvalitetssikres og godkjennes av høgskolen. Før og underveis i oppholdet vil det gjennomføres minimum to oppfølgingsamtaler mellom student og emneansvarlig/faglærer for å kvalitetssikre oppholdet, hjelpe til refleksjon og læring og bistå ved eventuelle utfordringer

Øvrige retningslinjer for gjennomføringen av internskapet er nedfelt i en egen praksismanual for Fjellhaug Internasjonale Høgskole. Studenten kan be om to timers veiledning etter gjennomført plassering på arbeidsplass, både for å skrive sluttrapport/evaluering og for å bearbeide inntrykk fra praksisen. I tillegg vil FIH ha en kontaktperson og/eller en veileder på arbeidsplassen der internskapet utføres.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Få godkjent plan for internship.
2. Gjennomføre 10 arbeidsuker internship i samsvar med gjeldende praksismanual.

3. Gjennomføre oppfølgingssamtaler.

Eksamen:

Eksamen er en skriftlig individuell oppgave på 3000 ord knyttet til internship (faglig essay og refleksjon). Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Sweitzer, H. Frederick and Mary A. King (2019): *The Successful Internship: Personal, Professional and Civic Development* (5th Ed.): Cengage Learning, s. 29-143.

400 sider selvvalgt pensum.